

RAKVERE VALLA ÜLDPLANEERINGU KESKKONNAMÕJU STRATEEGILISE HINDAMISE ARUANNE

OÜ Hendrikson&Ko

Raekoja plats 8, Tartu
Tel 740 9800, faks 740 9801

Pärnu mnt 27, Tallinn
Tel 644 4501, faks 644 4504

hendrikson@hendrikson.ee
www.hendrikson.ee

Tartu 2009

SISUKORD

Sissejuhatus	5
1 Ülevaade planeeringust ja keskkonnamõju strateegilisest hindamisest.....	6
1.1 Üldplaneeringu eesmärk, sisu ja protsess	6
1.2 Asjakohased planeerimisdokumendid.....	6
1.2.1 Rakvere valla arengudokumendid	6
1.2.2 Lääne-Viru maakond	8
1.2.3 Eesti ruumiline areng	9
1.2.4 Üldplaneeringu vastavus keskkonnakaitse eemärkidele ja keskkonna-alastele õigusaktidele	9
1.3 Ülevaade keskkonnamõju strateegilise hindamise korraldusest	10
1.3.1 Planeeringu ja KSH osapooled	11
1.3.2 KSH aruande koostamise protsess	12
1.3.3 Avalikkuse kaasamine (sh ettepanekute ja vastuväidetega arvestamine)	12
1.3.4 Raskuste ilmumine	13
2 Mõjutatava keskkonna ülevaade ja planeeringulahendusega kaasnevad mõjud	14
2.1 Asukoht ja funktsionaalsed seosed	14
2.2 Looduskeskkond	15
2.2.1 Geoloogilised tingimused	15
2.2.2 Põhjavesi ja karstinähtused.....	15
2.2.3 Veemajandus ja reoveekäitlus	19
2.2.4 Veekogud	21
2.2.5 Välisõhk.....	22
2.2.6 Mullastik ja maavarad	23
2.2.7 Taimestik ja rohevõrk.....	25
2.2.8 Kaitstavad loodusobjektid ja väärtuslikud maastikud	28
2.3 Sotsiaal-majanduslik keskkond	30
2.3.1 Valla kui terviku areng.....	30
2.3.2 Teed ja transport	32
2.3.3 Ettevõtluskeskkond	33
2.3.4 Jäätmemajandus	34
2.3.5 Inimese tervis, vara ja heaolu	35
2.3.6 Müraaspektiga arvestamine maakasutuse planeerimisel.....	37
2.4 Mõjude omavahelised seosed ja kumulatiivsus.....	39
3 Planeeringulahenduse alternatiivsed arenguvõimalused	41
3.1 Üldised alternatiivid	41
3.2 Teede lahendus Pärnu-Rakvere-Sõmeru maantee äärsetel ärimaadel.....	42
4 Leevendavad meetmed ja seire vajadus.....	44
Kokkuvõte	48
LISAD	49
Lisa 1. KSH programm	50
Lisa 2. KSH aruande avalikustamine.....	67
Lisa 3. KSH aruande avaliku arutelu protokoll.....	70
Lisa 4. KSH aruande heakskiitmine	72

Sissejuhatus

Käesoleva keskkonnamõju strateegilise hindamise aruande koostamise eesmärgiks on hinnata Rakvere valla üldplaneeringuga kavandatud tegevuste (arendustingimuste ja piirangute) mõju keskkonna erinevatele komponentidele, sh inimeste varale ja heaolule. Keskkonnamõju strateegiline hindamine viiakse läbi lähtudes *Keskkonnamõju hindamise ja keskkonnajuhtimissüsteemi seadusest* (edaspidi ka KeHJS), mille järgi on mõjude hindamise eesmärk arvestada keskkonnakaalutlusi strateegiliste planeerimisdokumentide koostamisel ja kehtestamisel, tagada kõrgetasemeline keskkonnakaitse ning edendada säästvat arengut. Mõjude hindamise tulemusel tehakse vajadusel ettepanekud esialgse planeeringulahenduse täiendamiseks. Mõjude hindamise aruanne annab täiendava argumentatsiooni otsustajale üldplaneeringu lahenduse ja menetluse osas kaalutlusotsuste langetamiseks.

Üldplaneeringu planeeringulahenduse väljatöötamine ja seletuskirja koostamine toimus Rakvere vallavalitsuse spetsialistide ja avalikkuse koostöös. Hilisemas etapis konsulteeris seletuskirja koostamist ka OÜ Hendrikson&Ko. Keskkonnamõju strateegilist hindamist viis läbi OÜ Hendrikson&Ko töörühm. Planeeringu esialgne eskiislahendus valmis septembris 2008, mil see oli avalikult tutvumiseks väljas koos KSH programmiga. Peale oktoobris 2008.a toimunud KSH programmi avalikku arutelu ja KSH programmi heakskiitmist Lääne-Virumaa Keskkonnateenistuse poolt (novembris 2008) asus KSH töögrupp koostama käesolevat keskkonnamõju strateegilise hindamise aruannet. Keskkonnamõju hindamise aluseks oli üldplaneeringu esialgne eskiis, mis valmis septembris 2008.

Käesolev KSH aruanne koosneb neljast sisulisest peatükist. Algselt antakse ülevaade üldplaneeringu eesmärkidest, sisust ja seosest teiste arengudokumentidega ning ülevaade mõjude hindamise protsessist. Teine peatükk sisaldab planeeringulahendusega mõjutatava keskkonna ülevaadet ning planeeringulahendusega kaasnevate mõjude hindamist keskkonnakomponentide lõikes ja mõjude omavahelisi seoseid. Kolmandas peatükis antakse ülevaade planeeringulahenduse väljatöötamise käigus esilekerkinud alternatiividest. Seejärel tuuakse välja leevendavad meetmed negatiivsete mõjude vältimiseks ja tehakse ettepanekuid planeeringulahenduse täiendamiseks.

1 Ülevaade planeeringust ja keskkonnamõju strateegilisest hindamisest

1.1 Üldplaneeringu eesmärk, sisu ja protsess

Rakvere valla üldplaneeringu põhiülesanne on määratleda omavalitsuse ruumilised arengusuunad, võttes aluseks olemasolevate ja perspektiivsete ressurside parima kasutusviisi.

Üldplaneeringule seab eesmärgid *Planeerimisseadus* §8. Üldplaneeringu eesmärgid on:

- 1) valla või linna ruumilise arengu põhimõtete kujundamine;
- 2) kavandatava ruumilise arenguga kaasnedes võivate majanduslike, sotsiaalsete ja kultuuriliste mõjude ning looduskeskkonnale avalduvate mõjude hindamine ning selle alusel säästva ja tasakaalustatud ruumilise arengu tingimuste seadmine;
- 3) maa- ja veealadele üldiste kasutamise- ja ehitustingimuste määramine;
- 4) detailplaneeringu koostamise kohustusega alade ja juhtude määramine väljaspool linnu ja alevaid;
- 5) maareformi seaduse tähenduses tiheasustusega alade määramine;
- 6) miljööväertuslike hoonestusalade, väärtuslike põllumaade, parkide, haljasalade, maastike, maastiku üksikelementide ja looduskoosluste määramine ning nende kaitse- ja kasutamistingimuste seadmine;
- 7) roheline võrgustiku toimimist tagavate tingimuste seadmine;
- 8) teede ja tänavate, raudteede, sadamate ja lennuväljade asukoha ning liikluskorralduse üldiste põhimõtete määramine;
- 9) vajaduse korral eraõigusliku isiku maal asuva tee avalikult kasutatavaks teeks määramine teeseaduses sätestatud korras;
- 10) põhiliste tehnovõrkude trasside ja tehnorajatiste ning olemasolevate maaparandussüsteemide toimimist tagavate meetmete määramine;
- 11) puhke- ja virgestusalade määramine;
- 12) ranna ja kalda piiranguvööndi ning ehituskeeluvööndi täpsustamine looduskaitse seaduses sätestatud korras;
- 13) vajaduse korral ettepanekute tegemine kaitse alla võetud maa-alade ja üksikobjektide kaitsereežiimi täpsustamiseks, muutmiseks või lõpetamiseks;
- 14) vajaduse korral ettepanekute tegemine maa-alade ja üksikobjektide kaitse alla võtmiseks;
- 15) üldiste riigikaitse vajaduste arvestamine ja vajaduse korral riigikaitse otstarbega maa-alade määramine ning maakonnaplaneeringus määratud riigikaitse otstarbega maa-alade piiride täpsustamine;
- 16) ettepanekute tegemine linnakeskkonna kuritegevusriskide ennetamiseks planeerimise kaudu;
- 17) muude seadustest ja teistest õigusaktidest tulenevate maakasutus- ja ehitustingimuste kajastamine planeeringus.

1.2 Asjakohased planeerimisdokumendid

1.2.1 Rakvere valla arengudokumendid

Rakvere valla arengukava aastateks 2004 kuni 2015

Rakvere valla arengukava on kinnitatud Rakvere Vallavolikogu 26.11.2003 määrusega nr 17 (muudetud vallavolikogu 25.06.2008.a määrusega nr 7). Arengukava seab valla arengus prioriteetsed valdkonnad ja näitab peamised ressursivajadused eesmärkide saavutamiseks. Arengukava integreerib erinevate valdkondade vajadused, et tagada valla tasakaalustatud areng.

Rakvere valla **üldvisioon** aastaks 2015 on: Rakvere vald on haritud ja elujõulise elanikkonnaga, terviklikult ja tasakaalustatult arenev linnalähedane vald, konkurentsivõimeline ja usaldusväärne koostööpartner avalikule ja erasektorile nii Eestis kui ka välisriikides.

Üldplaneeringut olulisemalt mõjutavateks suundumusteks kujunesid järgmised tulevikunägemused:

- Rakvere vald on looduslikult atraktiivne ning meeldiva elukeskkonnaga ja hästi arenenud infrastruktuuriga linnalähedane vald, mis areneb vastavalt säästva arengu põhimõtetele.
- Rakvere vallas on soodne ettevõtluskeskkond, mis on koondunud peamiselt Rakvere linna piirnevatel aladel, piki Rakvere-Haljala maanteed ja Rakvere ümbersõiduäärset ala.
- Valdav osa Rakvere valla territooriumil on säilinud looduslik keskkond ja hajaasustus, kus soodustatakse kaasaegsel põllumajanduslikul tootmisel põhinevate ettevõtete tegevust, kes suudavad konkurentsi pakkuda nii Eestis kui ka Euroopas.
- Aktiivse vaba aja veetmise piirkonnad on Tõrma külas Kõrgemäe hüppemägi, Lasila piirkond, Mädaepa piirkond ja Pahnimägi.

Arengukavas käsitletud erinevatest valdkondadest lähtuvalt on formuleeritud järgmised arengueesmärgid:

- Mitmekülgsest arenenud ettevõtlus. Põllumajandusliku suurtootmise säilitamine suurematel põllumassiividel. Alternatiivseteks arenevateks ettevõtlusvaldkondadeks on puhke- ja turismimajandus ja mööblitööstus.
- Väljaarenenud looduslikel aladel sobiv majandustegevus: Kõrgemäe, Lasila loodusturism
- Ettevõtjatele on tagatud kaasaegsed infrastruktuurid kvaliteetse teedevõrgu, elektrienergiaga varustatuse ja kommunikatsioonivahendite näol.
- Atraktiivsed elamupiirkonnad, kus on tänapäeva nõuetele vastav ühisveevarustus ja kanalisatsioon
- Hästi toimiv ja arenev täiendkoolituskeskus Lasilas, mis pakub nii huvialast kui ka erialaspetsiifilist täiendõpet
- Rakvere valla asulatesse luuakse täiendavad mängu- ja spordiplatsid, arvestades eritingimusi vajavate laste ja noortega

Rakvere valla ühisveevärgi ja kanalisatsiooni arengukava

Rakvere valla ühisveevärgi ja -kanalisatsiooni arengukava on kinnitatud Rakvere Vallavolikogu 10.07.2007.a määrusega nr 11. Rakvere valla ühisveevärgi ja kanalisatsiooni arengukavas käsitletud piirkondades on ühisveevarustus olemas Lepna, Veltsi, Arkna, Lasila, Tõrremäe, Tõrma, Levala, Karitsa, Järni ja Taaravainu külades. Täielikult puudub ühisveevarustus Päide külas. Ühisveevarustuses kasutatakse peamiselt ordoviitsiumi ja ordoviitsiumi-kambriumi veekompleksi põhjavett. Arengukavas on ära toodud veevarustuse põhiprobleemid:

- suur rauasisaldus Lepna, Veltsi ja Arkna asulates;
- renoveerimata torustike väga halb olukord;
- tarbimisele mittevastavad torustiku läbimõõdud;
- torustikud läbivad erakinnistuid.

Ühiskanalisatsiooni põhipuuduseks on amortiseerunud kanalisatsioonitorustikud ning reoveepuhastid ja -pumplad. Puudub reaalne ülevaade vooluhulkadest. Arengukava näeb ette investeeringuprojektid, mille raames rekonstrueeritakse olemasolevad veetorustikud ja puurkaevpumplad, laiendatakse veevõrke, rekonstrueeritakse olemasolevaid ning rajatakse uusi kanalisatsioonitorustikke. Orienteeruv summa, mis ühisveevarustuse ja -kanalisatsioonisüsteemi kaasajastamiseks ja arendamiseks investeerida tuleb, on arengukava koostajate hinnangul ca 55 mln krooni.

1.2.2 Lääne-Viru maakond

Lääne-Virumaa arengustrateegia 2007 – 2015

Arengustrateegia on koostatud lähtuvalt vajadusest suunata komplekselt kogu piirkonna arengut. Püstitatud on järgmised strateegilised eesmärgid, millega tuleks arvestada ka Rakvere valla üldplaneeringu koostamisel:

- Ettevõtlusaktiivsuse, ettevõtete uuendusmeelsuse ja tootlikkuse kasv
- Haritud, õppimisvõimekas, tegus ja jõukas elanikkond
- Looduslik mitmekesisus, väiksem keskkonnakoormus
- Haldussuutlikkuse, arendustegevuse ja koostöö võimekuse kasv

Lääne-Viru maakonnaplaneeringus aastani 2010 nähakse Lääne-Virumaad traditsioonide ja ressursside rikka piirkonnana, kus on olemas peamised loodusressursid – inimesed, maa, mets, vesi jne. Maakond on majanduslikult mitmekülgsest arenev regioon, mis hoiab ja arendab kultuuripärandit.

Maakonnaplaneeringus sõnastatud arenguvisioon: Pandivere kõrgustikul laiuv ideede ja vete allikas kogu Eestile. Puhas loodus, hea tervis, kõrge haridustase on eesmärgid ja eeldused tulutoova majanduse arendamiseks. Meie tarkus ja ettevõtlikkus peab saama selleks mootoriks, mis teeb ja viib Lääne-Virumaa tooted ja teenused maailmakaardile.

Lääne-Virumaa arengu eeldused:

1. Geograafiline asend (merepiir; Tallinna lähedus jne).
2. Keskkonnasõbralik (Lahemaa Rahvuspark, rannik, Pandivere kõrgustik jne).
3. Hea teedevõrk (hea ühendus teiste piirkondadega; kõige rohkem kõvakattega teid, Via Viroonia trass jne).
4. Tugevad kultuuritraditsioonid (Viru Säru, Rakvere Teater, mõisad jne).
5. Majanduslikult mitmekülgne (kalandus, põllumajandus, metsandus, tsemendi tootmine, põllumajandussaaduste ümbertöötlemine, turism jne).
6. Turvaline, puhas ja avatud elukeskkond.
7. Konkurentsivõimelisus.
8. Hariduse ja tervislake eluviiside väärtustamine.
9. Hästi arenenud sotsiaalne infrastruktuur.
10. Tugev maakonna keskus koos soodsa asukohaga (keskel) – Rakvere linn.
11. Investeeringute juurdesaamine tänu pealinna lähedusele.

Maakonna arengu eeldustest tulenevalt on määratud maakonna erinevates piirkondades prioriteetsed tegevusalad. **Rakvere vald** asub poolkaarena läänepool Rakvere linna. Prioriteetsete tegevusaladena nähakse põllumajandussaaduste tootmist ning toiduainete- ja puidutööstust.

Lääne-Viru maakonnaplaneeringu teemaplaneering määrab asustust ja maakasutust suunavad keskkonnatingimused ning loob eeldused loodus- ja keskkonnakaitseliselt põhjendatuma ruumistruktuuri kujunemiseks ja säästvaks arenguks Lääne-Virumaal. Olulisema teabena üldplaneeringu koostamiseks määrab teemaplaneering roheline võrgustiku ja väärtuslike maastike alad ning seab vajalikud tingimused nende säilitamiseks. Üldplaneeringuga võib maakonnaplaneeringuga määratud rohevõrgustiku ja väärtuslike maastike piire täpsustada, mida koostatava üldplaneeringu raames on ka tehtud.

1.2.3 Eesti ruumiline areng

Kogu Eesti tasandil juhendatakse asustuse, transpordi, energeetika ja rohevõrgu arengu kujundamisel muuhulgas üleriigilisest planeeringust **Eesti 2010**. Planeeringu üldiste eesmärkidena on määratletud järgmised aspektid:

- Inimese põhivajaduste rahuldamise ruumiline tagamine
- Eesti asustussüsteemi- ja maastikustruktuuri väärtuste säilitamine ja edasiarendamine
- Asustuse ruumiline tasakaalustamine
- Eesti hea ruumiline sidumine Euroopaga
- Looduskeskkonna hea seisundi säilitamine ja parandamine

Nimetatud arengusihtidest lähtuvalt käsitletakse ruumilist arengut nelja peamise komponendi – asustus, transpordiühendused, energeetika ning roheline võrgustik - kaupa.

Asustuse arengul lähtutakse suures osas maakonnakeskuste tugevdamist rõhutavast strateegiast, mille läbi on võimalik luua kogu riigi territooriumil hästi kättesaadavate tugevate keskuste võrk. Maakonnakeskustesse on võimalik koondada majandus-, teenindus- ja arenduspotentsiaal, mis kindlustaks terve maakonna jätkuva arenguvõime, identiteedi säilimise ja eripärase maine väljakujunemise. Üleriigilise planeeringu *transpordistrateegia* lähtub Eesti "aeg-ruumilise kokkusurumise" (reisiliikluse kiirendamine peamistel ühendussuundadel) kontseptsioonist. Lisaks rahvusvaheliste teede väljaehitamisele märgitakse säästliku arengu ühe komponendina ka üleriigilise ja kohaliku ühistranspordi eelisarendamise vajadust. *Energeetika* ruumstruktuuri osas on ümberkujundamise eesmärgidena välja toodud ökonoomsus, kooskõla säästva arengu põhimõtetega ning ühekülgse energeetilise välissõltuvuse vältimine. Praegusest enam hajutatud energiavarustuse ruumstruktuuri peab tekitama energeetika järk-järguline ümberorienteerimine loodusliku gaasi ning taastuvate energiaallikate suuremale kasutamisele, soojuse ja elektri koostootmisele ning Eesti ühinemine Läänemere piirkonna elektrivarustuse- ja gaasiringidega. Üleriigilise planeeringu *rohelise võrgustiku* kontseptsioon rõhutab eluslooduse ja maastiku kaitse orgaanilist sulatamist keskkonnakujundusse ning vajadust esile tõsta, väärtustada ja sihipäraselt kasutusele võtta kaitsealuste ning looduslikus või looduslähedases seisundis alade laias mõttes keskkonda kujundavat mõju. Võrgustiku sihipärase kujundamisega taotletakse järgmisi konkreetsemaid eesmärke:

- keskkonna loodusliku iseregulatsiooni säilitamine inimesele vajalikul tasemel;
- väärtuslike looduskoosluste kaitse;
- looduslähedase majandamise, elulaadi ja rekreatsiooni võimaldamine ning looduslike alade ruumilise kättesaadavuse tagamine.

1.2.4 Üldplaneeringu vastavus keskkonnakaitse eemärkidele ja keskkonnavalastele õigusaktidele

Läbi kogu keskkonnamõju strateegilise hindamise protsessi kaalutakse võimalikke planeeringulahendusi, võttes arvesse nende võimalik mõju keskkonnale ning nende suhe keskkonnakaitseeesmärkidega. Arvestatakse eeltoodud kõrgemalseisvate arengudokumentidega ning neis toodud eesmärkidega, samuti erinevatest Eestis kehtivatest seadustest ning määrustest tulenevate piirangutega.

Keskkonnakaitse suundadega arvestamine algab kõrgemalseisvate arengudokumentidega arvestamisest. Eelnevalt käsitletud kõrgemalseisvad arengu- ja planeerimisdokumendid nt. Eesti 2010 ja Lääne-Virumaa maakonnaplaneering ning nendest lähtuv maakonna teemaplaneering „Asustust ja maakasutust suunavad

keskkonnatingimused" käsitlevad arengut säästva arengu põhimõttest lähtuvalt: tagada sotsiaal-, majandus- ja keskkonnavaldkonna pikaajaline sidus ja kooskõlaline arendamine, mille eesmärgiks on inimestele kõrge elukvaliteedi ning turvalise ja puhta elukeskkonna tagamine täna ja tulevikus, mis 2005.a. heakskiidetud riikliku säästva arengu strateegias Säästev Eesti 21 on sõnastatud järgmise eesmärgidena: Eesti kultuuriruumi elujõulisus, inimese heaolu kasv, sotsiaalselt sidus ühiskond ning ökoloogiline tasakaal. Kuna säästev arengusuund on võetud põhimõtteliseks aluseks kõrgemalseisvate arengu- ja planeerimisdokumentide koostamisel, siis nende dokumentidega arvestamine kannab vastavad põhimõtted edasi ka kohalikule valla üldplaneeringu tasemele.

Täpsemad keskkonnakaitselised eesmärgid määratleb Rakvere vallas Lääne-Viru maakonna teemaplaneering „Asustust ja maakasutust suunavad keskkonnatingimused“. Planeeringu põhiliseks eesmärgiks on loodus- ja keskkonnakaitseliselt põhjendatuma ruumistruktuuri tagamine. Tuginedes erinevate infrastruktuuride paiknemise ja vajaduste analüüsile, seatakse aladele vajalikud nõuded ning soovitusel maakonna territooriumi ettenägelikumaks ja tasakaalukamaks kasutamiseks. Teemaplaneering jaguneb kaheks alaosaks: roheline võrgustik ja väärtuslikud maastikud. Roheline võrgustik on oluliseks aluseks maakonna territooriumi kasutust suunavate ja mõjutavate arengute kavandamisele, võimaldades seeläbi tagada loodusliku mitmekesisuse ja looduslike protsesside säilimise. Väärtuslikud maastikud on mitmekesise maakasutuse ja taimestikuga maastikud, kus leidub nii kohalikku identiteeti loovaid elemente kui sobivaid elupaiku erinevatele taimedele, loomadele ja teistele elusolenditele. Teemaplaneering määratleb antud alad ning nende kasutamistingimused.

Rohelise võrgustiku ning väärtuslike maastike piirid kantakse üldplaneeringu kaartidele. Kaartidel on märgitud muuhulgas ka Pandivere nitraaditundliku ala piirid, mis seab piiranguid maakasutuse kavandamisele. Piiravate tegurite ning keskkonnategurite kaardil kujutamine võimaldab võimalikke konfliktkohti ning probleeme ennetada.

Mainitud kõrgemalseisvate arengu- ja planeerimisdokumentide üheks oluliseks osaks on loodus- ja keskkonnakaitselise, mille eesmärkide täitmiseks lähtutakse üldplaneeringus konkreetsetest valdkondadest: maakonna teemaplaneeringuga määratud rohevõrgustiku säilimise ja toimimise tagamine; NATURA alade kaitse; liikide ning looduslike ja poollooduslike koosluste kaitse; kaitsealad ja üksikobjektid; samuti pinnase, põhjavee, veekogude ja välisõhu kaitse. Kaitse tagamiseks arvestatakse seadustes (looduskaitseseadus, veeseadus, metsaseadus, välisõhu kaitse seadus jne) ja määrustes (nt. maastikukaitsealade kaitse-eeskirjad, üksikobjektide kaitse-eeskirjad jne) toodud piirangute ja nõuetega.

1.3 Ülevaade keskkonnamõju strateegilise hindamise korraldusest

Keskkonnamõjude strateegilise hindamise nõue lähtub Euroopa Liidu direktiivist 2001/42/EC (*Directive on the assessment of the effects of certain plans and programmes on the environment*), et kindlustada teatud plaanide ja programmide elluviimisel keskkonnakaitselise ja keskkonnaga arvestamine ning propageerida säästlikku arengut.

Rakvere valla üldplaneeringu keskkonnamõju strateegilise hindamise aruanne on koostatud tuginedes *Keskkonnamõju hindamise ja keskkonnajuhtimissüsteemi seaduse* §-le 40. KSH teostamine üldplaneeringule on kohustuslik (§33) ning selle algatamist ei põhjendata. Hindamise eesmärgiks on parima võimaliku, keskkonnakaalutlusi arvestava planeeringulahenduseni jõudmise toetamine läbi keskkonnaargumentide teadvustamise ja üldplaneeringu protsessi kaasamise.

KeHJS esitab KSH eesmärkideks (§2):

- 1) arvestada keskkonnakaalutlusi strateegiliste planeerimisdokumentide koostamisel ning kehtestamisel;
- 2) tagada kõrgetasemeline keskkonnakaitse;
- 3) edendada säästvat arengut.

Ruumilise planeerimise juures mõistetakse keskkonnadadena üksteisega tihedalt seotud ja koos toimivat majandus-, sotsiaal-, kultuuri- ja looduskeskkonda, kus ühe valdkonna arengul on mõju teistele valdkondadele. Ruumilise planeerimise sellisest kompleksusest tulenevalt ei ole siin, erinevalt projekti või sektorarengukava keskkonnamõtjude hindamisest, võimalik hinnata planeerimisotsustega kaasnevaid konkreetseid keskkonnamõtjuid, vaid võimalikke keskkonnamõtjuid: planeeringu koostamise ajal on väga raske ette näha antud keskkonnades tulevikus toimuvaid konkreetseid üksteist mõjutavaid protsesse, vaid pigem tõenäolisi ja võimalikke protsesse, mistõttu hinnatakse ka võimalikke tagajärjesid/tulemusi ning mõjusid.

KSH käigus selgitatakse välja üldplaneeringuga **kavandatud tegevuste** eeldatav (võimalik) **oluline keskkonnamõju**. Keskkonnamõju peetakse oluliseks, kui see võib eeldatavalt ületada tegevuskoha keskkonnataluvust, põhjustada keskkonnas pöördumatuid muutusi või seada ohtu inimese tervise ja heaolu, kultuuripärandi või vara. Aruandes on keskendutud olulisematele teemadele antud üldplaneeringu ja Rakvere valla seisukohalt, KeHJS § 40 lõikes 4 punktis 6 nõutud üldplaneeringu elluviimisega eeldatavalt kaasnevad olulised mõjud on kajastatud erinevates aruande alapeatükkides.

Keskkonnamõju strateegiline hindamine toimus peale esialge üldplaneeringu eskiisi valmimist sügisel 2008.a. Paralleelselt mõjude hindamise tulemustele täiendati üldplaneeringu eskiisi mõjude hindamise ettepanekute alusel. Vastavalt võimalusele, võttes arvesse nii *Keskkonnamõju hindamise ja keskkonnajuhtimissüsteemi seaduse* kui *Planeerimisseaduse* nõudeid, toimus käsikäes ka planeerimissettepaneku (eskiisi) avalik väljapanek ning keskkonnamõju strateegilise hindamise avalikkuse kaasamine avalike arutelude näol.

1.3.1 Planeeringu ja KSH osapooled

Planeeringu ja KSH protsessi osapooled tulenevad *Planeerimisseaduse* ja *Keskkonnamõju hindamise ja keskkonnajuhtimissüsteemi seadusega* sätestatud osapooltest ning planeerimise hea tava jälgivast avalikust kaasamisest.

- Planeeringu koostamise algataja ja kehtestaja on Rakvere vallavolikogu, planeeringu koostajaks Rakvere vallavalitsus
- KSH ekspert on OÜ Hendrikson&Ko
- Planeeringu kooskõlastajaks ja KSH järelvalvajaks on Keskkonnaameti Viru regioon (kuni 31.01.2009 Lääne-Virumaa Keskkonnateenistus)
- Planeeringu kooskõlastajateks on naaberomavalitsused ning maavanema määratud võimalikud lisakooskõlastajad
- Planeeringu järelvalvaja Lääne-Viru maavanem
- Sotsiaalministeerium (Tervisekaitsetalitus) ja Kultuuriministeerium (Muinsuskaitseamet) kui KSH protsessist huvitatud osapooled, tulenevalt planeeringu olemusest
- Valitsusvälised organisatsioonid
- Piirkonna elanikud, maaomanikud ja ettevõtjad
- Laiem avalikkus

Rakvere vallavalitsuse poolt koordineeris üldplaneeringu koostamist vallavanem Aivar Aruja, aktiivselt osalesid ka arenduskonsultant Ülo Niisuke ja maakorraldaja Aino Riiberg.

OÜ Hendrikson&Ko poolt osales protsessis töörühm koosseisus:

- Pille Metspalu – üldplaneeringu osakonna juhataja, projektijuht
- Triin Vall – keskkonnamõju hindaja
- Oliver Parrest - kartograaf

1.3.2 KSH aruande koostamise protsess

Rakvere vallavolikogu **algatas Rakvere valla üldplaneeringu KSH** 26.märtsil 2008.a otsusega nr 11. KSH läbiviimiseks sõlmis Rakvere vallavalitsus lepingu OÜ`ga Hendrikson&Ko. KSH programmi koostamisel küsiti tulenevalt *Keskkonnamõju hindamise ja keskkonnajuhtimissüsteemi seadusest* programmi eelnõu osas **seisukohti** Lääne-Virumaa Keskkonnateenistusest ja Muinsuskaitseametilt (09.07.2008.a). Vastuskiri laekus Keskkonnateenistusest, kuid sisulisi täiendustepanekuid ei esitatud. Muinsuskaitseametilt seisukohti ei laekunud.

Peale seisukohtade küsimist korraldati **KSH programmi avalik väljapanek** 22.septembrist kuni 06.oktoobrini 2008.a. KSH programmi avalikustamise ajal oli võimalik tutvuda ka esialgse planeeringu eskiislahendusega. KSH programm ja planeeringumaterjalid olid kättesaadavad Rakvere vallavalitsuses ja OÜ Hendrikson&Ko Tartu kontoris ning nimetatud asutuste veebilehtedel internetis. Avaliku väljapaneku jooksul ühtegi ettepanekut KSH programmi osas ei esitatud. **KSH programmi avalik arutelu** toimus 08.oktoobril kell 13 Rakvere vallavalitsuses. Arutelust osavõtu aktiivsus oli väike, osalesid vallavalitsuse ja maavalitsuse spetsialistid. Arutelul tõstatatud teemade kokkuvõtte on protokollitud ja esitatud KSH programmi lisades.

Peale avalikku arutelu saadeti **KSH programm heakskiitmiseks** Lääne-Virumaa Keskkonnateenistusele. KSH programm kiideti heaks 03.11.2008 korraldusega nr 36-1-1/2465.

Peale KSH programmi heakskiitmist asuti koostama käesolevat KSH aruannet. Aruanne valmis kevadeks 2009. KSH aruande alusel viidi sisse parandusi ja täiendusi üldplaneeringu eskiisi ning peale seda korraldas OÜ Hendrikson&Ko koostöös Rakvere vallavalitsusega **KSH aruande ja üldplaneeringu eskiisi avaliku väljapaneku ja arutelu**. Avalik väljapanek kestis 15.06-07.07.2009.a. Avalikustamisest teavitati kohalikus ajalehes, Ametlikes Teadaannetes ning KSH huvigruppe kirjalikult. KSH aruande ja üldplaneeringu eskiisi avalik arutelu toimus 09.07.2009.a kell 10 Tobia külas OG Elektra tootmishoone saalis. Arutelust võttis osa kokku 15 inimest, sh vallavalitsuse ja -volikogu, Keskkonnaameti ja OÜ Hendrikson&Ko esindajad ning kohalikud elanikud. Sisulisi ettepanekuid ja vastuväiteid avaliku väljapaneku ja arutelu jooksul ei esitatud. Peale avalikku arutelu esitati Keskkonnaameti Viru regiooni KSH aruanne heakskiitmiseks ja üldplaneeringu kooskõlastamiseks. **KSH aruanne kiideti heaks** Keskkonnaameti Viru regiooni poolt 18.08.2009 kirjaga nr V 6-8/16474-3 (Lisa 4).

1.3.3 Avalikkuse kaasamine (sh ettepanekute ja vastuväidetega arvestamine)

Üldsuse kaasamiseks planeeringu ja KSH protsessi korraldati protsessi jooksul mitmeid avalikke arutelusid, millest teavitati erinevaid ametkondi kirjalikult ja kohalikke elanikke ajalehekuulutuste kaudu. KSH protsessi jooksul toimus kaks avalikku arutelu:

- KSH programmi tutvustav avalik arutelu – 08.oktoober 2008
- KSH aruannet ja üldplaneeringu eskiisi tutvustav arutelu – 09.juuli 2009

Kogu protsessi vältel on erinevatel ametkondadel ja isikutel olnud võimalus KSH protsessis kaasa rääkida, esitada küsimusi, vastuväiteid ja ettepanekuid. KSH aruande avalikustamise (sh avaliku arutelu) ajal ettepanekuid, märkusi ja vastuväiteid KSH aruandele ei esitatud.

1.3.4 Raskuste ilmumine

KSH läbiviimisel ja KSH aruande koostamisel olulisi raskusi ei esinenud. Koostöö KSH eksperdi, Rakvere vallavalitsuse ja teiste osapoolte vahel oli sujuv ning tänu omavalitsuse aktiivsele osalemisele protsessis, probleeme esile ei kerkinud.

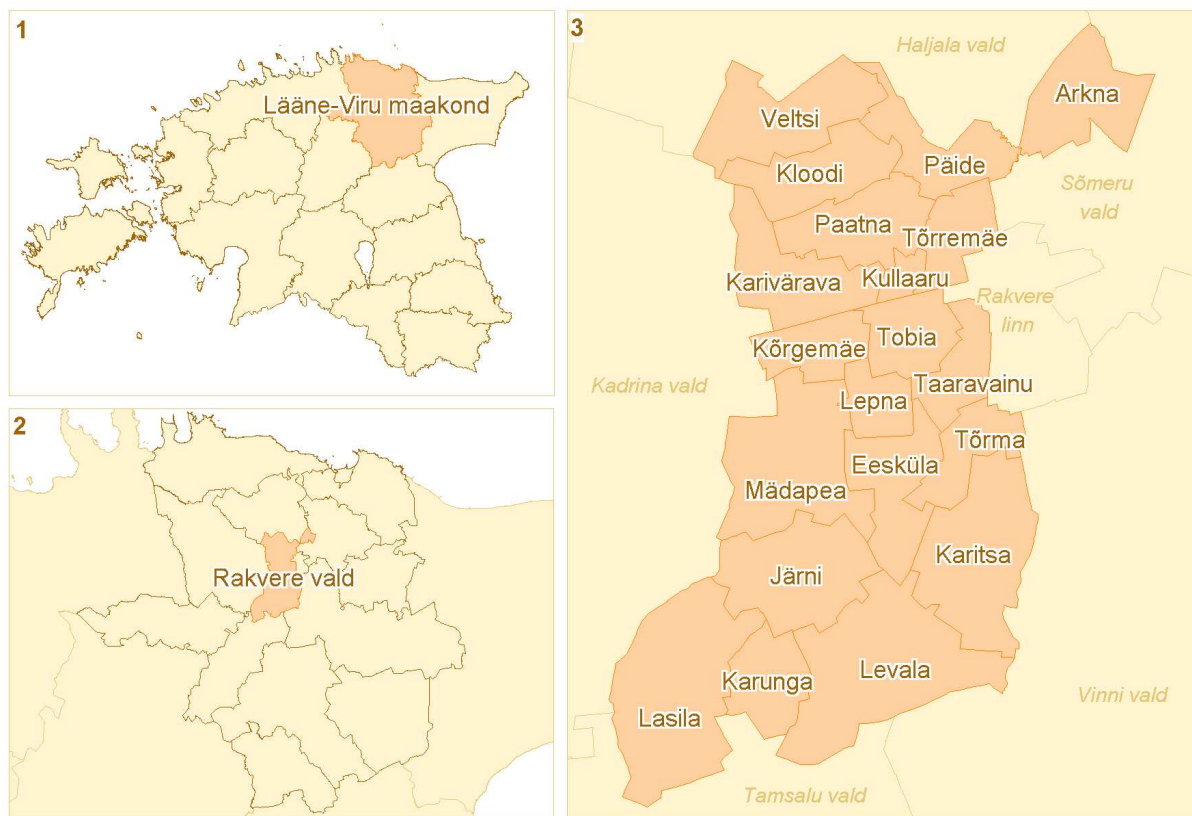
2 Mõjutatava keskkonna ülevaade ja planeeringulahendusega kaasnevad mõjud

2.1 Asukoht ja funktsionaalsed seosed

Rakvere vald paikneb Lääne-Viru maakonnas poolkaarena Rakvere linna lääneservas. Põhjust piirneb Rakvere vald Haljala vallaga, läänest Kadrina, lõunast Tamsalu, kagust Vinni vallaga ning idast Rakvere linna ja Sõmeru vallaga. Lähim linn ja tõmbekeskus on Rakvere. Pealinn Tallinn asub 100 km kaugusel.

Valda läbivad Pärnu – Rakvere - Sõmeru põhimaantee, Rakvere - Väike-Maarja - Vägeva tugimaantee ning Tallinn-Tapa-Rakvere-Narva raudtee. Liiklussagedus antud maanteelõikudel on Maaameti kaardirakenduse andmetel (2007.a) vastavalt 3505 ja 3240 autot ööpäevas.

Valla pindala on ca 128 km², mis moodustab ca 3,5% Lääne-Viru maakonnast.

Joonis 1. Planeeringuala.

2.2 Looduskeskkond

2.2.1 Geoloogilised tingimused¹

Geomorfoloogiliselt jääb Rakvere vald Ida-Euroopa platvormi loodeossa, Vene lava loodepiirile Fennoskandia kilbi lõunanõlvale. Aluspõhjas eristuvad selgelt kaks eriilmelist struktuurset korrust: alumine – tard- ja moondekivimeist koosnev kurrutatud kristalne aluskord, mille peal lasub settekivimiline pealiskord. **Aluspõhi** koosneb valdavalt liivakivist, aleuroliidist, savist, merglist, dolomiidist ja lubjakivist. Lubjakivi on lõheline ning läbitud kirdesuunaliste rikkevöönditega. Kristalne aluskord planeeringualal ei avane, lasub enam kui 200m amp, sügavnedes lõuna suunas 2-3m km kohta.

Planeeringuala **pinnakate** on õhuke ja koosneb valdavalt glatsiaalsetest setetest ehk karbonaatsest moreenist, esineb ka mandrijää erinevate servmoodustistega seotud glatsiofluviaalse liiva-kruusaga alasid ning soosetteid. Moreenikihi paksus on üldjuhul alla 5meetri, kohati esineb ka õhukese (alla 1m) pinnakattega alasid. Karbonaatkivimite peal lasuvas moreenis on keskmiselt jämeperdu 20-60%, liiva 25-30%, savi ja aleuriiti 15-30%.

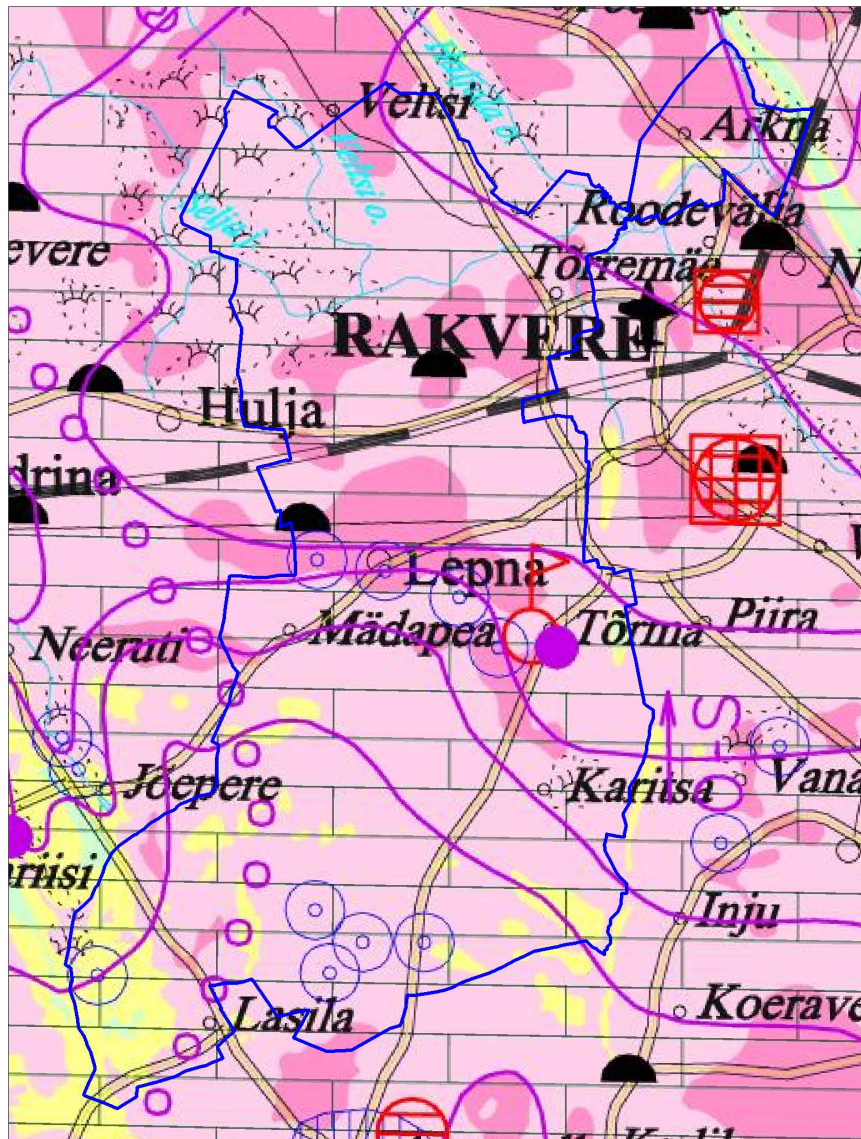
Rakvere vald asub Pandivere kõrgustiku võlvil ja nõlval. **Pinnamood** on valdavalt lainjas tasandik. Maapinna absoluutkõrgused alanevad 125 m kuni 70-75 meetrini. Peamisteks pinnavormideks on moreentasandikud ning peamised reljeefi liigestajad on mandrijää servamoodustised.

2.2.2 Põhjavesi ja karstinähtused

Hetkeolukorra analüüs¹

Hüdrogeoloogiliselt paikneb planeeringuala Balti arteesiabasseini loodeosas, kus põhjavesi esineb pinnakattes, aluspõhja ja kristalse aluskorra kivimeis. Suurima mahu ja levialaga neist on aluspõhja kivimitega seotud põhjavesi. Maapinnalt esimene aluspõhjaline veekiht esineb Ordoviitsiumi lõhelistes ja karstunud karbonaatseis kivimeis, kus põhjavee liikumise kiirus on suur lõheded ja maapinnalähedastes karstiõõnsustes. Ordoviitsiumi põhjaveekihid toituvad avamusalal sademeveest ja võivad kergesti reostuda, eeskätt õhukese pinnakattega aladel. **Rakvere valla territooriumil on põhjavesi valdavalt nõrgalt kaitstud, kohati täitsa kaitsmata** (joonis 2).

¹ Peatükk on koostatud Maaameti kaardirakenduse alusel. „Eesti geoloogiline baaskaart. 6434 Rakvere. Seletuskiri“. Eesti Geoloogiakeskus, Tallinn 2006

MAAPINNALT ESIMISE ALUSPÕHJALISE VEEKOMPLEKSI PÕHJAVEE LOODUSLIKU KAITSTUSE (REOSTUSOHTLIKKUSE) HINNANG
 THE ASSESSMENT OF NATURAL PROTECTION (VULNERABILITY TO CONTAMINATION OF GROUNDWATER) OF THE UPPERMOST AQUIFER SYSTEM IN BEDROCK

  	<p>Kaitsmata (väga kõrge reostusohhtlikkus) alvarid; moreeni <2m <i>Unprotected (extremely high vulnerability)</i> alvars; till <2m</p> <p>Nõrgalt kaitstud (kõrge reostusohhtlikkus) moreeni 2 - 10m; savi, liivsavi <2m <i>Poorly protected (high vulnerability)</i> till 2 - 10m; clay, clayey loam <2m</p> <p>Keskmiselt kaitstud (keskmine reostusohhtlikkus) moreeni 10 - 20m; savi, liivsavi 2 - 5m <i>Medium protected (medium vulnerability)</i> till 10 - 20m; clay, clayey loam 2 - 5m</p>
---	---

Joonis 2. Põhjavee kaitstus planeeringualal ja selle ümbruses. Allikas: Eesti Geoloogiakeskus 2001

Rakvere valla territooriumil esineb ka arvukalt **karstinähtusi**, eriti valla lõunaosas Pandivere kõrgustiku võlvil ja põhjanõlval. Kuigi pinnakate võib antud alal olla kuni mitme meetri paksune, ei takista kividerohke moreen, kruus ja liiv pinnavee neeldumist mattunud karstivormidesse. Arvukad karstilehtrid ja lohud paiknevad valdavalt rühmiti, moodustades mitmesuguse suurusega välju. Tallinn-Narva raudteest põhja poole jääv ala asub allikarikkal ja soostunud kõrgustiku jalamil ning pindmisi karstivorme esineb alal vähe. Raudteest lõuna pool on kurisute poolest kõige karstirikkamad Lepna, Mädapea, Karunga, Järni ja Levala küla ümbruskond. Kurisud esinevad väiksemate rühmadena või üksikult põllunõgudes. Kurisude sügavus ületab sageli 2 meetrit. Enamkarstunud piirkonnaks on veel Karitsa, kus esineb peale kurisute ka ajutisi karstiojasid – nt Jupri, mille vesi avaneb allikatena Rakvere linnas. Karstiallikaid esineb rohkesti Karivärava ja Tõrma külas. Mõned allikarühmad on veerikkad ja annavad olulist lisavett Selja jõkke. Veeseaduse alusel on kaitse all Tõrma allikad ja Jupri karstiorg.²

Lõunapoolne osa Rakvere vallast jääb **Pandivere nitraaditundlikule alale**. Nitraaditundlikud alad moodustatakse Vabariigi Valitsuse määrusega põhja- ja pinnavee kaitseks põllumajandustootmisega piirkondades. Nitraaditundlikuks loetakse ala, kus põllumajanduslik tegevus on põhjustanud või võib põhjustada nitraatioonisalduse põhjavees üle 50mg/l või mille pinnaveekogud on põllumajanduslikust tegevusest tingituna eutrofeerunud või eutrofeerumisohus. Nitraaditundlikule alale on veeseaduse alusel Vabariigi Valitsuse 21.jaanuari 2003.a määrusega nr 17 „Pandivere ja Adavere-Põltsamaa nitraaditundliku ala kaitse-eeskiri” kehtestatud rangemad keskkonnanõuded põhja- ja pinnavee kaitseks.

Kaitsmata põhjaveega aladel ei tohi:

- 1) mineraalväetistega antav lämmastikukogus olla aastas üle 120 kg haritava maa ühe hektari kohta ning taliviljadele ja mitmeniieteliste rohumaadele korraga antav lämmastikukogus olla aastas üle 80 kg haritava maa ühe hektari kohta;
- 2) pidada loomi üle 1 loomühiku haritava maa hektari kohta;
- 3) kasutada reoveeset.

Allikate ja karstilehtrite ümbruses on 10 meetri ulatuses veepiirist või karstilehtri servast keelatud väetamine, taimekaitsevahendite kasutamine ja sõnniku hoidmine sõnnikuaunas. Oluliste allikate ja karstilehtrite ümbruses on kuni 50 meetri ulatuses veepiirist või karstilehtri servast lisaks eelnevalt kirjeldatud tegevustele keelatud maa kasutuse sihtotstarbe muutmine, loodusliku rohuma, metsa või soo ülesharimine, vee kvaliteeti ohustavate ehitiste rajamine, maavarade või maa-ainese kaevandamine, heitvee pinnasesse juhtimine, metsa lageraie, kuivendussüsteemi ehitamine, loomade matmiskohtade rajamine ja kalmistute rajamine. Karstilehtreid on keelatud risustada ja täita.

Olulist ohtu põhjavee kvaliteedile võivad osutada jääkreostusobjektid, pinnasereostus ja väetiste kasutamine põllumajanduses. Peamised punktreostusobjektid Rakvere vallas on endised kütusehoidlad ja suurfarmide kompleksid. Kuna piirkonna mullad on viljakad, on siin aegade jooksul peamiseks tegevusalaks olnud põllumajandus (põlluharimine ja loomapidamine). Varasematel aegadel kasutati muldade viljakuse tõstmiseks suurtes kogustes lämmastikväetisi, mis põhjustasid maapinnalähedase põhjavee reostumise nitraatioonidega. Sotsialistliku suurtootmise perioodi lõpul ulatusid nitraatioonide sisaldused kaevuvees Pandiveres piirkonniti 60mg/l, Põltsamaa ümbruses 100mg/l. Rakvere vallas on nitraatioonide keskmiseks sisalduseks aastatel 1987-1992 mõõdetud 25-29.9 mg/l. Võrdluseks näiteks Väike-Maarjas ulatus see näitaja üle 50mg/l. Eesti vabariigi taasiseseisvumise järgselt on põllumajanduslik tegevus järkjärgult vähenenud ning seoses sellega paranenud ka põhjavee kvaliteet. Aastatel 2001-2005 on nitraatioonide keskmine sisaldus põhjavees alla 25mg/l³. Põhjavee olukord on paranenud

² „Karst ja allikad Pandiveres”. AS Maves, Tallinn 2002

³ „Pandivere ja Adavere-Põltsamaa nitraaditundlik ala”. AS Maves ja Keskkonnaministeerium, 2006

ühelt poolt tänu põllumajandustegevuse vähenemisele, kuid teisalt ka kasutatavate tehnoloogiate täiustamisele ja tegevuses ala nitraaditundlikkusega arvestamisele.

Planeeringulahendusega kaasnev mõju

Üldplaneeringuga kavandatakse täiendavaid elamu-, äri- ja tootmismaid ning muu juhtfunktsiooniga maid. Igasugune arendustegevus võib keskkonnanõuete mittetäitmisel kaasa tuua ohu põhjavee kvaliteedi ja seisundi säilimisele. Kuna Rakvere valla territooriumil on põhjavesi valdavalt nõrgalt ja kohati päris kaitsmata, tuleb arendustegevusele tingimuste seadmisel järgida, et tegevuse elluviimisega ei kaasne põhjavee reostumine ja ülemäärane tarbimine.

KSH aluseks olevas üldplaneeringu eskiisis (seisuga dets 2008) ei ole ehitamise põhimõtete peatükis seatud arendustegevusele tingimusi, mis tagaks põhjavee reostusohu vältimise. Samas ongi üldplaneeringuga konkreetseid tingimusi seada suhteliselt raske. Pigem tuleb seda jälgida detailplaneeringutele lähteülesannete ja projekteerimistingimuste väljastamisel.

Tootmismaade arendamisel on soovitatav enne põhjavett kahjustada võiva tootmistegevuse lubamist läbi viia keskkonnamõju hindamine ning sellest tulenevalt ette näha meetmed põhjavee reostusohu vähendamiseks (nt ala katmine vettpidava kihiga (asfalt vms), kanalisatsiooni väljaehitamisel kasutada lekkekindlaid seadmeid, võimalusel juhtida reovesi ühiskanalisatsiooni ja vältida omapuhastite rajamist või heitvee juhtimist pinnasesse). Ulatuslikke uusi tootmisalasid üldplaneeringuga ette ei nähta, osaliselt laiendatakse olemasolevaid tootmismaid. Olemasolevate alade kasutuse intensiivistamine koormab looduskeskkonda vähem kui uute alade rajamine, kuna sel juhul on juba rajatud tegevuseks vajaminev tehniline infrastruktuur. Samuti võimaldab tootmisalade koondamine koondada tegevusega kaasnevad negatiivsed mõjud ning mõjutatava keskkonna ulatus on tunduvalt väiksem, kui tootmisalade eraldi paiknemisel. Tootmisalade tihendamine suurendab negatiivset keskkonnamõju (saasteainete emissioon, müra jne) tootmisalade piirkonnas, kuid samas saab kahjustatud pindalaliselt väiksem osa nn puhtast looduskeskkonnast.

Üldplaneeringuga kavandatakse **jäätmekäitlusmaadena** alad reoveepuhastusseadmete rajamiseks ja laiendamiseks. Põhjavee nõrga kaitstuse tõttu tuleb puhastite rajamisel tagada, et puhastamata heitvesi pinnasesse ja põhjavette ei satuks. Üldplaneeringuga on seatud tingimus jäätmekäitlusmaade arendamisel viia eelnevalt läbi keskkonnamõju hindamine, et välja selgitada arendusega kaasnevad mõjud ümbritsevale keskkonnale ja nende leevendamise võimalused.

Elamumaade arendamisel võib põhjaveele mõju avaldada lokaalsete puurkaevude rajamine, põhjavee tarbimine üle kehtestatud piirnõrmi ning reovee mittenõuetekohane käitlemine. Iga majapidamise jaoks eraldi rajatud puurkaevud kujutavad põhjavee kvaliteedile suuremat ohtu, kui suurema ala tarbeks rajatud üks puurkaev. Iga puurkaev avab põhjaveekompleksi ja juhul kui kaevu pealt korralikult ei kaeta või peale kasutamist jäetakse tamponeerimata, on oht saasteainete sattumiseks kaevu ja seeläbi põhjavee reostumiseks. Seetõttu tuleb puurkaevu rajamisel ja kasutamisel tagada põhjavee kaitse reostuse eest. Selleks kavandatakse puurkaevude ümber sanitaarkaitsevöönd (üldjuhul 50m), kus majandustegevus on keelatud. Ühe kinnisasja tarbeks rajatava puurkaevu ümber sanitaarkaitsevööndit ei moodustata (juhul kui veevõtt jääb alla 10m³/d). Sel juhul tuleb kaevu rajamisel arvestada, et asukoht oleks võimalikest reostusallikate (kogumiskaevud, käimlad, prügikastid jms) suhtes põhjaveevoolu suunas ülesvoolu ja neist krundi piires võimalikult kaugel (vähemalt 10m). Üldplaneeringuga on elamumaid kavandatud peamiselt olemasolevate elamualade tihendamise ja laiendamise läbi. Kompaktselt arendatavad alad ühendatakse perspektiivis ühisveevärgi ja –kanalisatsiooniga. Vee tarbimise ja reoveekäitlusega kaasnevaid mõjusid on käsitletud järgnevas peatükis 2.2.3 *Veemajandus ja reoveekäitus*.

2.2.3 Veemajandus ja reoveekäitlus⁴

Veevarustuseks kasutatakse vallas peamiselt ordoviitsiumi või ordoviitsiumi-kambriumi veekomplekside vett, kuna need asuvad allpool ja on pindmise reostuse eest paremini kaitstud. Sõmeru, Vinni ja Rakvere valdadele on kehtestatud põhjaveevarud keskkonnaministri 06.aprilli 2006.a käskkirjaga nr 408 „Lääne-Viru maakonna põhjaveevarude kinnitamine“ tagatud põhjaveevaru kuni aastani 2020 alljärgnevas mahus: 1660 m³/d Kambriumi-Vendi veekompleksist ja 1760 m³/d Ordoviitsiumi-Kambriumi veekompleksist. Nimetatud varude baasil on praeguseks valla põhjaveevajadus tagatud.

Ühisveevärgiga on varustatud suur osa Lepna, Veltsi, Arkna ja Tõrremäe asulate elanikest. Lasila, Tõrma, Karitsa, Levala ja Järni asulates on varustatud ligikaudu pooled ja Taaravainus 21% elanikest. Mujal kasutatakse vee saamiseks isiklike salv- või puurkaeve. Ühisveevarustuse peamiseks probleemideks on olemasolevate seadmete halb seisukord, vee mittevastamine kvaliteedinõuetele ning veeseadmete madal töökindlus.

Ühisveevarustuses kasutatavate puurkaevude vesi vastab üldjoontes sotsiaalministri 31.juuli 2001.a määrusega nr 82 „Joogivee kvaliteedi- ja kontrollnõuded ning analüüsimeetodid“ kehtestatud normidele, kuid enamike puurkaevude puhul ületab üldraua sisaldus kehtestatud piirnõrmi või on piirnõrmi lähedane. Nõuetele vastav on vesi Levala ja Karitsa kaevudes, mujal vajab vesi veetöötlust. Ühisveevärgi vee kvaliteedi eest vastutab vee-ettevõtja. Veekvaliteedi kontrolli teostatakse pidevalt ning tagatakse tarbitava vee ohutus elanike tervisele.

Ühiskanalisatsioon on olemas Lepna alevikus ning Veltsi, Arkna, Tõrremäe, Tõrma, Lasila ja Taaravainu külates. Kanalisatsioonivõrk on halvas seisukorras Veltsi ja Arkna külas ning Lepna alevikus. Seadmed on amortiseerunud või juba algselt kehvasti ehitatud. Lepna alevikus on ühiskanalisatsiooniga ühendatud umbes 74% elanikkonnast, Veltsis 83%, Arknas 78%, Lasilas 38%, Tõrremäel 94%, Taaravainus 21% ja Tõrmas 41%.

Planeeringulahendusega kaasnev mõju

Veevarustuse ja kanalisatsiooni arendamine Rakvere vallas toimub valla ühisveevärgi ja -kanalisatsiooni arengukava alusel. Üldplaneeringuga täpsemaid tingimusi ühisveevärgiga liitumiseks määratud ei ole. Uute elamumaade arendamisel on seatud tsentraalsete vee- ja kanalisatsiooni võrkudega liitumise tingimus seal, kus otstarbekas, mis jätab arendajale suhteliselt suure argumenteerimisvõimaluse tsentraalsete võrkudega mitteliitumiseks.

Kuna Rakvere valla territooriumil on põhjavesi nõrgalt või peaaegu täiesti kaitsmata, võib mittenõuetekohane veevõtt või reoveekäitlus kaasa tuua põhjavee komplekside reostumise. Seetõttu on uute kompaktsete hoonestusalade arendamisel soovitatav seada tingimus liitumiseks tsentraalsete võrkudega. Üldplaneeringuga tuleb määratleda elamualade piirkonnad, kus on uute hoonete rajamisel kohustus liituda ühisveevõrguga. Sellised alad võiks olla suuremate alevike lähedal paiknevad kompaktse hoonestusega alad, kus ühisveevärgiga liitumine on majanduslikult otstarbekas. Hajaasustuses võib olla lubatud ka üksikute puurkaevude rajamine (võimalusel üks kaev mitme kinnistu veevarustuse tagamiseks).

Tsentraalse kanalisatsioonita aladel kasutatakse reovee kogumiseks kogumis- ja imbkaeve. Kogumiskaevude kasutamise puhul on oht, et torude ja kaevude kehva kvaliteedi tõttu satub reovesi puhastamata kujul pinnasse, mis toob kaasa pinnase ja

⁴ Rakvere valla ühisveevärgi ja -kanalisatsiooni arendamise kava aastateks 2007-2018 (2007)

põhjavee reostumise. Samuti puudub ülevaade tekkiva ja kogutava reovee koguste üle. Õhukese pinnakihi tõttu ei suuda maapind enne põhjavette sattumist puhastamata reovett filtreerida ja looduslikult puhastada. Seetõttu ei ole lokaalsete kanalisatsioonikaevude ja imbväljakute kasutamine planeeringualal soovitatav.

Kohalik omavalitsus peab tagama põhjavee kaitseks ühiskanalisatsiooni olemasolu reoveekogumisaladel. Veeseaduse § 24 alusel ei pea ühiskanalisatsiooni tagama reostuskoormusega alla 2000 ie aladel või juhul, kui see toob kaasa põhjendamatult suuri kulutusi. Sel juhul tuleb reovee kogumiseks kasutada lekkekindlaid kogumismahuteid. Reoveekogumisalade piirid määrab keskkonnaminister oma käskkirjaga ning need kantakse valla üldplaneeringu kaardile. Kaardile kantakse ka perspektiivis ühiskanalisatsiooniga kaetavad alad, mis ei ole määratud reoveekogumisalaks. Need alad määrab omavalitsus üldplaneeringuga. Reoveekogumisala piirid lähtuvad suures osas olemaolevast asustusest ja hoonete paiknemisest. Üldplaneeringuga määratavad perspektiivis ühiskanalisatsiooniga kaetavad alad lähtuvad kavandatavast tegevusest ja hoonestuse paiknemisest (nt kavandatavad uued hoonestusalad suuremate alevike ja külade keskustes ning kompaktse hoonestusega alad). Ühiskanalisatsiooni olemasolu tagab parema ülevaate reovee tekkimise ja käitlemise üle ning seeläbi kaitse põhjavee reostuse eest.

Hajaasustuses ei pruugi majandusliku ebaotstarbekuse tõttu olla ühiskanalisatsiooni rajamine põhjendatud, mistõttu võivad olla lubatud ka lokaalsed lahendused. Soovitatav on hajaasustuses kanalisatsioon lahendada lekkekindlate kogumiskaevudega, millest tagatakse korrapärane väljavedu ja purgimine reoveepuhastisse.

Kuigi seaduse järgselt on planeeringualal väljaspool reoveekogumisalasid lubatud ka heitvee immutamine pinnasesse (tingimusel, et see on eelnevalt vähemalt bioloogiliselt puhastatud), ei ole see põhjavee nõrga kaitstuse tõttu siiski soovitatav. **Kaitsmata põhjaveega alad on kantud üldplaneeringu kaardile ning neil aladel tuleb reoveekäitlusele erilist tähelepanu pöörata.** Imbväljakute rajamisel tuleb igal üksikjuhtumil kaaluda selle võimalikkust ning hinnata heitvee immutamise kaasnevaid ohte. Heitvee pinnasesse juhtimisel peab heitvee immutussügavus olema aasta ringi vähemalt 1,2m ülalpool põhjavee kõrgeimat taset. Enne imbväljaku rajamise lubamist ja vee erikasutusloa väljastamist tuleb kas olemasolevate andmete või uute uuringute alusel põhjavee taseme ja heitvee immutussügavuse vahe kindlaks teha. Ühtlasi hinnata ka veehaarete lähedust jm põhjavett ohustada võivaid tegureid.

Vallas asuvate reoveepuhastite probleemiks on amortiseerunud seadmed, mis põhjustavad liigvee infiltratsiooni ja reovee filtratsiooni pinnasesse ja põhjavette ning puhastite nõuetele mittevastav heitvee puhastusaste. Enamikes reoveepuhastites ei toimu nõuetekohast lämmastiku ja fosfori ärastust, kuid ülenormatiivne bioainete sisaldus tekitab lisakoormust heitvee suublatele. Arkna puhasti töötab ebaefektiivselt peaaegu kõigi näitajate osas. Lasilas on puhasti heas seisukorras, kuid probleemiks on puhastamisel kasutatava liiva-nõrgfiltri külmumine talveperioodil. Lepna aleviku heitvee suublaks on Tobia peakraav ning Arknas Selja jõgi, mis on mõlemad reostustundlikud ning viimane neist ka lõheliste kudemisala. Heitvee juhtimisel reostustundlikku suublasse tuleb lisaks bioloogilisele tavapuhastusele tagada ka fosfori ja lämmastiku ärastus.

Üldplaneeringu elluviimisel on oluline rekonstrueerida olemasolevad vee- ja kanalisatsioonitorustikud ning reoveepuhastid, et seeläbi tagada nõuetekohane veevarustus ja reoveepuhastus. **Põhjavee seisundi kaitseks tuleb võimalikult suur osa elanikkonnast ühendada ühisveevärgi ja -kanalisatsioonisüsteemiga. Eelistada ühiskanalisatsiooni lokaalsetele lahendustele.**

2.2.4 Veekogud

Vooluvete võrk Rakvere valla territooriumil on hõre. Eesti Looduse Infosüsteemi (EELIS) andmetel (seisuga 17.06.2008.a) asuvad Rakvere vallas järgmised veekogud:

Rakvere valla vooluveekogud

Nimi	Tüüp	Ametlik pindala (km ²)	Arvutuslik pindala (km ²)	Arvutuslik pikkus (km)	Märkus
Tobia peakraav	peakraav		31.8	6.6	
Kullaaru kraav	kraav	6	6.1	2.3	
Näpi oja	oja	10.5	20.3	9.6	
Hulja oja	oja		35.7	9.3	Osaliselt valla (Kloodi küla) piiril
Soolikaoja	oja	136	122.1	6.2	Osaliselt valla (Päide küla) piiril
Sõmeru jõgi	jõgi	68	62.6	17.6	
Haljala oja	oja	22.6	22.4	7.9	Osaliselt valla (Päide küla) piiril
Veltsi oja	oja	17.7	17.6	10.4	
Selja jõgi	jõgi	410	406.4	47.2	Osaliselt valla (Päide küla ja Põdruse küla) piiril

Rakvere valla siseveekogud

Nimi	Tüüp	Pindala (ha)	Muud nimed	Asukoht	Märkus
Arkna paisjärv	Paisjärv	0.8		Arkna küla	
Juprijärv (Veskijärv)	Paisjärv	0.3		Karitsa küla	
Mätasjärv	looduslik järv	0.8		Lasila küla	
Päide järv	Paisjärv	2.5	Päide paisjärv	Päide küla	
nimetu	Tehisjärv	1.1		Karitsa küla	Ulatub ka Vinni valda

Paiknemise tõttu Pandivere kõrgustiku jalamil saavad siinsetest allikatest alguse paljud jõed. Suurimad valda läbivad jõed on:

Sõmeru jõgi, ülemjooksul nim Mõdriku oja, on Selja jõe keskjooksu parempoolne lisajõgi. Jõe pikkus on 15 km ja valgala suurus 68km². Jõgi toitub peamiselt Mõdriku ja Vetiku allikatest. Jõe ümbrus on enamasti põllustatud ja tiheda asustusega. Jõgi on valdavas ulatuses kalarikas, üldlevinud ja domineeriv takson on jõeforell. Kuna Sõmeru jõgi toitub põhiliselt allikatest, kuulub see produktiivsete forellijõgede tüüpi ja on kalanduslikult väga väärtuslik. Varasematel aastatel läbiviidud uuringute alusel on jõe vesi rohketoiteline. Koliindeksite väärtuste põhjal oli vesi suplemiseks kõlblik. Jões on registreeritud väga tugev NO₃-N- ja üld-N- ning nõrk NO₂-N- ja PO₄-P-reostus.

Selja jõgi saab alguse Hulja alevikust ja suubub Soome lahte. Jõe pikkus 44 km ja valgala 410 km². Ülem- ja keskjooksul on jõe ümbruses ülekaalus tiheda asustusega kultuurmaastik, alamjooksul valdavalt metsad. Jõe kalastik on suhteliselt liigivaene – on registreeritud üks sõõrsuulilik (jõesilm) ja üheksa kalaliiki (jõeforell, haug, särg, latikas, rünt, trulling, ogalik, luukarits, võldas). Jõe piires on kalastiku liigirikkus ja koosseis erinev. Jõe vesi on ülemjooksul rohketoiteline, kesk- ja alamjooksul liigitoiteline. Biogeenide reostus on jões laialdane ja enamasti tugev.

Soolikaoja on Selja jõe lisajõgi. Pikkus 6 km. Suubub jõkke paremalt kaldalt 32,2 km kaugusel suudmest.

Viru-Peipsi veemajanduskava koostamisel (valmis aastal 2004) teostati uuring piirkonna jõgede seisundi hindamiseks. Uuringu tulemustest selgus, et Selja jõgi ja Soolikaoja on kogu pikkuses halvas seisundis. Selle põhjus on peamiselt ülemäärane fosfori ja üldlämmastiku sisaldus, mis seireandmete kinnitusele on tingitud ebapiisavast reoveepuhastusest (eelkõige fosfori osas). Peale Rakvere linna reovee puhastusseadmete rekonstrueerimist on jõe seisund oluliselt paranenud ning jões on taastunud arvukas jõeforelli asurkond. Vastavalt *Looduskaitseadusele* on Selja jõe ehituskeeluvöönd 50 m jõe tavalisest veepiirist. **Olulisi maakasutuse muudatusi veekogude läheduses üldplaneeringuga ei kavandata, mistõttu ei kaasne planeeringulahenduse elluviimisel ka olulisi mõjusid veekogude kvaliteedile.**

2.2.5 Välisõhk

Peamiseks välisõhu seisundit mõjutavateks teguriteks on transpordist ja tööstusest tulenev õhusaaste. Välisõhu kvaliteedi halvenemine mõjub negatiivselt saastunud õhku sissehingavatele inimestele kui ka ökosüsteemidele. Erinevalt teadlikult tehtavatest valikutest (hea kvaliteedi ja tervisliku toidu ja vee tarbimine), ei ole saastunud õhu sissehingamist inimestel üldjuhul võimalik vältida. Seega tuleb välisõhu kvaliteedile olulist tähelepanu pöörata. Õhusaaste ulatus erinevate komponentide jaoks võib olla lokaalne (saasteainetest tingitud tervisemõjud, materjalide hävinemine), regionaalne (pinnase ja veekogude hapestumine, troposfääri osooni kõrgeenenud kontsentratsioon) või globaalne (kasvuhooneefekti suurendamine, stratosfääri osooni lagundamine).

Rakvere vallas mõjutavad välisõhku peamiselt **transport** valda läbivatel suurematel teedel ja suvisel ajal kruuskattega teedel, millelt levib tolmu ümbruskonna elamutele. Kruuskattega teedelt leviva tolmu tõkestamiseks korraldab vallavalitsus elamute äärsete kruusateelõikude kolmekordset pindamist.

Rakvere valda läbivad Pärnu–Rakvere–Sõmeru põhimaantee, Rakvere–Väike-Maarja–Vägeva ja Rakvere–Haljala tugimaanteed ning Rakvere–Jõepere kõrvalmaantee. Liiklussagedus antud maanteelõikudel on Maaameti kaardirakenduse andmetel (2008.a) vastavalt 3310, 3047, 4712 ja 1573 autot ööpäevas. Pärnu–Rakvere–Sõmeru maantee Rakvere linna piiril kulgeval lõigul on liiklussagedus keskmiselt 4538 autot ööpäevas. Rakvere–Jõepere kõrvalmaantee Rakvere linna poolses osas sõidab ööpäevas keskmiselt 2860 autot. Tulenevalt liiklussagedusest kuuluvad Rakvere valda läbivad maanteed II teeklassi, mille puhul on tee sanitaarkaitsevööndi laius 200 m sõidutee servast. Tee sanitaarkaitsevööndis ületab õhusaaste perioodiliselt lubatud piirkontsentratsiooni, võib esineda pinnase saastumist ja maastiku muutusi. Sanitaarkaitsevööndis on inimese elamine ja puhkamine tervisele ohtlik. Alale võib rajada tootmisobjekte kooskõlas sanitaarnormidega. Lubatud on ka osaliselt põllumajandus (va vilja- ja marjaistandikud ja juurviljade kasvatamine).

Üldplaneeringuga on kavandatud elamumaad Lepna alevikus Rakvere–Jõepere kõrvalmaantee sanitaarkaitsevööndis ning Tõrma külas Rakvere–Väike-Maarja–Vägeva maantee sanitaarkaitsevööndis. Tõrma külas on elamualade arendamisega juba alustatud ning kavandatud maantee ja elamute vahele müratõkke vall, mis tõkestab maanteelt kanduva müra ja õhusaaste levikut. Kiirusepiirangut antud lõigul terves ulatuses üldplaneeringu koostamise ajal kehtestatud ei ole. Müra ja vibratsiooni leviku vähendamiseks on soovitatav vähendada piirkirust maanteel elamualadega külgneval lõigul 70km/h.

Lepna alevikus kavandatakse olemasolevate elamualade laiendamist, mis suures osas jäävad maantee sanitaarkaitsevööndisse ning võib ohustada elanike tervist. Samas pole sanitaarkaitsevööndi laia ulatuse (200m) tõttu võimalik alevikku kompaktselt laiendada ilma sanitaarkaitsevööndisse hoonestusalasid rajamata. Ka olemasolevad elamud

paiknevad suures osas maantee sanitaarkaitsevööndis. Kvaliteetsema elukeskkonna tagamiseks on alevikku läbival maantee osal kehtestatud piirkiirus 50km/h. Ühtlasi on soovitatav kavandada tee ja elamualade vahele kõrghaljastusega kaitsevööndid. Aleviku ühtse asustusala ja kompaktse hoonestuse arendamise tõttu ei ole otstarbekas antud alale kavandada müratõkke valde.

Samas on liiklusintensiivsus valda läbivatel maanteedel siiski suhteliselt madal ning valdava osa liiklusvahenditest moodustavad sõidua autod, mistõttu ei kaasne liiklusega õhusaastet ja müra mahus, mis kahjustaks oluliselt välisõhu kvaliteeti maanteede läheduses.

Lisaks liiklusele võib välisõhukvaliteeti mõjutada ka **põllumajanduslik tootmistegevus**. Väga suuri loomapidamisfarme Rakvere vallas üldplaneeringu koostamise ajal ei ole. Suurimad on Arkna Karjatalu OÜ-le kuuluvad farmid Arkna külas, kus on kokku 400 lehma ja vasikat (kohti kokku ligi 500le loomale). Karjatalu käsutuses on üle 400 ha põllumaad, millel kasvatatakse rohusööta sid, teravilja ja rapsi. Lepna alevikust kagus Eesküla küla piiril asub OÜ Lepna Ehitus'ele kuuluv laut, kus on kokku 100 lehma ja vasikat. Ülejäänud loomafarmides on loomi vähem. Farmid vastavad kehtestatud nõuetele ning olulisi negatiivseid mõjusid need välisõhu kvaliteedile kaasa ei too. Olulisi muudatusi põllumajandusliku tootmise osas üldplaneeringuga kavandatud ei ole. Teadaolevalt on valminud esialgne idee ja detailplaneeringu lahendus Tobia külas olemasoleva tootmiska laiendamiseks ning alale kanalate rajamiseks. Kuna ala on juba kasutuses tootmiskaana, on otstarbekas alal tootmistegevust laiendada, tegevuseks vajalik infrastruktuur on suures osas juba olemas. Tootmiskaade arendamiseks on üldplaneeringuga seatud tingimus koostada detailplaneering, mille käigus viiakse vajadusel läbi ka keskkonnamõjude hindamine. Juhul, kui kavandatakse niisugust linnufarmi, kus saab kasvatada rohkem kui 85 000 broilerit või 60 000 kana, on *Keskkonnamõju hindamise ja keskkonnajuhtimissüsteemi seaduse* alusel mõjude hindamine kohustuslik. Väiksema farmi rajamisel on omavalitsusel õigus mõjude hindamise läbiviimise vajalikkust kaaluda ja vajadusel nõuda. KSH ekspertgrupi hinnangul võib linnufarmi rajamine antud piirkonda tuua kaasa olulisi negatiivseid keskkonnamõjusid, mistõttu on vajalik eelnev keskkonnamõju hindamise protsessi läbiviimine.

2.2.6 Mullastik ja maavarad¹

Piirkonna **mullad** on valdavalt leostunud ja leetjad gleimullad, esineb ka koreserikkaid rähkmuldi ning piirkonna suhteliselt suure soisuse tõttu Pandivere kõrgustiku jalamil levivad ka madalsoomullad. Valla lõunaosa on kuivem ning seal levivad leetjad ja leostunud mullad. Valda iseloomustab rähksete muldade rohkus ja karbonaatne keskkond, happelisi muldi praktiliselt ei esine.

Pandivere piirkonna leostunud ja leetjad mullad kuuluvad Eesti parimate hulka, neil on soodne õhu-, vee- ja toiterežiim ning nende huumushorisont küündib kuni 25-30 cm-ni. Enamasti on need mullad hea struktuuriga ning taimekasvuks sobiva profiiliga, häirivana võib esineda sügavamate profiilide suurt koreselisust. Positiivsetel pinnavormidel võivad need mullad olla ka põuaõrnad. Muldade hea struktuuri ja viljakuse tõttu on valla olulisim majandusharu põllumajandus.

Aluspõhja kivimitega seotud **maavaradest** leidub alal põlevkivi, fosforiiti ja tehnoloogilist lubjakivi. Pinnakatte maavaradest leidub ehitusliiva ja -kruusa ning turvast. Eesti Geoloogiakeskuse maavaravarude koondbilansi⁵ andmetel jääb Rakvere valla territooriumile täielikult või osaliselt 16 maardlat, neist üks põlevkivi- ja tehnoloogilise

⁵ Eesti Geoloogiakeskus www.eqk.ee (03.10.2008)

lubjakivi maardla, 4 fosforiidi-, 3 ehitusliiva, 6 –kruusa ja üks hästilagunenud turba maardla. Üleriigilise tähtsusega maardlatest paiknevad vallas osaliselt Rakvere ja Toole fosforiidimaardlad ning Eesti põlevkivimaardla Haljala uuringuväli. Põhilised maavarad, mida vallas ka kaevandatakse on liiv ja kruus, mis on tekkinud liustiku sulavete, mereliste ja tuuletekkeliste setetest, mistõttu on maavarade koostis ja kasutamisevõimalused erinevad. Peamiselt sobivad vaadeldavad ainesed looduslikul kujul vaid teedehituseks. Ehitusmaterjalide valmistamiseks on vajalik need eelnevalt rikastada.

Keskkonnalubade Infosüsteemi KLIS⁶ andmetel on Rakvere vallas asuvatele maardlatele väljastatud 3 maavara kaevandamise luba: FIE Aili Lilienbach Metsavahi Talu`le ehitusliiva ja –kruusa kaevandamiseks Päide kruusamaardlas, Viru Teedevalitsusele ehitusliiva kaevandamiseks Veltsi (Pahnimäe) liivamaardlas ning OÜ-le Midam ehituskruusa kaevandamiseks Haava (Rakvere) maardlas (maardla paikneb Rakvere ja Vinni valla piiril). Lisaks eelnimetatutele on maavaravarud aktiivse tarbevaru staatuses veel Eesti põlevkivimaardlas, Lasila ehituskruusa- ja Rakvere lubjakivimaardlates, kuid antud aladele KLISi andmetel maavara kaevandamise lubasid väljastatud ei ole. Teistes maardlates on varud kas aktiivse reservvaru või passiivse tarbe- ja reservvaru kategoorias ning varud vajavad enne kaevandamise alustamist täiendavaid uuringuid.

Planeeringulahendusega kaasnev mõju

Maavaravarude olemasolu tõttu võib eeldada edaspidist kaevandamishuvi jätkumist valla territooriumil ning üldplaneeringuga tuleks kindlaks määrata tingimused maavarade kaevandamiseks, et vältida maavarade kaevandamist piirkondades ja mahus, mis ei ühti valla üldplaneeringus seatud arengueesmärkidega.

Maapõue uurimise, kaitsmise ja kasutamise korra ning üldised põhimõtted sätestab kehtiv *Maapõueseadus*, eesmärgiga tagada maapõue majanduslikult otstarbekas ja keskkonnasäästlik kasutamine. Üldplaneeringuga täiendavaid mäetööstusmaa juhtfunktsiooniga alasid ei kavandata.

Kuna maavarade kaevandamine võib kaasa tuua negatiivseid keskkonnamõjusid nii ümbritsevale looduslikule keskkonnale kui ka lähedalasuvatele elanikele, on maavaravaru kaevandamine või kaevise rikastamine, geoloogiline uuring, üldgeoloogiline uurimistöö ja maavaravaru kaevandamine *Keskkonnamõju hindamise ja keskkonnajuhtimissüsteemi seaduse* § 6 lg 2 alusel tegevused, mille puhul peab otsustaja (tegevusloa andja) andma eelhindangu kaasneva keskkonnamõju kohta ning kaaluma keskkonnamõju hindamise läbiviimise vajalikkust. Pealmaakaevandamine või selle lõpetamine suuremal kui 25ha suurusel alal on eelnimetatud seaduse alusel olulise keskkonnamõjuga tegevus, mille puhul tuleb eelnevalt läbi viia keskkonnamõju hindamine. Keskkonnamõju hindamise protsessi läbiviimine tagab kavandatava tegevuse ja selle võimalike alternatiivsete lahenduste parema läbimõtlemissuuna ning annab otsustajale aluse tegevusloa väljaandmiseks või sellest keeldumiseks.

Maavarade kaevandamine põhjustab mitmesuguseid keskkonnaprobleeme. Karjäärade rajamisega kaasneb loodusliku maastiku hävitamine karjääride alal, hävib taimestik ning muutub piirkonna veerežiim. Veerežiimi muutuste tõttu võib muutuda väiksemate veekogude veebilanss ning seoses sellega kahjustatakse veest sõltuvaid elupaiku kaevandatavate alade ümbruses. Karjääride rajamisel peavad ümbruskonna looduslikud alad kompenseerima kaevandamisega kaasnevad keskkonnamõjud, mistõttu ulatub kaevandamisega kaasnev keskkonnahäiritus ka kaugemale rajatavast kaevandusalast. Kui ümbruskonna maastik on juba eelnevalt koormatud tiheasustuse, tööstuse või põllumajandusega, võib põhja- ja pinnavee hea seisundi säilitamine osutuda keeruliseks.

⁶ <http://klis.envir.ee/klis> (06.10.2008)

Lisaks looduskeskkonnale häirib maavarade kaevandamine ka inimkeskkonda. Kaevandustegevus põhjustab müra, vibratsiooni ja tolmu, mis võib häirida lähedalasuvate elanike elukeskkonda. Väljakaevatud maavarade transport põhjustab liikluskoormuse suurenemist väljaveo teedel, mis võib samuti teeäärseid elanikke häirida. Lisaks elukeskkonnale halvendab müra, vibratsiooni ja tolmu teke ka puhke- ja virgestusalade kasutusmugavust ning turismipiirkondi. Seetõttu ei ole suuremahuliste kaevanduste rajamine soovitatav elamu- ja puhkealade ning potentsiaalsete turismipiirkondade läheduses.

Kaevandushuvi tekkimisel eelnimetatud piirkondade läheduses tuleb enne kaevandusloa andmist hinnata kaevandamisega kaasnevate mõjude suurust ja ulatust ning leida kõiki osapooli (sh piirkonna elanikud, ettevõtjad jne) rahuldavad tingimused kaevandamisel kasutatava tehnoloogia, aja, väljasõiduteede jms osas. Kaevandamisloa väljastamisel seatakse tingimused ka ala korrastamiseks peale kaevetööde lõppu. Üldjuhul kavandatakse karjäärid hiljem veekogudeks või kaetakse taimestikuga. Peale rekonstrueerimist võiks ala olla kasutatav nt puhkeotstarbel (üldplaneeringu koostamise ajal toimub kaevandamine Haava kruusakarjääris, mis peale kaevandamist kujundatakse ümber veekoguks ning antud piirkond on valla üldplaneeringus kavandatud puhke- ja virgestusmaaks).

Kuigi ühelt poolt võib kruusa kaevandamine vallas kaasa tuua negatiivseid mõjusid nii loodus- kui inimkeskkonnale, on teisalt kruus ja liiv vajalikud ehitustegevuseks ja teede remondiks. Seetõttu on oluline säilitada kruusamaardlad ja kaevandamine mahus, mis kataks vähemalt valla vajadused ehituskruusa osas.

2.2.7 Taimestik ja rohevõrk

Planeeringualal ja selle ümbruses levivad mullad on viljakad, mistõttu on piirkonnas laialt levinud põllumajanduslik tootmine ning suure osa valla maastikust moodustavad põllud. **Metsavarud** paiknevad hajutatult üle valla, suurema metsasusega piirkondi valla piires selgelt ei eristu⁷. Lääne-Viru maakonna aastaraamatu andmetel on maakonna keskmine metsasus 47,8%⁸, Rakvere valla territooriumist moodustavad metsad ligikaudu viiendiku, hinnanguliselt kuni 21% (arvud on saadud Metsakaitse ja Metsauenduskeskuse poolt läbiviidava üleriigilise metsavarude hindamise valikuuringu andmetest (SMI), mis põhinevad ühekordsel inventuuril, seega ei pruugi need anda õiget pilti metsade olemusest, kuid annavad siiski hinnangulise ülevaate metsade leviku ulatusest).

Eesti **taimkatte** kaardistamise tulemusena tehtud Eesti geobotaanilise rajoneerimise järgi jääb Pandivere kõrgustik Ida-Baltikumi geobotaanilisse allprovintsi. Pandivere kõrgustikul kasvab silmapaistvalt palju taimi, mis on säilinud endistest tammelehtmetsadest ning kujutavad endast nüüd pigem tamme-puisniite. Tuntumateks on Rakvere vallas asuvad Mädaapea ja Lasila tammik-puisniidud.

Rakvere valla **roheline võrgustiku** ülevaade põhineb Lääne-Viru maakonna teemaplaneeringul „Asustust ja maakasutust suunavad keskkonnaningimused” (2006). Vallas paiknev roheline võrgustik koosneb järgmistest struktuurielementidest:

- võrgustiku tugialad (tuumalad) T – alad, mis on ökoloogiliselt rikkalikumad kui ümbritsevad alad ning neile toetub võrgustiku toimimine. Sageli asuvad tuumaladel paljudele liikidele olulised elupaigad;
- ökoloogilised koridorid K – ideaalis on koridorid katkematud lineaarsed looduslikud alad, mis ühendavad tuumalasi. Seetõttu saavad liigid piirkonnas migreeruda ja seeläbi säilitada elujõulise populatsiooni.

⁷ Rakvere valla arengukava 2004-2015 (2008)

⁸ http://www2.l-virumv.ee/public/24.Metsandus_2007T.pdf (06.10.2008)

Tuumalade ja koridoride puhul eristatakse erinevaid tasandeid riiklikest kohalikeeni nagu näidatud tabelis.

Tabel 1. Rohevõrgustiku elementide tasandid ja kriteeriumid

Rohelise võrgustiku tasand	Vaadeldava tugiala läbimõõt	Riba-struktuuride läbimõõt	Tugiala (koridori) indeks	Eesti 2010 tasand
Riiklik	25...50 km	10...20 km	T1 (K1)	Rahvusvaheline tasand
Piirkondlik	5...25 km	2...10 km	T2 (K2)	Rahvuslik tasand
Kohalik	1-5 km	300...2000 m	T3 (K3)	Mikrotasand

Vallas on kaks rohevõrgustiku tuumala: Lasila ja Veltsi. Lasila on suur maakondliku tähtsusega tuumala, mis on määratud ka väärtuslikuks maastikuks. Ala reljeef on mitmekesine ja väga liigestatud, alal paiknevad kõrge väärtusega puisniidud. Veltsi on väike kohaliku tähtsusega tuumala, mis koosneb peamiselt metsadest. Tuumalade vahel paiknevad rohekoridorid, mis koos tuumaladega moodustavad rohealade võrgustiku.

Rakvere valla territooriumil asuvate rohevõrgustiku tuumalade ja koridoride piirid on märgitud üldplaneeringu kaardile.

Planeeringulahendusega kaasnevad mõjud

Nii maakondlikul kui ka valla üldplaneeringu tasandil on rohevõrgustiku planeerimisel oluline kujundada looduslike alade nii ökoloogilisest, loodus- ja keskkonnanõuetest kui ka sotsiaalsest aspektist põhjendatuim ruumiline struktuur, pehmeda inimtekkelisi mõjusid ning tagada nii inimesele kui ka elusorganismidele laiemalt, elutähtsad keskkonda kujundavad protsessid (põhja- ja pinnavee teke, õhu puhastumine, keemiliste elementide looduslikud ringed jne).

Valla üldplaneeringu ülesanne on muuhulgas maa- ja veealade üldiste kasutamise- ja ehitustingimuste kehtestamine ning väärtuslike maastike ja looduskoosluste säilimise tagamine ning kasutustingimuste määratlemine. Seega tuleb **üldplaneeringuga ära määrata arendatavad piirkonnad selliselt, et olemasoleva rohevõrgustiku funktsioon säiliks.**

Rohelise võrgustiku säilimise ja toimimise tagamiseks on üldplaneeringuga seatud järgmised kasutamistingimused (mida alljärgnevas loetelus on loetavuse ja selguse huvides täiendatud):

- Rohelise võrgustiku toimimist ohustava tegevuse kavandamisel viia läbi keskkonnamõjude hindamine.
- Keelatud on metsamaa sihtotstarbe muutmine. Metsamaa raadamine (raie, võimaldamaks maa kasutamist muul otstarbel peale metsa kasvatamise) rohevõrgustiku aladel ei ole üldjuhul lubatud.
- Rohelise võrgustiku aladel on metsakategooriaks üldjuhul tulundusmets, v.a. Looduskaitsealadest ja Metsaseadusest tulenevatel juhtudel.
- Selja jõe, mis on oluline lõheliste elupaik ja osa rohevõrgustikust, ei soovitata rajada uusi paise ning teostada teisi vee füüsilist ja keemilist kvaliteeti halvendavaid tegevusi.
- Rohelise võrgustiku aladele ei tohi rajada uusi maaparandussüsteeme.
- Säilitada looduslikud pinnavormid rohevõrgustikus.
- Ehitusalade valikul ei tohi seada ohtu rohelise võrgustiku säilimist. Asustuse kavandamisel ei tohi läbi lõigata rohelise võrgustiku koridore.

- Rohevõrgustikku jäävatel aladel tuleb arendustegevuse käigus arendatava ala igal olemasoleval (või tekkival) maaüksusel säilitada olemasolev kõrghaljastus vähemalt 70 % ulatuses.

Tugialad:

- Tehnilise infrastruktuuri objektide kavandamisel peab tagama tugialade toimimise.
- Reeglina on tugialadel keelatud teatud infrastruktuuride (kiirteed, prügilad, sõjaväepolügoonid, jäätmeoidlad, mäetööstus, kõrge keskkonnariskiga rajatised) rajamine.
- Looduslike ja/või poollooduslike alade osatähtsus tugialal ei tohi langeda alla 90%.
- Tugialadele ei kavandata uusi tiheasustusalasid.
- Olemasoleva maakasutuse intensiivsus on võimalikult madal ja keskkonda säästev.

Roheline koridor:

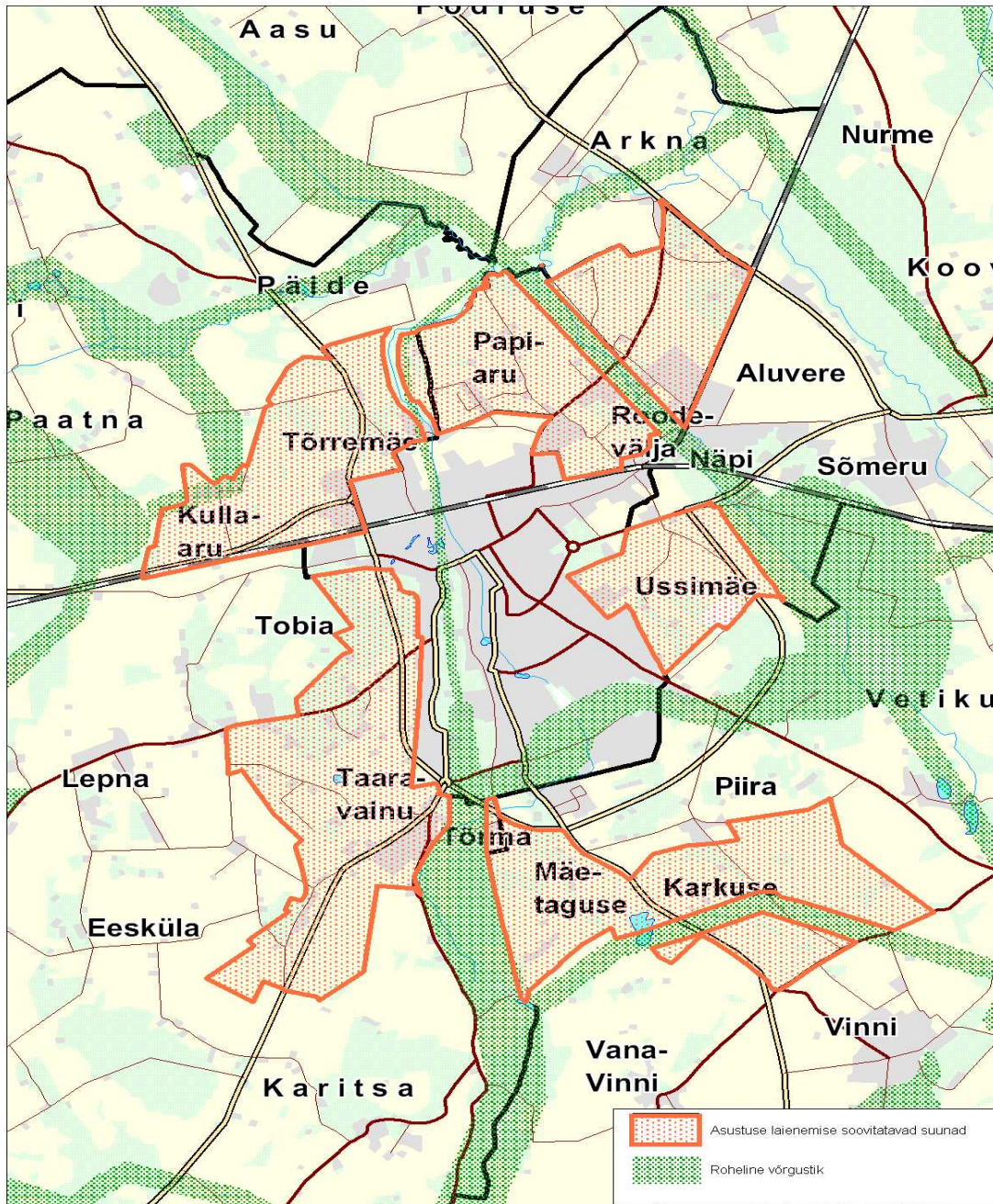
- Rohekoridoris säilitatakse olemasolevad looduslikud alad
- Väärtuslikel puisniitudel säilitada/taastada traditsiooniline majandustegevus – karjatamine ja niitmine
- Veekogude hooldamine ja kasutamine peab olema selline, et see muudaks võimalikult vähe veekogude looduslikku seisundit.

Eeltoodud tingimustega arvestamine aitab tagada rohevõrgustiku funktsiooni säilimise. **Rohevõrgustiku aladele üldplaneeringuga arendustegevust ette nähtud ei ole, olemasolevad rohealad säilivad ning lisaks kavandatakse uusi haljasala ja parkmetsa maa juhtfunktsiooniga alasid, mistõttu võib öelda, et üldplaneeringu realiseerumisel on mõju rohevõrgustikule ja haljastusele üldiselt positiivne.**

Üldplaneeringu koostamise käigus vaadati üle ka **rohevõrgustiku tuumalade ja koridoride piirid**. Piiride korrigeerimise eesmärk oli tagada rohevõrgustiku parem sidusus ja funktsioonide säilimine. Rohevõrgustiku piire nihutati elamualadest ja suurtest infrastruktuuriobjektidest eemale. Võimalusel laiendati koridoride ja tuumalade piire ning ühildati need metsamaa piiri või veekogudega.

Lääne-Viru maakonna teemaplaneeringuga on määratud ka **linnade lähiümbruse rohelised võõndid**, eesmärgiga tagada linlastele lähipiirkonnas puhke- ja tervistav keskkond ning avalikult kasutatavate loodusalade hoidmine. Kuna Rakvere vald piirneb idast Rakvere linnaga, tuleb valla üldplaneeringu koostamisel arvestada maakonnaplaneeringuga seatud nõudeid linna rohevõõndi tagamiseks. Maakonna teemaplaneering sätestab: *Asustuse laienemine rohelise võõndi metsa-aladel ning veekogude kalda ehituskeeluvõõndis on välistatud, sest see rikub rohelise võrgustiku struktuuri ja halvab toimimise, vähendab maastiku avaliku kasutamise võimalusi ning vähendab looduslikku tasakaalu veekogu kaldal. Sobivad asustuse laienemise suunad Rakvere vallas Rakvere linnast läänes ja loodes on Taaravainu, Tobia, Kullaaru ja Tõrremäe külad, kus asustuse laienemine ei lähe vastuollu rohelise võrgustiku ideega (Joonis 3).*

Kuna Rakvere valla linnaga külgnevas servas puuduvad ulatuslikud metsaalad, mis omaksid olulist rolli ökoloogilise puhvertsooni ja puhkealana, lubab maakonnaplaneeringu teemaplaneering asustust kavandada peaaegu terves ulatuses linnaga külgneval alal (erandiks kitsas rohekoridor Tõrremäe külas). Üldplaneeringu eskiislahendus on kooskõlas teemaplaneeringu lahendusega. Rakvere valla idapoolsesse serva kahele poole Rakvere-Sõmeru maanteed on kavandatud ärimaad.

Joonis 3. Asustuse laienemise soovituslikud suunad. Allikas: Lääne-Viru maakonnaplaneeringu teemaplaneering „Asustust ja maakasutust suunavad keskkonnaningimused”, Rakvere 2006

2.2.8 Kaitstavad loodusobjektid ja väärtuslikud maastikud

EELISE andmetel (seisuga 17.06.2008.a) asuvad Rakvere vallas järgmised **kaitsealad**:
 Pahnimägi Päide ja Veltsi külas
 Arkna park Arkna külas
 Lasila park Lasila külas
 Karitsa park ja parkmets Karista külas
 Mädapea tammiku maastikukaitseala Mädapea külas

Rakvere vallas on kaks **hoiuala**: Järni hoiuala Järni külas ja Lasila hoiuala Lasila külas. Hoiualad on kaitse alla võetud Vabariigi Valitsuse 15.septembri 2005.a määrusega nr 237. Kaitsealade kaitse-eesmärgid: Järni hoiuala – puisniitude ja vanade laialehiste metsade kaitse; Lasila hoiuala – liigirikaste niitude lubjavaesel mullal, puisniitude ja vanade laialehiste metsade kaitse ning kaitsealuse liigi kauni kuldkinga elupaikade kaitse.

Natura 2000 võrgustikku kuuluvad alad:

Loodusalad:

Mädapea loodusala Mädapea külas

Lasila loodusala Lasila külas

Üksikobjektina on vallas kaitse alla võetud Samma allikad Karivärava külas. **Püsielupaik** on vallas moodustatud harivesiliku kaitseks Lasila külas. Lisaks on vallas II kaitsekategooria taimeliigi – kaunis kuldking - kasvukohti, II kaitsekategooria loomade – harivesilik ja mudakonn - elupaiku ning I kaitsekategooria sambliku – lehtkobartorbik - kasvukohti ning kaitsealused allikad Karivärava külas. Rakvere vallas on registreeritud 39 **vääriselupaika**, neist 20 Lasila külas.

Valla territooriumile jäävate **kultuurimälestiste** nimekiri on toodud köites „Rakvere valla üldplaneering. Olukorraanalüüs“. Arheoloogia- ja arhitektuurimälestiste kaitse korda reguleerib *Muinsuskaitseadus*.

Kaitsealuste alade ja objektide kaitsekord ja kasutustingimused on reguleeritud kaitse-eeskirjadega ning üldplaneeringuga muudatusi kaitsealade ja -aluste objektide osas ei kavandata.

Lääne-Virumaa teemaplaneeringuga „Asustust ja maakasutust suunavad keskkonningimused“ on lisaks rohevõrgustikule ära määratud ka **väärtuslikud maastikud** Rakvere vallas. Väärtuslik maastik pakub atraktiivset, inimväärtust kohta elamiseks ja väärtuslikku ressursi ettevõtluse (sh turismi) arendamiseks maapiirkondades. Need on mitmekesise maakasutuse ja taimestikuga maastikud, kus leidub nii kohalikku identiteeti loovaid ajaloolisi elemente, kui ka sobivaid elupaiku erinevatele taimedele, loomadele ja teistele elusolenditele.

Rakvere valla territooriumil asuvad järgmised väärtuslikud maastikud: osaliselt riikliku tähtsusega Rakvere, kohaliku tähtsusega Veltsi ja maakondliku tähtsusega Neeruti-Jõepere-Lasila väärtuslikud maastikud ning täielikult maakondliku tähtsusega Mädapea väärtuslik maastik.

Üldplaneeringuga tehakse ettepanek Mädapea väärtusliku maastiku piiride muutmiseks. Väärtusliku maastiku piiresse arvatakse ka Mädapea mõisahoone ja selle ümbrus, kui maastikule olulise lisaväärtusega objekt. Väärtusliku maastiku muudetud piir on kantud üldplaneeringu kaardile.

Üldplaneeringuga ei kavandata väärtuslikel maastikel ja nende lähistel olulisi maakasutuse muudatusi, mis võiksid ohustada väärtuslike maastike säilimist. Eeltoodud tingimustega arvestamine tagab väärtuslike maastike omapära säilimise ning mõju nii looduslikule kui ka sotsiaal-majanduslikule keskkonnale on positiivne.

Erandiks on kohaliku tähtsusega **Veltsi väärtuslik maastik**, mis suures osas paikneb Haljala vallas, kuid mille lõunapoolne tipp ulatub Rakvere vallas Veltsi külla. Veltsi küla territooriumil jäävad väärtusliku maastiku piiresse kolhoosiaegsed tootmishooned, korterelamud ning muinsuskaitsealune Veltsi mõisa kompleks, kus on eraldi arhitektuurimälestiste registrisse kantud peahoone, park, kelder, moonakatemajad,

viinavabrik, meierei, kuivati ja piirdemüürid. Ühtlasi on alal ka kahekorruselised korterelamud. Ulatuslikke põllualasid väärtusliku maastiku piiresse Rakvere vallas ei jää. Üldplaneeringuga tehakse ettepanek Veltsi väärtusliku maastiku piiri muutmiseks (kantud üldplaneeringu kaardile).

Lääne-Viru maakonnaplaneeringu teemaplaneeringuga on ala väärtuseks peetud kultuurilis-ajaloolist väärtust (ajaloo kontsentraat, asustus, ühe ajajärgu maakasutus). Lisaks asulale on väärtustatud laiaulatuslikke viljakaid põllualasid, viljapuuaiad, hekke, marjaaedu ja mesilaid. Veltsi külas võib väärtuslikuks pidada Veltsi mõisa hooneid, mis moodustavad kompleksi näitena ühe ajajärgu maakasutusest. Külakeskuses paiknevad korrusmajad on ehitatud erinevatel aegadel ning väliselt eriilmelised (ühtseks jooneks korruselisus – 2 korrust).

Soovitustena ala arendamiseks on maakonna teemaplaneeringus märgitud järgmist: *Hoida väärtuslikud põllumaad traditsioonilises kasutuses. Säilitada kaunid teelõigud ja avatud vaated. Inventeerida kasutusest väljasolevad hooned ja võimalusel lammutada. Hooldada viljapuuaiad. Leida funktsioon Veltsi mõisakompleksile.* Üldplaneeringuga on väärtusliku maastiku alale ja selle ümbrusesse kavandatud elamu- ning puhke- ja virgestusmaad. Ala väljaarendamisel on soovitatav koostada kogu piirkonda hõlmav detail- või osaüldplaneering, millega määratakse kindlaks hoonestuse asukoht, korruselisus, infrastruktuur jms. Elamuala väljaarendamisel kindlasti pöörata tähelepanu avalike puhkekohtade/mänguväljakute kavandamisele.

2.3 Sotsiaal-majanduslik keskkond

2.3.1 Valla kui terviku areng

Seisuga 01.09.2008.a elas Rakvere vallas **2244 inimest**. Viimastel aastatel on rahvaarv püsinud suhteliselt stabiilsena, kuid siiski pidevalt väikeses mahus vähenenud. Üle poole valla elanikkonnast moodustavad tööealised elanikud, pensioniealisi on alla 14%-ni. Naisi on elanikkonna seas paar protsenti rohkem, kui mehi.

Valla territooriumil paikneb **19 küla ja üks alevik**. Tähtsamad keskused on Veltsi, Lepna, Lasila, Karitsa ja Arkna. Vallamaja asub Rakvere linnas Vallikraavi tänaval. Valla rahvastiku tihedus on 18,5 in/km² (maakonna keskmine on 20 in/km²).

Külade lõikes jaguneb rahvastik järgnevalt (seisuga 01.09.2008):

Küla/alevik	Elanikke
Arkna	185
Eesküla	57
Järni	45
Karitsa	126
Karivärava	41
Karunga	39
Kloodi	17
Kullaaru	16
Kõrgemäe	27
Lasila	171
Lepna	480
Levala	121
Mädapea	64
Paatna	34
Päide	93

Taaravainu	108
Tobia	42
Tõrma	147
Tõrremäe	156
Veltsi	261
aadressita	14
KOKKU	2244

Haridus. Rakvere vallas töötab Veltsi Lasteaed-Algkool. Põhiharidust saab omandada Lasila Põhikoolis. Lisaks sellele käivad Rakvere valla lapsed ka Rakvere linna ja naabervaldade koolides. Keskhariidust vallas omandada ei saa. Peale põhikooli eelistavad õpilased haridusteed jätkata peamiselt Rakvere linna gümnaasiumides. Lähimad kõrgkoolid on Rakvere linnas asuvad Tallinna Ülikooli Rakvere Kolledž ja Mainori Kõrgkooli Rakvere Õppekeskus ning Mõdriku külas (Vinni vald) asuv Lääne-Viru Rakenduskõrgkool. Kutseharidusasutustest on Rakvere vallale kõige lähemal Rakvere Ametikool ning Väike-Maarja Päästekool ja Väike-Maarja Õppekeskus.

Rakvere valla lapsed ja noored kasutavad **huvihariduseks ja -tegevuseks** peamiselt koolide juures tegutsevaid muusika-, spordi-, tantsu-, näite-, käsitöö- jms ringe. Veltsi lasteaed-algkooli saali kasutavad ka külaelanikud, pereõhtute ja aeroobikatundide läbiviimiseks. Sportimiseks kasutatakse korvpalliväljakut ja kaugushüppe platsi. Kultuuriasutused Rakvere vallas puuduvad. Kultuuritegevus toimub Lasila põhikooli ja Veltsi lasteaed-algkooli ruumides ning Mädapea mõisas, kus tegutseb Virumaa Kunstimuuseum. Oluliseks kohaks on ka Lepna raamatukogu, millel on üle 300 lugeja ning kus toimuvad kokkusaamised ja koosolekud, avatud on avalik internetipunkt.

Traditsiooniliselt peetakse juuni alguses Rakvere vallas **Vallapäeva**, mil toimuvad erinevad üritused nii lastele kui ka täiskasvanutele. Hoogustunud on külaliikumine, millele aitavad kaasa Rakvere vallavalitsuse Külaliikumise komisjon ja Külaliikumise Ümarlaud. Moodustatud on mitmeid omaalgatusvõimalusi arendavaid mittetulundusühinguid (nt Levala Külaselts, Arkna Küla, Viikingid, Kullaaru külad ja Vana Tõrma Selts).

Suuri **spordirajatisi** vallas ei ole. Lepna alevikus on kohandatud plats korvpalli mängimiseks. Korrastatud on spordi- ja mänguväljakud Lasilas, Lepnal ja Veltsis. Tõrma külas asuv Kõrgemäe hüppemägi ning selle juures olevad liikumis-, suusa- ja slaalomirajad on üheks tähtsamaks sportimisvõimaluseks Rakvere vallas.

Usuühingutest on Rakvere vallas esindatud Karitsa Evangeelne Uue Elu Kogudus, mis lisaks hingehoiule tegeleb ka sotsiaalhoolekande valdkonda kuuluvate tegevustega (saunateenus ja pesupesemine).

Rakvere vallas on neli **sotsiaalhoolekandega** tegelevat keskust: kaks päevakeskust (Arkna ja Lasila), Lepna Lastetuba ja Lepna ühiskodu eakatele. Tugi- ja koduteenust osutatakse sotsiaalkeskuste kaudu. Veltsi, Kloodi, Paatna ja Kullaaru külade piirkonnas puudub sotsiaalkeskus. Suurem tähelepanu on pööratud avahoolduse rakendamisele, vajadusel koduteenuse osutamisele.

Rakvere vallas olulisemad **tervishoiuasutused** puuduvad. Arstiabi on korraldatud perearstide kaudu. Vältimatu abi, eriarstide ja apteegi osas kasutatakse Rakvere Haigla ja linna teenuseid. **Päästeteenistus** on korraldatud Ida-Eesti Päästkeskuse baasil. Kriisilukordades rakendub tööle valla oma kriisikomisjon. **Konstaabli** koht vallas puudub. Valda teenindavad Rakvere linna ja Vinni valla konstaablid, keda abistavad kaks abipolitseinikku.

Üldplaneeringu elluviimisega kaasnev mõju

Üldplaneering kui terviklik ruumiline arengudokument kujundab erinevate arenguaspektide kooskäitluse kaudu planeeritava ala tasakaalustatud arengu. Elluviidava planeeringulahenduse olemasolu tagab jätkusuutliku arengu valla arendamisel. Planeeringu elluviimine annab aluse valla terviklikuks arenguks ning elukeskkonna kvaliteedi tõstmiseks.

Üldplaneeringu koostamisel on arvestatud erinevate osapoolte huvidega ning on jõutud üldiselt aktsepteeritud arengusuundade ja –põhimõtteni. Valla erinevate piirkondade ja valdkondade arenguvajadusi ja –võimalusi käsitletakse integreeritult ning terviklikult, mis tagab ka kõrgemalseisvate keskkonnakaitseliste, majanduslike, sotsiaalsete ja kultuuriliste huvide arvestamise Euroopa Liidu, Eesti riigi ja Lääne-Viru maakonna tasemel. Avaliku protsessina toimuv planeerimine võimaldab seeläbi kaitsta avalikke huvisid.

Suunatud arengu korral on tagatud rohelise võrgustiku toimimine ja säilimine, sealhulgas tuumalade äärealade – loodusliku või poolloodusliku maakasutusega alad, mis jäävad tuumalast välja – säilimine. Rohevõrgustiku säilimine ja arendamine on oluline, et tagada vallas kvaliteetne ja inimsõbralik elukeskkond. Tootmiskaade arendamisel tagatakse olemasolevate tootmiskaade intensiivsem kasutuselevõtmine ning puhver- ja haljasalade rajamine, säilitatakse kõrghaljastus ja soodustatakse selle rajamist erineva funktsiooniga kaade kontaktvöönditesse. Ärimaade kavandamine võimaldab laiendada juba hästitoimivat teenindus- ja äritegevust valla territooriumil, mis suurendab töökohtade valikut ja teenuste paremat kättesaadavust. Uute elamute rajamisel ja olemasolevate rekonstrueerimisel on suunatud arengu korral kindlaks määratud tingimused, mis tagab keskkonda sobivate hoonete rajamise. Elamumaade kavandamisel järgitakse traditsiooniliselt välja kujunenud asustustihedust, -struktuuri ning hoonete välisilmet. Suunatud arengu korral kavandatakse ka toimiv infrastruktuur elamu- ja ettevõtlusalade teenindamiseks. Planeeringuga kavandatakse uusi alasid ka ühiskondlike hoonete rajamiseks, mis parandab ühiskondlike teenuste kättesaadavust ja seeläbi elukeskkonna kvaliteeti.

Üldplaneeringu koostamisel ning valla üldiste arengusuundade ja maakasutuspõhimõtete kehtestamisel on valla kui terviku arengule oluline positiivne mõju.

2.3.2 Teed ja transport

Rakvere valda läbivad teed jagunevad riigimaanteedeks, mida haldab Ida-Teedekeskus ja kohalikeks teedeks. Rakvere valla territooriumil kulgevad 11 riigile kuuluvat maanteed kogupikkuses 60,5 km. Põhimaanteed Tallinn-Narva ja Pärnu-Rakvere-Sõmeru, tugimaanteed Rakvere-Väike-Maarja-Vägeva ja Rakvere-Haljala, kõrvalmaanteed Tõrma-Koeravere, Levala-Karitsa, Assamalla-Kadrina, Vanamõisa-Veltsi-Päide, Lasila-Saksi, Lasila-Levala, Rakvere-Jõepere. Teede üldine olukord on hea. Suuremate külade sisesed teed on valdavalt asfalteeritud või kolmekordselt pinnatud. Teehooldusega seoses korrastatakse ka teeääri (niidetakse, koristatakse prügi, raiutakse võsa), mis parandab maastiku esteetilist pilti ja soodustab puhkemajanduse arengut.

Valla arengukavas on teede osas eesmärgiks seatud vallale kuuluvate kruusateede korrastamine ja mustkatte alla viimine ning kergliiklusteede väljaehitamine. Teede ja tehnilise infrastruktuuri arendamine on üldiselt positiivse mõjuga, sest antud valdkonna arendamine täidab kõrgemalseisvates arengudokumentides toodud arengueesmärgid: nt. Üleriigilises planeeringus Eesti 2010 toodud ühendusteede paranemisest tulenevat liikumisvõimaluste ja ühenduse kiiruste paranemist. Tehniliste infrastruktuuride ja teede arendamisel on oluline strateegiline positiivne mõju kvaliteetse elukeskkonna ja

ettevõtluskeskkonna loomisele; avalikele ja erateenustele ning töökohtadele ligipääsetavuse suurendamisele.

Üldplaneeringuga kavandatud muudatused puudutavad peamiselt suuremate ristmike rekonstrueerimiseks vajalike maade reserveerimist, perspektiivsete kergliiklusteede määramist ning kaugemas perspektiivis rajatava Rakvere põhjapoolse ringtee teetrassi määramist.

Üldplaneeringuga täiendatakse oluliselt **kergliiklusteede võrgustikku** kergliiklejate liiklemismugavuse ja -ohutuse suurendamiseks. Kergliiklusteede rajamine aitab vähendada autoliiklust suuremates asulates ja nende vahelistel aladel ning sellega kaasnevat liiklusohutu. Ühtlasi aitab kaasa ka tervislike eluviiside harrastamisele. **Seega omab kergliiklusteede kavandamine positiivset mõju nii looduskeskkonnale kui ka inimeste tervisele ja elukeskkonna kvaliteedile.**

Täiendavaid **parkimisplatse** üldplaneeringuga kavandatud ei ole. Elamualade arendamisel tuleb parkimine lahendada detailplaneeringu koostamise käigus ja valdavalt kruntide piires. Tootmis- ja äripindade ning üldkasutatavate hoonete arendamisel tuleb parklakohtade rajamisel lähtuda kehtivatest normatiividest.

Ühistranspordi osas on peamiseks eesmärgiks valla ühendamine Rakvere linna kui olulisima tömbekeskusega. Hetkel ei ole ühendus väga hästi tagatud. Ühe lahendusena on välja pakutud linna ühistranspordi süsteemi laiendamine valda. Üldplaneeringuga muudatusi ühistranspordikorralduses ette nähtud ei ole. Uute ulatuslike elamualade arendamisel vajab lisaks ühistranspordiga ühendamisele tähelepanu ka üldine liiklusskeem. Optimaalse liiklusskeemi väljatöötamine on oluline ka ulatuslike ärimaade väljaarendamisel. Uute alade arendamisel suureneb liiklussagedus arendusalade lähedastel teedel ja ristmikel, mistõttu peab teede ja ristmike läbilaskevõime olema vastavuses eeldatava liiklusmahuga. Ühtlasi tuleb tagada ohutu liitumine olemasoleva teedevõrguga ning turvaline liiklemine kergliiklusele.

2.3.3 Ettevõtluskeskkond

Ettevõtlus on vallas mitmekesine ja piirkonniti erinev. Põhilised tegevusvaldkonnad on põllumajandus, toiduainete- ja puidutööstus. Registreeritud ettevõtteid on vallas 188, nendest füüsilisest isikust ettevõtjaid 62 ning mittetulundusühinguid 26. Suurim tööandja on AS OG Elektra, mis tegeleb peamiselt toiduainete tootmisega (300 töötajat, neist 70 on vallaelanikud). Suuruselt teiseks tööandjaks on Rakvere vallavalitsus ja selle allasutused (70 töötajat, neist 50 vallaelanikud). Suurematest ettevõtetest asuvad vallas veel mitmed puidutööstused. Haritavat maad on vallas maakatastri järgi registreeritud 6897 ha, peamised tegevusalad teravilja- ja karjakasvatus. Viimastel aastatel on valda järjest enam rajatud uusi teenindustettevõtteid ja kaubanduskeskusi. Turismi- ega majutusteenuseid vallas hetkel ei osutata, kuid arhitektuuri- ja arheoloogiaobjektide olemasolu tõttu on puhkemajanduse ja turismi arendamine strateegilise eesmärgina üldplaneeringu koostamisel esile toodud.

KSH protsessi algusjärgus (suvi-sügis 2008) Rakvere vallas **tööhõive**ga probleeme ei ole. Ettevõtjate sõnul on vallas puudus kvalifitseeritud tööjõust, spetsialistidest, keda põllumajanduslikus tootmises rakendada. Seega tuleks kaaluda täiendõppe korraldamist vallas, et koolitada oskustöölisi, kes vastaksid ettevõtjate vajadustele ja nõudmistele. Seoses ülemaailmse finants- ja majanduskriisiga, mis hakkas Eesti majanduses tõsisemalt tunda andma 2008.aasta lõpus, on ettevõtete tegevuses toimunud oluline langus ning mitmed suuremad ja väiksemad ettevõtted üle Eesti on pidanud töötajaid koondama või saatma osalisele tööajale. Statistikaameti andmetel on ka Rakvere vallas 2009.aastal oluliselt suurenenud registreeritud töötute arv – kui 2008.a esimeses pooles

oli see arv keskmiselt 16 töötut, siis aasta teises pooles juba 26 ning 2009.aasta esimese kolme kuuga on see arv tõusnud jaanuariks 52, veebruariks 61, märtsiks 71 ja aprilliks 73 töötuni. Tööealisi elanikke on valla rahvastikust ca 65% ehk ca 1500 ning töötuse osakaal seisuga 30.aprill 2009 on 5%. Arvestades majandusolukorda kogu Eestis ja ka maailmas laiemalt, võib eeldada jätkuvat töötute arvu suurenemist.

Planeeringulahendusega kaasnev mõju

Üldplaneeringuga nähakse ette äri- ja tootmiskaade mõningast laienemist. Ulatuslikumad ärimaad on kavandatud peamiselt Rakvere linna lähedusse Tõrremäe ja Taaravainu külades, aga ka Kullaaru ja Veltsi külades. Tootmiskaad on kavandatud olemasoleva tootmiskaala laiendustena. Uute äri- ja tootmiskaade kavandamine laiendab vallas võimalusi ettevõtluskeskkonna arendamiseks. Seeläbi luuakse juurde uusi töökohti ja laieneb kaubanduslike teenuste kättesaadavus. Ulatuslike ärimaad kavandamine Rakvere linna lähedele laiendab olemasolevat äripiirkonda. Asukoha valikut soosib lisaks asjaolule, et tegemist on juba areneva äripiirkonnaga, ka see, et lähedus Rakvere linnale võimaldab teenindada korraga nii valla kui linna elanikke.

Tootmiskaade arendamiseks on üldplaneeringuga seatud tingimus, et elamu- ja puhkealade läheduses ei tohi arendada olulist mõju omavat tootmist. Seeläbi tagatakse elanikele kvaliteetne elukeskkond, kuid arendajate jaoks võib see kaasa tuua täiendavaid kulutusi infrastruktuuri rajamiseks.

Rakvere valla üldplaneering arvestab äri- ja tootmiskaade kavandamisel väljakujunenud maakasutusmuutustega, tekitamata täiendavaid konflikte erinevate maakasutusfunktsioonide koosseisestamisega. Täiendavate äri- ja tootmiskaade kavandamine soodustab piirkonnas teenuste, kaubanduse ja tootmise arendamist, mis omakorda loob juurde töökohti ning väheneb pendelränne Rakvere linna. Üldplaneeringu elluviimine avaldab positiivset mõju ettevõtluskeskkonna arengule.

2.3.4 Jäätmemajandus

Rakvere vallas on korraldatud olmejäätmete vedu, millega on liitunud kõik valla ettevõtted ja elamutega kinnistud. See on kehtestatud 30.mail 2007.a Rakvere vallavolikogu määrusega nr 9 (muudetud 23.aprillil 2008 määrusega nr 4). Uue jäätmekäitluskorra kehtestamise eesmärk on vähendada kontrollimatut prügiveedu loodusesse.

Korraldatud olmejäätmete veo rakendamise juhend sätestab korraldatud jäätmeveo veopiirkonna, milleks on Rakvere valla haldusterritoorium, jäätmeveoga hõlmatud jäätmeliigid (segaolmejäätmed), olmejäätmete kogumise ja vedamise tingimused ning kogumismahutite tüübid. Segaolmejäätmete äravedu peab toimuma sagedusega, mis väldib mahutite ületäitumise ning haisu tekke, kuid mitte harvemini kui 3 ja enam korteriga kortermajade puhul iga 14 päeva järel ning eramutes ja kuni 2 korteriga elamutes iga 84 päeva järel. Olmejäätmete valdajal on õigus taotleda ka jäätmemahuti tühjendamist harvemini, kui korras ette nähtud. Selleks tuleb esitada vallavalitsusele vastavasisuline kirjalik ja põhjendatud taotlus.

Prügi sorteerimise võimaldamiseks on Rakvere vallavalitsus valla erinevatesse piirkondadesse paigaldanud vanapaberi ja -papi ning segapakendite kogumise konteinerid. Kuna alates 1.jaanuarist 2008.a ei tohi sorteerimata jäätmeid prügilasse ladestada, tuleb lisaks paberile ja pakenditele olmeprügist eraldi koguda ka biolagunevad ja ohtlikud jäätmed. Biolagunevate jäätmete kogumist eraldi vallavalitsuse poolt organiseerituna ei toimu, seda korraldab iga kinnistu omanik enda kinnistul ise. Ohtlike jäätmete äraandmiseks on valla elanikel võimalus viia need Rakvere prügilasse (võetakse

tasuta vastu) või anda üle ohtlike jäätmete kogumise ringi ajal, mida vallavalitsus kevadeti korraldab.

Levala külas paikneb loomsete jäätmete matmispaik, mis on konserveeritud ning mida kasutatakse vaid erandolukorras (nt taudioht) veterinaarteenistuse eriloa alusel. Üldplaneeringuga on ala kavandatud jäätmeoidla maaks.

Rakvere vallast kogutavad mittetaaskasutatavad olmejäätmed ladestatakse üldplaneeringu koostamise ajal **Rakvere prügilas**. Rakvere prügila ei vasta Euroopa Nõukogu direktiividega kehtestatud keskkonnanõuetele, mistõttu tuleb see hiljemalt 16.juulil 2009.a sulgeda ja jäätmete ladestamine lõpetada. Lääne-Virumaa jäätmekavas on alternatiivina jäätmete ladestamiseks tulevikus välja pakutud Uikala prügila Ida-Virumaal. Jäätmete transpordi kulude vähendamiseks tuleb jäätmed töödelda ja sorteerida võimalikult tekkekoha lähedal. Seetõttu on maakonna jäätmekavas ettenähtud maakonna keskse jäätmejaama ehitamine, kus toimuks jäätmete ümberlaadimine ja sorteerimine. Kõnealune kompleks tuleb rajada maakonda logistiliselt ja keskkonnakaitseliselt kõige soodsamasse asukohta, eeldatavasti olemasoleva prügila territooriumile.

Riikliku jäätmekava kohaselt peaksid omavalitsused asutama piirkondlikud jäätmehoolduskeskused. Lääne-Virumaal on Lääne-Viru omavalitsuste poolt moodustatud MTÜ Lääne-Viru Jäätmekeskus, mille ülesandeks on koordineerida Lääne-Viru Jäätmekeskuse rajamise ja edasise tööhoidmisega seonduvaid tegevusi ning samuti korraldada Lääne-Virumaa kohalike omavalitsuste jäätmekäitlusalast tööd.

Üldplaneeringuga ei ole olulisi muudatusi jäätmekäitluse osas ette nähtud.

Jäätmete ladestamist Rakvere valla territooriumile üldplaneeringuga kavandatud ei ole. Jäätmete kogumise ja käitlemisega seotud nõuded on kehtestatud valla jäätmekavas ja korraldatud jäätmeveole ülemineku juhendis. Kui jäätmete käitlemisel tagatakse jäätmete nõuetekohane kogumine ja sorteerimine ning ladestamine selleks ettenähtud prügilasse, ei kaasne üldplaneeringu elluviimisel jäätmemajandusest tingitud olulisi negatiivseid mõjusid ümbritsevale keskkonnale.

2.3.5 Inimese tervis, vara ja heaolu

Tervis

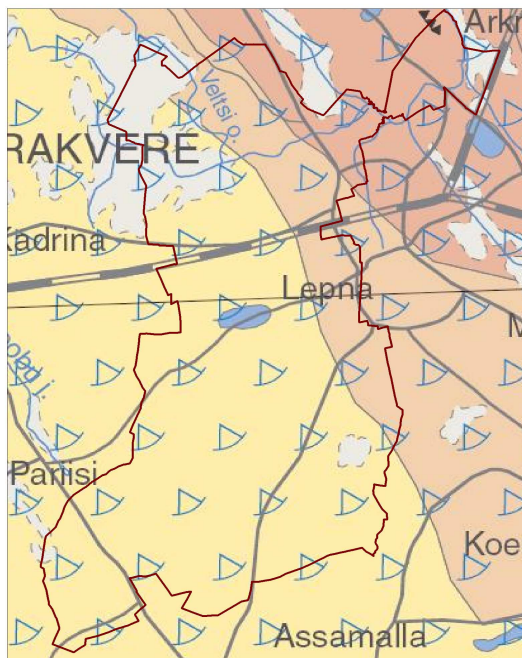
Üldplaneeringu elluviimisega kaasnevat mõju inimese tervisele on hinnatud jooksvalt peamiste keskkonnaprobleemide ja riskikomponentide kaupa. Üldplaneeringu elluviimise kaudse mõjuna võib inimese tervist ohustada eelkõige heitgaasidest halvenev välisõhu kvaliteet, suureneva liikluskoormusega kasvavad mürähäiringud ja sellest tulenev üldine ärritusseisund, lähipiirkonna roheliste puhkealade hävinemine. Kuna üldplaneeringu elluviimisega ei kaasne liikluskoormuse arvestatav tõus, ei saa üllalootletud mõjusid lugeda oluliseks. Üldplaneeringu elluviimisega kaasneb kaudne positiivne mõju läbi roheliste puhke- ja virgestusalade määratlemise ja kasutustingimuste seadmise, samuti tervislikku eluviisi ning aktiivset puhkust soodustavate kergliiklusteede kavandamise. Lisaks kergliiklusteedele on elanike aktiivse puhkuse soodustamiseks soovitatav kavandada ka matkaradu puhkealadele (mõjude hindamise aluseks olevas üldplaneeringu eskiislahenduses matkaradu kavandatud ei ole).

Inimese tervisele võib otsest ohtu kujutada pinnases leiduv **radoon**. Radoon on värvitu ja lõhnata looduslik radioaktiivne gaas, mis tekib uraani radioaktiivsel lagunemisel. Looduslikku uraani leidub mineraalides, kivimites, setetes, mullas ja mineraalse koostisega ehitusmaterjalides. Radoon liigub aine pooridest edasi difusiooni teel või transpordituna õhu ja veega. Maapinnast välisõhku eraldunud radoon hajub atmosfääris

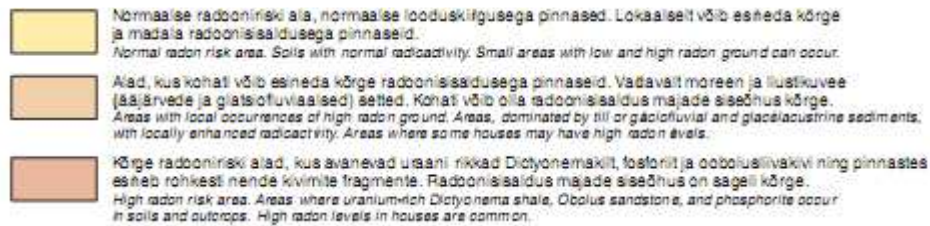
ja inimese tervisele ohtlik ei ole, kuid pinnasest või ehitusmaterjalidest hoonetesse sattunud radoon võib sisse hingates põhjustada kasvajaid hingamisteedes ja kopsus. Vastavalt Eesti Geoloogiakeskuse poolt koostatud radooniriski levilate kaardile asub Rakvere vald valdavalt normaalse radooniriskiga alal, kus valdavalt on normaalse looduskiirgusega pinnased. Lokaalselt võib esineda kõrge ja madala radoonisisaldusega pinnaseid. Valla ida- ja kirdeosas võib radoonisisaldus pinnases olla kõrge.

Kuna planeeringuala ida- ja kirdeosas esineb oht, et radoonisisaldus pinnases ja sellest tulenevalt ka hoonete siseõhus võib olla kõrge, tuleb uute hoonete kavandamisel radooniohuga arvestada. Hoonete siseõhu radoon on peamiselt pärit pinnasest⁹, seega on oluline rakendada meetmeid hoonete kaitsmiseks radooni sisseimbumise eest. Radooniohutu hoone ehitamise üldnõuded Eestis on esitatud standardis EVS 840:2003 „Radooniohutu hoone projekteerimine” ning kehtib üldine seos, et mida väiksem pind hoonest on ühenduses maapinnaga, seda väiksem on oht radooni tungimiseks hoonesse. Radooni tõkestamiseks on erinevaid võtteid: üldjuhul sobib selleks betoon, kuid seejuures on oluline pöörata tähelepanu ehituskvaliteedile, kuna betooni tekkivate lõhede ja pragude kaudu saab radoon levida ja võib hoonesse sattuda. Kõrge radoonisisaldusega pinnase puhul tuleb betoonplaat katta vastavate materjalidega, mis tõkestavad radooni sisseimbumist. Nendeks võivad olla radoonikile, teatud liiki membraanid ja mastiksid. Lisaks katetele kasutatakse meetodeid, mis radoonirikka õhu hoonete alt minema juhivad või takistavad selle pääsemist ruumidesse, näiteks alarõhu meetod, õhkpadja meetod, põrandaaluse ventileerimine, radoonikaev ja ventilatsioon.

Täpsemate ehitustehniliste võtete määramine ja väljatöötamine sõltub konkreetse ala radooni sisaldusest pinnases. Üldist, kogu valla territooriumit hõlmavat radooniuuringut Rakvere vallas teadaolevalt tehtud ei ole. Seetõttu on enne ehitustegevuse alustamist (nt detailplaneeringu koostamise käigus) soovitatav mõõta radooni sisaldust hoonealuses pinnases, et välja selgitada, kas hoone projekteerimisel on vajalik rakendada radooniohutu hoone projekteerimiseks ettenähtud norme või mitte.

⁹ Jõgioja, E. „Radooniohutu elamu”. Tallinn, 2004

Joonis 4. Radoonisaldus pinnases Rakvere valla territooriumil. Allikas: Eesti Geoloogiakeskus, 2004

Vara

Üldplaneering ei avalda otseselt mõju inimese varale. Üldplaneeringuga määratletakse täpsemalt valla perspektiivne maakasutus, eesmärgiga tagada valla tasakaalustatud areng. Üldplaneeringuga ei muudeta maa sihtotstarvet, seega ei vähendata ega suurendata kinnistute väärtust koheselt. Üldplaneeringuga kaasneb tõenäoliselt kaudne pikaajaline positiivne mõju valla alevike ja külade hoonestuse väärtusele kinnisvarana, kuna üldplaneering loob eeldused valla arenguks kvaliteetse elukeskkonnana.

Heaolu

Üldplaneeringu elluviimine võib inimese heaolule avaldada kaudset mõju, luues eeldused inimese vajadustele vastava ruumi kujundamisele. **Valdkonnad, mis võivad mõjutada inimese heaolu:**

- vaba aja veetmise ja vabas õhus viibimise võimalused. Rakvere valla üldplaneeringus säilitatakse olemasolevad rohestruktuurid, parandatakse nende ligipääsetavust ja kasutusmugavust ning reserveeritakse maad täiendavate vaba aja veetmist võimaldavate sihtkohtade loomiseks (kergliiklusteed, looduslikud puhkealad, virgestusalad). Puhkealade piisavuse analüüsi vt allpool.
- teenuste kättesaadavus. Üldplaneeringuga kavandatakse perspektiivset ärimaad, mis laiendab kaubandusteenuste pakkumise võimalusi. Üldmaa ja ühiskondlike hoonete maa kavandamine võimaldab laiendada avalike teenuste pakkumist.
- Mitmekesisem elukeskkond. Üldplaneering loob läbi ärimaa reserveerimise paremad eeldused töökohtade ning teenuste arendamiseks vallas, vähendades seeläbi vajadust pendelrändeks Rakverega ning transpordile kuluvaid ressursse. Puhke- ja virgestusmaade kavandamine parandab vaba aja veetmise võimalusi.

Looduslikud puhkealad

Inimeste heaolule ja tervisele on vajalik piisaval hulgal looduslike puhkealade olemasolu. Rakvere valla üldplaneeringuga kavandatakse puhke- ja virgestusmaad Tõrma külas Kõrgemäe hüppemäe ümbruses, Päide külas Pahnimäel ning Lasila külas. Maa-alade kasutuse üldiseks suunaks on puhkemajanduslik tegevus. Puhkerajatiste planeerimisel tuleb neile tagada ligipääs nii kergliiklusega kui ka mootorsõidukitega. Kuna asustustihedus Rakvere vallas on suhteliselt hõre ning vallas on mitmeid arendatavaid puhkepiirkondi ja -alaid, võib öelda, et looduslike puhkealade kättesaadavus vallas on hea ning üldplaneeringuga kavandatavad tegevused parandavad olukorda veelgi.

2.3.6 Müraaspektiga arvestamine maakasutuse planeerimisel

Välisõhu kaitse seadus defineerib müra kui inimtegevusest põhjustatud ning välisõhus leviv soovimatu ja kahjulik heli, mille tekitavad paiksed või liikuvad saasteallikad. Müra tekitamine põhjendamatult on keelatud. Sotsiaalministri 4. märtsi 2002. a määrus nr 42 *Müra normtasemed elu- ja puhkealal, elamutes ning ühiskasutusega hoonetes ja*

mürataseme mõõtmise meetodid ütleb, et müra on inimest häiriv või tema tervist ja heaolu kahjustav heli. Sama määrus kehtestab ka müra normtasemed elu- ja puhkealadel, elamute ning ühiskasutusega hoonete sees ja nende hoonete välisterritooriumil ning mürataseme mõõtmise meetodid. Määruse nõudeid tuleb täita planeerimisel ja ehitusprojektide koostamisel.

Müra kriteeriumitena kasutatakse peamiselt kaht näitajat: päevane (7.00–23.00) ja öine (23.00–7.00) (ekvivalent)tase. Vastavalt eelpool nimetatud määrusele jaotatakse hoonestatud või hoonestamata alad üldplaneeringu alusel:

- I kategooria – looduslikud puhkealad ja rahvuspargid, puhke- ja tervishoiuasutuste puhkealad;
- II kategooria – laste- ja õppeasutused, tervishoiu- ja hoolekandeadasutused, elamualad, puhkealad ja pargid linnades ning asulates;
- III kategooria – segaala (elamud ja ühiskasutusega hooned, kaubandus-, teenindus- ja tootmisettevõtted);
- IV kategooria – tööstusala.

Planeeringu vastavust kehtestatud normidele hinnatakse lähtudes eelpoolnimetatud sotsiaalministri määruses kehtestatud müra normtasemetest hoonestusaladel. Planeeringutes ja projekteerimisel kasutatakse järgmisi müra normtasemetete liigitusi:

- o Taotlustase – müra tase, mis üldjuhul ei põhjusta häirivust ja iseloomustab häid akustilisi tingimusi. Kasutatakse uutes planeeringutes (ehitusprojektides) ja olemasoleva müraolukorra parandamisel. Uutel planeeritavatel aladel ja ehitistes peab mürataseme jääma taotlustaseme piiridesse. Kui taotlustasemel on soovituslik iseloom, antakse taotlustaseme arvsuuruse juurde sellekohane märkus.
- o Piirtase – müra tase, mille ületamine võib põhjustada häirivust ja mis üldjuhul iseloomustab rahuldavaid (vastuvõetavaid) akustilisi tingimusi. Kasutatakse olemasoleva olukorra hindamisel ja uute hoonete projekteerimisel olemasolevatel hoonestatud aladel. Olemasolevatel aladel ja ehitistes ei tohi müra ületada piirtaset. Kui piirtase on ületatud, tuleb rakendada meetmeid müra vähendamiseks.
- o Kriitiline tase – müra tase välisterritooriumil, mis põhjustab tugevat häirivust ja iseloomustab ebarahuldavat mürasituatsiooni. Kriitilised tasemed kehtestatakse liiklusrumalale ja tööstusrumalale. Kasutatakse olemasoleva olukorra hindamisel välismüraallikate vahetus läheduses. Uute müratundlike hoonete ehitamine kriitilise tasemega aladele on üldjuhul keelatud.

Tabel 2. Liiklusest tingitud müra normtasemed hoonestatud või hoonestamata aladel ($L_{pA,eq,T}$ dB päeval/öösel)

Ala kategooria üldplaneeringu alusel	I looduslikud puhkealad ja rahvuspargid, puhke- ja tervishoiuasutuste puhkealad	II laste- ja õppeasutused, tervishoiu- ja hoolekandeadasutused, elamualad, puhkealad ja pargid linnades ning asulates;	III segaala (elamud ja ühiskasutusega hooned, kaubandus- , teenindus- ja tootmisettevõtted)	IV tööstusala
Taotlustase uutel planeeritavatel aladel	50/40	55/45	60/50	65/55
Taotlustase olemasolevatel aladel	55/45	60/50	60/50 65 ¹ /55 ¹	70/60
Piirtase olemasolevatel aladel	55/50	60/55 65 ¹ /60 ¹	65/55 70 ¹ /60 ¹	75/65
Kriitiline tase olemasolevatel aladel	65/60	70/65	75/65	80/70

¹lubatud müratundlike hoonete sõidutee poolse küljel.

Tabel 3. Tööstusettevõtete müra normtasemed hoonestatud või hoonestamata aladel ($L_{pA,eq,T}$, dB päeval/öösel)

Ala kategooria üldplaneeringu alusel	I looduslikud puhkealad ja rahvuspargid, puhke- ja tervishoiuasutuste puhkealad	II laste- ja õppeasutused, tervishoiu- ja hoolekandeesutused, elamualad, puhkealad ja pargid linnades ning asulates;	III segaala (elamud ja ühiskasutusega hooned, kaubandus- , teenindus- ja tootmisettevõtted)	IV tööstusala
Taotlustase uutel planeeritavatel aladel	45/35	50/40	55/45	65/55
Taotlustase olemasolevatel aladel	50/40	55/40	60/45	65/55
Piirtase olemasolevatel aladel	55/40	60/45	65/50 60 ¹ /45 ¹	70/60
Kriitiline tase olemasolevatel aladel	60/50	65/55	70/55	75/65

¹ soovituslik normtase müravastaste meetmete rakendamisel.

Välismüra normtase on A-korrigeeritud (inimkõrva tundlikkust arvestav) ekvivalentne helirõhutase $L_{pA,eq,T}$. Liiklusega seotud üksikute mürasündmuste korral hinnatakse täiendavalt ekvivalentsele helirõhutasemele ka maksimaalset helirõhutaset. Maksimaalne helirõhutase müratundlike hoonetega aladel $L_{pA,max}$ ei või olla suurem kui 85 dB(A) päeval ja 75 dB(A) öösel. Liiklusemüra piirtasemed elamute ja ühiskasutusega hoonete vaikusnõudvates ruumides on järgmised: $L_{pA,eq,T}$ (dB) eluruumides päeval 40 dB (taotlustase uute hoonete puhul 35 dB) ja magamisruumides öösel 30 dB.

Tiheasustusega ala, kus lisaks korterelamutele võivad paikneda ka elurajoone teenindavad asutused ja kaubandus-teenindusettevõtted, tuleb üldjuhul määratleda III kategooria ehk segaalana (elamud ja ühiskasutusega hooned, kaubandus-, teenindus- ja tootmisettevõtted). Segahoonestusalal on müratundlike hoonete sõidutee poolisel küljel lubatud müratase 70 dB päeval ja 60 dB öösel. Hoonete vaiksamal küljel on lubatud liiklusemüra piirtase 65 dB päeval ja 55 dB öösel.

Regulaarsest liiklusest põhjustatud müra normtasemete kehtestamisel on arvestatud keskmise liiklusega aastaringset või regulaarse liiklusega perioodi vältel. Planeerimisel ja projekteerimisel tuleb lähtuda arvutuslikust hinnangust, mis võimaldab müra prognoosida ka pikemas perspektiivis. Müra mõõtmistulemused sõltuvad tihti mõõtmise tingimustest (sh ilmastikust), iseloomustavad peamiselt ainult mõõteperioodi ning ei võimalda müra prognoosida.

Rakvere valla maakasutuse planeerimisel on kehtestatud müranormidega arvestatud. Kavandatavad elamu- ja puhkealad paiknevad intensiivse liiklusega teedest ja tootmisaladest kaugusel, mis tagab normatiivse mürataseme.

2.4 Mõjude omavahelised seosed ja kumulatiivsus

Mõju hindamisel pöörati tähelepanu ka mõju erinevale avaldumisviisile – kumulatiivsusele, sünergilisusele ja ajalisele dimensioonile. Kuna tegemist on strateegilise maakasutuse suunava arengudokumendi mõjude hindamisega, on KSH töögrupp seisukohal, et mõjude avaldumine toimub kaudselt ja pikaajaliselt. Üldplaneering on alusdokument, millest lähtuvalt koostatakse maakasutuses reaalseid

muudatusi kavandavad detailplaneeringud ja arendusprojektid. Seetõttu ei saa öelda, et üldplaneeringus kavandatu omab otsest mõju looduslikule ja inimkeskkonnale.

Üldplaneeringuga kavandavate tegevuste mõjudel on omavahelised seosed ning tegevuste mõjud on kumulatiivsed. Mõjude omavahelised seoseid on välja toodud kavandavate tegevuste mõjude hindamise juures, kus ühel kavandataval tegevusel on mõju teistele tegevustele/valdkondadele. Kokkuvõtvalt saab kumulatiivsed mõjud esitada järgmiselt:

- Mõju sotsiaalsele elukeskkonnale ja heaolule: planeeringulahenduse põhialuseks on elanikkonna sotsiaalse heaolu tõstmine ning võimalikult kvaliteetse elukeskkonna pakkumine. Planeeringuga kavandatavatel erinevate valdkondade tegevustel on leevendusmeetmete ja maakasutustingimuste järgimisel kumulatiivselt positiivne mõju. Elukeskkonna kvaliteeti mõjutavad väga paljud erinevad aspektid: teenuste ja töökohtade kättesaadavus, puhkealadele ligipääsetavus ja elukeskkonna roheline ning keskkonna puhtus, liiklemise turvalisus jms. Erinevate valdkondade planeerimise juures on seetõttu pidevalt arvestatud teiste valdkondade arengu- ja ruumivajadusega, mistõttu on väljatöötatud planeeringulahenduse lahendused üksteist vastastikku toetavad ning koosmõjus tõstavad elanike elukvaliteeti;
- Mõju tervisele: kavandatavatel tegevustel on väljatöötatud maakasutuspõhimõtete ja -tingimuste läbi kumulatiivselt positiivne mõju inimese tervisele, nt. läbi kergliiklusteede ja puhkealade reserveerimise, mis soodustavad vaba aja veetmist vabas õhus; kergliiklusteede arendamine soodustab keskkonnasäästlikumate (õhureostust vähendavate) liikumisviiside kasutamist. Planeeritavate tootmisalade puhul on arvestatud, et arendustegevus ei mõjutaks negatiivselt otseselt inimeste tervist ega ka kaudselt läbi elukeskkonna reostamise – seetõttu on tootmisalad kavandatud olemasolevate tootmisalade laiendusena ning eemale elamualadest;
- Mõju looduskeskkonnale: planeeringu koostamisel on pidevalt arvestatud, et ei esineks olulist negatiivset keskkonnamõju looduskeskkonnale, eelkõige kõrge loodusväärtusega objektidele/aladele. Erinevate valdkondade lõikes on oluliseks kaalutluse aluseks olnud looduskeskkonnale avalduvate negatiivsete mõjude leevendamine ja positiivsete suurendamine;
- Mõju kultuurilis-ajaloolisele keskkonnale: planeeringulahendus toetab kõrge kultuurilise ja ajaloolise väärtusega alade väärtustamist ja säilimist;
- Mõju majanduslikule keskkonnale: erinevate majandusliku otstarbega maade arendamine (tootmiseks, teeninduseks, turismiks) ning seda toetava infrastruktuuri ning teede arendamisel on majanduslikule keskkonnale kumulatiivselt positiivne mõju. Majanduskeskkonnale on positiivne mõju ka elamumaade arendamisel, mis soodustab valda elama- ja tööleasumist.

3 Planeeringulahenduse alternatiivsed arenguvõimalused

3.1 Üldised alternatiivid

Üldiste arengustsenaariumitena on käsitletud kahte realselt eksisteerivat, üksteisest selgelt eristuvat alternatiivi: I-alternatiiv ehk suunatud arengu stsenaarium ning 0-alternatiiv ehk suunamata (planeerimata) arengu stsenaarium.

I-alternatiiv ehk **suunatud arengu alternatiivne stsenaarium** lähtub põhimõttest, et valla strateegiliste ruumiliste arengusuundade ja maakasutuse planeerimine toimub läbi avaliku planeerimisprotsessi, arvestab erinevate osapoolte huvidega (eriti avaliku huviga) ning integreerib erinevate eluvaldkondade ning kõrgemalseisvate arengudokumentide arengusuunad ja –eesmärgid.

Stsenaariumi, kus jätkub senine areng ning puudub avalik planeerimisprotsess ja selle läbi saavutatud avalik kokkulepe valla ruumiliste arengusuundumuste osas, võib lugeda **0-alternatiiviks ehk suunamata arengu alternatiivseks stsenaariumiks**. Selle stsenaariumi järgi on areng suunamata ning seda ei käsitleta läbimõeldud tervikuna, vaid eraldiseisvate/integreerimata tegevuste, taktikaliste plaanide ja lühiajaliste kavadena. Eestis kehtiva seadusandluse alusel on 0-alternatiiv ebaseaduslik tegevus, kuna *Planeerimisseaduse* alusel on kohalikud omavalitsused kohustatud tagama üldplaneeringu kehtestamise omavalitsuse territooriumil.

Mõjutatava keskkonna kirjeldus kui strateegilist planeerimisdokumenti ellu ei viida (tõenäoline areng 0-alternatiivi korral)

Rakvere valla arenemisel ruumilist arengut üldisel tasemel suunava planeeringu puudumine tähendaks stiihilist arengut, kus valla edasine ruumiline areng toimub ilma erinevaid valdkondi ühendava ning kogu valla maakasutust hõlmava ruumilise visioonita. Tervikvisiooni puudumisel lähtub valla arendamine pigem era- kui avalikust huvist. Iga arengusoov lahendatakse detailplaneeringu või ehitusprojekti käigus eraldi, mis pakub valla territooriumile fragmentaarset, kuid mitte tervikliku lahendust. Üldplaneeringu puudumisel on kohaliku omavalitsuse pädevuses arendustegevuste reguleerimine kehtivate õigusaktidega sätestatud piirangute ja detailplaneeringute kaudu, mis paneb suure vastutuse ametnikele ning loob põhjendamatuid riske ja kulutusi arendajatele (nt detailplaneeringute ja keskkonnamõju hindamiste rahastamine). Samuti ei toimu üldisema planeeringu puudumisel alade kooskõlastatud arengut, nn piiriüleste teemade lahendamist ning sünergilist arengut, mis kiiresti arenevas piirkonnas võib kaasa tuua teravaid keskkonnaprobleeme.

Elamuehituse arendamine toimub vastavalt detailplaneeringutele või projekteerimistingimustele, vallas ei ole määratletud elamuehituse põhimõtteid ja tingimusi. Arendamine toimub vastavalt arendaja huvile, mis üldiste kokkulepete ja valla ruumilise arengu analüüsi puudumisel mõjutab nii sotsiaal-majanduslikku, kultuurilis-ajaloolist kui ka looduskeskkonda negatiivselt. Elamuehituse põhimõtete puudumine võib vallas põhjustada keskkonda mittesobivate elamute rajamist ning poolikuid infrastruktuurilahendusi, mis pärsivad kõrgekvaliteedilise ja mitmekülgsete teenustega varustatud elukeskkonna kujunemist.

Mõjutatava keskkonna kirjeldus juhul, kui planeeringulahendus ellu viiakse (tõenäoline areng I-alternatiivi korral)

Üldplaneering kui terviklik ruumiline arengudokument kujundab erinevate arenguaspektide kooskäitluse kaudu planeeritava ala tasakaalustatud arengu. Elluviidava

planeeringulahenduse olemasolu tagab jätkusuutliku arengu valla arendamisel. Planeeringu elluviimine annab aluse valla terviklikuks arenguks ning elukeskkonna kvaliteedi tõstmiseks.

Ruumilise arengu planeerimine tagab, et planeeringus on arvestatud erinevate osapoolte huvidega ning on jõutud üldiselt aktsepteeritud arengusuundade ja –põhimõtetele. Valla erinevate valdkondade arenguvajadusi ja –võimalusi käsitletakse integreeritult ning terviklikult, mis tagab ka kõrgemalseisvate keskkonnakaitseliste, majanduslike, sotsiaalsete ja kultuuriliste huvide arvestamise Euroopa Liidu, Eesti riigi ja Lääne-Viru maakonna tasemel. Avaliku protsessina toimuv planeerimine võimaldab seeläbi kaitsta avalikke huvisid.

Suunatud arengu korral on tagatud rohelise võrgustiku toimimine ja säilimine, sealhulgas tuumalade äärealade – loodusliku või poolloodusliku maakasutusega alad, mis jäävad tuumalast välja – säilimine. Rohevõrgustiku säilimine ja arendamine on oluline, et tagada vallas kvaliteetne ja inimsõbralik elukeskkond. Tootmiskaade arendamisel tagatakse olemasolevate tootmiskaade intensiivsem kasutuselevõtmine ning puhver- ja haljasalade rajamine, säilitatakse kõrghaljastus ja soodustatakse selle rajamist erineva funktsiooniga kaade kontaktvöönditesse. Uute elamute rajamisel ja olemasolevate rekonstrueerimisel on suunatud arengu korral kindlaks määratud tingimused, mis tagab keskkonda sobivate hoonete rajamise. Elamute rajamisel järgitakse traditsiooniliselt välja kujunenud asustustihedust, -struktuuri ning hoonete välisilmet. Suunatud arengu korral kavandatakse ka toimiv infrastruktuur elamu- ja ettevõtlusalade teenindamiseks.

3.2 Teede lahendus Pärnu-Rakvere-Sõmeru maantee äärsetel ärimaadel

Üldplaneeringuga kavandatakse ärimaa Pärnu-Rakvere-Sõmeru maantee äärde Taaravainu ja Tõrma külades. Sisuliste alternatiividena vaadeldi KSH protsessis juurdepääsu teede kavandamist antud alale. Põhjapoolne osa ärimaast ühendatakse Rakvere-Jõepeere kõrvalmaanteega. Erinevaid lahendusi kaaluti lõunapoolsele osale juurdepääsu kavandamisel (piiriks põhja- ja lõunapoolse osa vahel on tinglikult loetud olemasolevad äri- ja elamumaad ala keskel). KSH protsessi käigus kaaluti järgnevatid alternatiivseid lahendusi:

0-alternatiiv – olemasolev olukord, juurdepääs ärimaale sisuliselt puudub

I-alternatiiv – juurdepääs kavandatakse Rakvere-Väike-Maarja-Vägeva tugimaanteelt

II-alternatiiv – juurdepääs kavandatakse ringteelt lisaharuga

0-alternatiiv

Olemasolev juurdepääs ärimaadele puudub ning kui täiendavat juurdepääsu alale ei kavandata, ei ole ärimaade väljaarendamine reaalselt võimalik. Uute pealesõitude kavandamine igalt krundilt maanteele ei ole liikluse ohutuse ja sujuvuse tagamisel võimalik. Ilma juurdepääsuteeta ei ole otstarbekas ka ärimaa kavandamine antud alale.

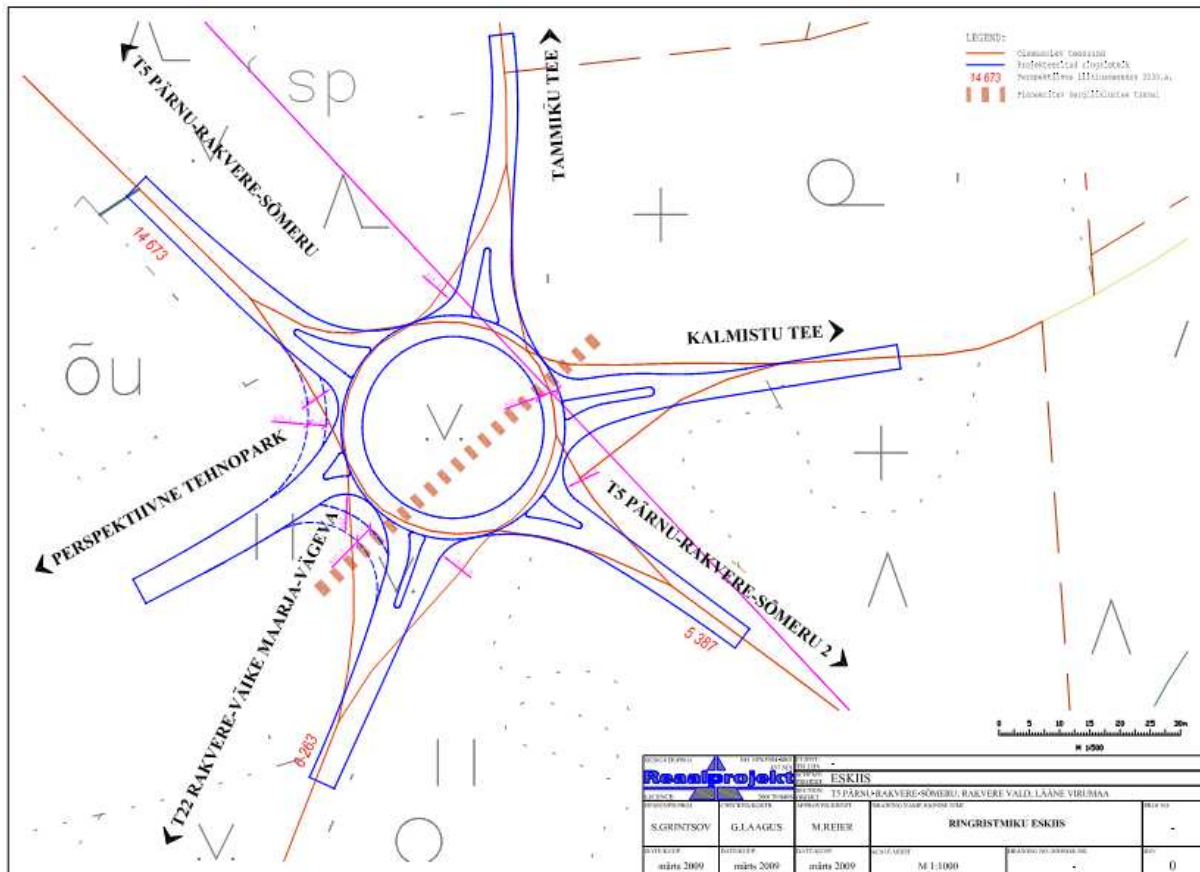
I-alternatiiv

Ala teenindamiseks kavandatakse paralleelselt Pärnu-Rakvere-Sõmeru maanteega kogujatee, mille väljapääs on Rakvere-Väike-Maarja-Vägeva tugimaantee kaudu. I-alternatiivi kohaselt läbib juurdepääsu tee olemasolevaid ja perspektiivseid elumumaid. Täpne ala läbiv transpordi hulk ja liik pole üldplaneeringu koostamise hetkel veel teada, kuid uue transiittee kavandamine elamualale kahandab elukeskkonna kvaliteeti ja elanike rahulolu. Ühtlasi raskendab selline lahendus juba niigi keerulist olukorda Rakvere-Väike-Maarja-Vägeva ja Tõrma-Koeravere maanteede ristumisel.

II-alternatiiv

Kogujatee väljapääs kavandatakse täiendava ringristmiku haruna riigimaanteed ja Kalmistu tee ristumisel (joonis 5). Ringristmikule täiendava haru rajamise eelduseks on olemasoleva ristmiku ümberkujundamine ning ringi pealesõitude kiiruste vähendamine (ristuvate teede teljed suunatud vasakule ringristmiku tsentrist (või tsentrisse) ning peale- ja mahasõidu raadiuste vähendamine). Kindlasti on ringristmiku ümberkujundamisel vajalik kergliikluse reguleerimine ning ristmiku valgustus. Vastavalt AS Stratum teostatud liiklussageduste uuringule on summaarne perspektiivne liiklus 2030 aastal eelnimetatud ristmikul ca 18 000 autot ööpäevas, mistõttu on ringristmiku läbilaskvus piisav perspektiivsetele liiklusvoogudele.

Joonis 5. T5 Pärnu-Rakvere-Sõmeru ringristmiku eskiis. OÜ Reaalprojekt, märts 2009

Eelnevat arvesse võttes on kõige otstarbekam lahendus kogujatee väljapääsuna lisaharu kavandamine olemasolevale ringristmikule. Samas eeldab see lahendus ressursimahukaid planeerimis- ja ehitustöid.

4 Leevendavad meetmed ja seire vajadus

Mõjude leevendamise eesmärk on vältida või vähendada võimalikku negatiivset mõju keskkonnale (inimkeskkonnale ja looduslikule keskkonnale). **Leevendusmeetmete** väljatöötamine on toimunud kogu protsessi vältel maakasutuspõhimõtete ja -tingimuste väljatöötamisega, mida käsitletakse leevendusmeetmetena. Sobivaim leevendusmeede peaks olema majanduslikult teostatav ning parim võimalikest meetmetest. Sobiva leevendusmeetme valimine ei ole piisav, et tagada soovitud tulemust. Kindlustamiseks meetmete korrektset rakendamist on lisaks targale planeerimisele vajalik nii järelvalve kui ka koostöö.

Planeeringulahenduse elluviimise käigus on oluline järgida üldplaneeringuga sätestatud, seada konkreetsed ja tasakaalustatud arengut tagavad tingimused projekteerimistingimuste väljastamisel ja detailplaneeringute lähteülesannete koostamisel. Uute hoonete ehitamisel ja planeerimisel tuleb tagada nende keskkonnanõuetele vastavus (reoveepuhastus, küte, liikluslahendus vms). Tööstusliku iseloomuga tootmise arendamisel ja intensiivse liiklusega teelõikudega külgnevatel aladel tuleb ette näha roheliste puhvertsoonide rajamine/säilitamine, et leevendada tootmisest ja transpordist tulenevate võimalike negatiivsete mõjude kandumist elamu- ja ühiskondlike hoonete aladele ning puhkealadele.

KSH protsessi käigus tehti ettepanekud planeeringulahenduse täiendamiseks, mis on esitatud jooksvalt käesolevas aruandes. Selguse huvides on need kokkuvõtvalt koondatud ka käesolevas peatükis:

Põhjavesi:

- Tootmiskaevude arendamisel on soovitatav enne põhjavett kahjustada võiva tootmistegevuse lubamist läbi viia keskkonnamõju hindamine ning sellest tulenevalt ette näha meetmed põhjavee reostusohu vähendamiseks (nt ala katmine vettpidava kihiga (asfalt vms), kanalisatsiooni väljaehitamisel kasutada lekkekindlaid seadmeid, võimalusel juhtida reovesi ühiskanalisatsiooni ja vältida omapuhastite rajamist või heitvee juhtimist pinnasesse).
- Põhjavee nõrga kaitstuse tõttu tuleb reoveepuhastite rajamisel tagada, et puhastamata heitvesi pinnasesse ja põhjavette ei satuks.
- Puurkaevude rajamisel ja kasutamisel tuleb tagada põhjavee kaitse reostuse eest – kaevud pealt nõuetekohaselt kinni katta ning peale kasutamist tamponeerida.
- Ühe kinnisasja tarbeks rajatava puurkaevu rajamisel tuleb arvestada, et asukoht oleks võimalikest reostusallikate (kogumiskaevud, käimlad, prügikastid jms) suhtes põhjaveevoolu suunas ülesvoolu ja neist krundi piires võimalikult kaugel (vähemalt 10m).

Veevarustus ja kanalisatsioon:

- Uute kompaktsete hoonestusalade arendamisel on soovitatav seada tingimus liitumiseks tsentraalsete võrkudega. Üldplaneeringuga määratleda elamualade piirkonnad, kus on uute hoonete rajamisel kohustus liituda ühisveevõrguga, nt suuremate külade lähedal paiknevad kompaktse hoonestusega alad.
- Hajaasustuses üksikud puurkaevud rajada võimalusel mitme kinnistu veevarustuse tagamiseks.
- Kaitsemata põhjavee tõttu ei ole lokaalsete kanalisatsioonikaevude ja imbväljakute kasutamine planeeringualal soovitatav. Nende kasutamisel tuleb tagada kaevude lekkekindlus ja regulaarne tühjendamine.
- Reoveekogumisalade piirid määrab keskkonnaminister oma käskkirjaga ning need tuleb kanda valla üldplaneeringu kaardile. Üldplaneeringuga määrata ka perspektiivis ühiskanalisatsiooniga kaetavad alad, mis ei ole määratud reoveekogumisalaks.

- Kuigi seaduse järgselt on planeeringualal väljaspool reoveekogumisalasid lubatud ka heitvee immutamine pinnasesse (tingimusel, et see on eelnevalt vähemalt bioloogiliselt puhastatud), ei ole see põhjavee nõrga kaitstuse tõttu siiski soovitatav. Imbväljakute rajamisel tuleb igal üksikjuhtumil kaaluda selle võimalikkust ning hinnata heitvee immutamise kaasnevaid ohte.
- Heitvee juhtimisel reostustundlikku suublasse tuleb lisaks bioloogilisele tavapuhastusele tagada ka fosfori ja lämmastiku ärastus.
- Üldplaneeringu elluviimisel rekonstrueerida olemasolevad vee- ja kanalisatsioonitorustikud ning reoveepuhastid, et seeläbi tagada nõuetekohane veevarustus ja reoveepuhastus.
- Põhjavee seisundi kaitseks tuleb võimalikult suur osa elanikkonnast ühendada ühisveevärgi ja -kanalisatsioonisüsteemiga. Võimalusel eelistada ühiskanalisatsiooni lokaalsetele lahendustele.

Välisõhk:

- Tootmismaade arendamiseks detailplaneeringu algatamisel kaaluda igal üksikjuhtumil eraldi keskkonnamõju hindamise läbiviimise vajalikkust.
- Tõrma külas elamualade arendamisel maantee sanitaarkaitsevööndis on soovitatav müra ja vibratsiooni leviku vähendamiseks vähendada piirkiirust maanteel elamualadega külgneval lõigul 70km/h.
- Lepna alevikus elamumaade arendamisel on kvaliteetsema elukeskkonna tagamiseks soovitatav kavandada tee ja elamualade vahele kõrghaljastusega kaitsevööndid.

Maavarad:

- Suuremahuliste kaevanduste rajamine ei ole soovitatav elamu- ja puhkealade ning potentsiaalsete turismipiirkondade läheduses. Kaevandushuvi tekkimisel eelnimetatud piirkondade läheduses tuleb enne kaevandusloa andmist hinnata kaevandamisega kaasnevate mõjude suurust ja ulatust ning leida kõiki osapooli (sh piirkonna elanikud, ettevõtjad jne) rahuldavad tingimused kaevandamisel kasutatava tehnoloogia, aja, väljasõiduteede jms osas.

Rohevõrgustik:

- Rohelise võrgustiku toimimist ohustava tegevuse kavandamisel viia läbi keskkonnamõjude hindamine.
- Keelatud on metsamaa sihtotstarbe muutmine. Metsamaa raadamine (raie, võimaldamaks maa kasutamist muul otstarbel peale metsa kasvatamise) rohevõrgustiku aladel ei ole üldjuhul lubatud.
- Rohelise võrgustiku aladel on metsakategooriaks üldjuhul tulundusmets, v.a. Looduskaitseseadusest ja Metsaseadusest tulenevatel juhtudel.
- Selja jõe, mis on oluline lõheliste elupaik ja osa rohevõrgustikust, ei ole soovitatav rajada uusi paise ning teostada teisi vee füüsilist ja keemilist kvaliteeti halvendavaid tegevusi.
- Rohelise võrgustiku aladele mitte rajada uusi maaparandussüsteeme.
- Säilitada looduslikud pinnavormid rohevõrgustikus.
- Ehitusalade valikul ei tohi seada ohtu rohelise võrgustiku säilimist. Asustuse kavandamisel ei tohi läbi lõigata rohelise võrgustiku koridore.
- Rohevõrgustikku jäävatel aladel tuleb arendustegevuse käigus arendatava ala igal olemasoleval (või tekkival) maaüksusel säilitada olemasolev kõrghaljastus vähemalt 70 % ulatuses.

Tugialad:

- Tehnilise infrastruktuuri objektide kavandamisel peab tagama tugialade toimimise.
- Reeglina on tugialadel keelatud teatud infrastruktuuride (kiirteed, prügilad, sõjaväepolügoonid, jäätmeoidlad, mäetööstus, kõrge keskkonnariskiga rajatised) rajamine.

- Looduslike ja/või poollooduslike alade osatähtsus tugialal ei tohi langeda alla 90%.
- Tugialadele ei kavandata uusi tiheasustusalasid.
- Olemasoleva maakasutuse intensiivsus on võimalikult madal ja keskkonda säästev.

Roheline koridor:

- Rohekoridoris säilitatakse olemasolevad looduslikud alad
- Väärtuslikel puisniitudel säilitada/taastada traditsiooniline majandustegevus – karjatamine ja niitmine
- Veekogude hooldamine ja kasutamine peab olema selline, et see muudaks võimalikult vähe veekogude looduslikku seisundit.

Väärtuslik maastik:

- Ala väljaarendamisel on soovitatav koostada kogu piirkonda hõlmav detail- või osaüldplaneering, millega määratakse kindlaks hoonestuse asukoht, korruselisus, infrastruktuur jms. Elamuala väljaarendamisel kindlasti pöörata tähelepanu avalike puhkekohtade/mänguväljakute kavandamisele.

Teed ja transport:

- Elamualade arendamisel tuleb parkimine lahendada detailplaneeringu koostamise käigus ja valdavalt kruntide piires. Tootmis- ja äripindade ning üldkasutatavate hoonete arendamisel tuleb parklakohtade rajamisel lähtuda kehtivatest normatiividest.
- Uute ulatuslike elamualade arendamisel vajab lisaks ühistranspordiga ühendamisele tähelepanu ka üldine liiklusskeem. Optimaalse liiklusskeemi väljatöötamine on oluline ka ulatuslike ärimaade väljaarendamisel. Uute alade arendamisel suureneb liiklussagedus arendusalade lähedastel teedel ja ristmikel, mistõttu peab teede ja ristmike läbilaskevõime olema vastavuses eeldatava liikluse mahuga. Ühtlasi tuleb tagada ohutu liitumine olemasoleva teedevõrguga ning turvaline liiklemine kergliiklusele.

Inimese tervis, vara ja heaolu:

- Kuna planeeringuala ida- ja kirdeosas esineb oht, et radoonisisaldus pinnases ja sellest tulenevalt ka hoonete siseõhus võib olla kõrge, tuleb uute hoonete kavandamisel radoonihuga arvestada. Suurema radoonisisaldusega pinnastele ehitades tuleb enne ehitustegevust mõõta radooni sisaldust hoonealuses pinnases, et välja selgitada, kas hoone projekteerimisel on vajalik rakendada radoonihutu hoone projekteerimiseks ettenähtud norme või mitte.

Planeeringuga kavandatud tegevuste reaalse keskkonnamõju hindamiseks on vajalik perioodiliselt läbi viia keskkonnakomponentide kvaliteedi seire. **Seiremeetmete** rakendamiseks vajalike kulutuste vähendamiseks on otstarbekas rakendatavad seireprogrammid siduda juba toimiva riikliku seireprogrammiga. Kogutud seireandmed tuleb perioodiliselt koondada ning võrrelda neid varem kogutud andmetega. Kui seireandmete analüüsil ilmneb mõne keskkonnakomponendi kvaliteedi oluline halvenemine võrreldes eelnevate perioodidega, tuleb teostada täiendav kontroll ning rakendada meetmeid negatiivse mõju vältimiseks või leevendamiseks.

Looduskeskkonnakomponentide kvaliteedi hindamiseks on oluline läbi viia põhjavee-, õhu- ja pinnasekvaliteedi regulaarne seire. Ühisveevärgiks kasutatavate puurkaevude vee kvaliteedi seiret teostavad vee erikasutusluba omavad ettevõtted, välisõhku paisatavate emissioonide seiret teostavad välisõhu saasteluba või kompleksluba omavad ettevõtted vastavalt lubades sätestatud nõuetele. Oluline on jälgida olemasolevate rohealade säilimist ning puhkealade arendamist.

Valla üldiste ruumilise arengu suundade kaasajastamiseks on oluline üldplaneeringu iga-aastane ülevaatus. Juhul kui arengusuunad on oluliselt muutunud, on vajalik alata üldplaneeringu muutmist.

Et hinnata valla elanike rahulolu elukeskkonnaga on soovitatav teostada ka elukeskkonna kvaliteedi seiret. Viia läbi küsitlusi ja uuringuid, et teada saada elanike arvamust ja eelistusi valla arengu suhtes ning jälgida elanike juurde- või äravoolu vallast ja muutusi kinnisvara hindades.

Kokkuvõte

Koostamisel oleva Rakvere valla üldplaneeringu elluviimisega ei kaasne olulist keskkonnamõju. Kumulatiivseks mõjuks võib pidada üldplaneeringu elluviimisega kaasnevate mõjutegurite kompleksset toimimist – üldplaneeringu lahenduse elluviimine aitab tervikuna kaasa Rakvere valla elukeskkonna kvaliteedi paranemisele.

Üldplaneeringu elluviimisega ei kaasne olulist mõju inimese tervisele. Välja on võimalik tuua tegureid, mis avaldavad kaudset positiivset mõju. Üldplaneeringuga on maakasutuse määratlemisel püütud elamualade paigutamisel hoiduda nende reserveerimisest vahetult müra- ja õhusaasterikaste objektidega külgnevalt. Üldplaneering arvestab valla ühisveevärgi ja –kanalisatsiooni arenguplaanidega, luues võimalused ühisveevärgi territooriumi laiendamiseks, vähendades seeläbi keskkonnatervisega seotud riske.

Üldplaneeringu realiseerudes jäävad alles tänaseks valla territooriumil säilinud looduslikud alad. Üldplaneeringuga rõhutatakse vajadust edaspidises arendustegevuses hoiduda looduskeskkonnale olulise negatiivse mõju tekitamisest. Planeering reserveerib kergliiklusteed, soosides vabas õhus puhkamist ja keskkonnasäästlikku liikumisviisi.

Üldplaneeringuga ei kaasne otsest mõju inimese varale. Üldplaneering näeb ette perspektiivse maakasutuse, muutmata käesoleval hetkel maa sihtotstarvet. Seetõttu ei kaasne üldplaneeringuga mõju inimese varale, reaalne arendustegevus valla territooriumil, millega on võimalik maa sihtotstarvet ja seega turuväärtust muuta, toimub läbi detailplaneeringute.

Üldplaneering ei näe ette olulisel määral maakasutuse muudatusi kaitsealade läheduses, mistõttu ei avalda üldplaneeringu elluviimine kaitsealadele olulist mõju.

Üldplaneeringuga väljatöötatud maakasutuspõhimõtted ja -tingimused on planeeringu täpsusastmest ja eesmärgist tulenevalt peamiseks leevendavateks meetmeteks ruumilise arenguga kaasneda võivate negatiivsete mõjude ärahoidmiseks. Ühtlasi on üldplaneeringu lahenduse perioodiline ülevaatamine, jälgimaks tingimuste täitmist ja asjakohesust, peamiseks seiremeetmeks.

LISAD

- Lisa 1. KSH programm
- Lisa 2. KSH aruande avalikustamine
- Lisa 3. KSH aruande avaliku arutelu protokoll
- Lisa 4. KSH aruande heakskiitmine

**Rakvere valla üldplaneeringu
keskkonnamõju strateegilise hindamise
programm**

OÜ Hendrikson & Ko

Raekoja plats 8, Tartu
Tel: 7 409 800, Faks: 7 409 801

Pärnu mnt 30, Tallinn
Tel: 6 444 501, Faks: 6 444 504

Sisukord

1. Keskkonnamõju strateegilise hindamise ulatus 52
  2. Strateegilise planeerimisdokumendi elluviimisega eeldatavalt kaasnev keskkonnamõju 52
  3. KSH huvigrupid 54
  4. KSH tulemuste avalikustamise ajakava 54
  5. Programmi koostanud eksperdi ja strateegilise planeerimisdokumendi koostaja andmed 55
  6. Projektiga seotud olevate pädevate asutuste seisukohad 55
- LISAD 57
- Lisa 1. KSH algatamise otsus 58
  - Lisa 2. KSH programmile laekunud seisukohad 59
  - Lisa 3. KSH programmi avalikustamisest teavitamine 60
  - Lisa 4. KSH programmi avaliku arutelu protokoll 63
  - Lisa 5. KSH programmi heakskiitmine 65

1. Keskkonnamõju strateegilise hindamise ulatus

Keskkonnamõju strateegiline hindamine (KSH) teostatakse Rakvere valla üldplaneeringule. Üldplaneeringu KSH algatati 26.märtsil 2008.a Rakvere Vallavolikogu otsusega nr 11. Keskkonnamõju hindamise eesmärgiks on hinnata võimalikke mõjusid keskkonnale, mis võivad kaasneda koostatava üldplaneeringu rakendamisega. Planeeringuala on laiaulatuslik, kavandatakse planeeritava territooriumi funktsionaalne tzoneerimine, täpsustatakse maakasutuspiiranguid ning muudetakse oluliselt senist üldplaneeringut.

Strateegilise planeerimisdokumendiga hõlmata ala Rakvere vald paikneb Põhja-Eestis Lääne-Viru maakonnas. Põhjast piirneb Rakvere vald Haljala vallaga, läänest Kadrina, lõunast Tamsalu ja kagust Vinni vallaga ning idast Rakvere linnaga.

Skeem 1. Rakvere valla üldplaneeringuala. Allikas: Maaameti kaardirakendus

2. Strateegilise planeerimisdokumendi elluviimisega eeldatavalt kaasnev keskkonnamõju

Keskkonnamõju strateegilisel hindamisel vaadeldakse üldplaneeringu ellu viimisega kaasnevaid mõjusid keskkonnale, et maksimaalselt tagada laiemate keskkonnaaspektide arvestamine üldplaneeringus ning saavutada tasakaalustatud ruumiline tulevikuvision.

Hindamise käigus täpsustatakse võimaliku mõju iseloom ja ulatus järgmiste keskkonnamõju komponentide lõikes:

1. Looduskeskkond
  - geoloogiline ehitus;
  - maastik;
  - veestik;
  - taimkate;
  - loomastik;
  - kaitstavad loodusobjektid (sh Natura 2000 alad);
  - kultuurimälestised.
2. Tehiskeskkond
  - infrastruktuur;
  - maakasutus;
  - liikluskorraldus (sh kergliiklus ja valda läbivad maanteed);
  - elamu ja tööstusalade vastastikune mõju;
  - müra;
  - õhusaaste.
3. Sotsiaalne keskkond
  - Rakvere valla kui terviku areng;
  - puhke- ja virgestusalad;
  - ettevõtlus ja hõive;
  - inimese tervis (müra, õhusaaste, radoon).

Rakvere valla üldplaneeringu koostamise käigus on selgunud järgmised aspektid, mis eeldatavasti vajavad eritähelepanu ka keskkonnamõju strateegilisel hindamisel:

1. elamu- ja tootmismaade arendamine;
2. reoveepuhastusseadmete seisukord ja laiendamine;
3. Pandivere ja Adavere-Põltsamaa nitraaditundlik ala;
4. põhjavee kvaliteet.

Mõjude hindamisel lähtutakse nii keskkonnamõju komponentidekesksest lähenemisest (üldplaneeringu mõju keskkonnale) kui ka hinnatakse keskkonnast enesest tulenevaid mõjusid. Hindamisel kasutatakse keskkonnamõju hindamise üldist metoodikat, valides ning täpsustades töö käigus sobivaimad hindamismeetodeid vastavalt kerkivale vajadusele (eeldatavalt kasutatavad hindamismatriksid, võtmetegurite kaalumise jne). Hindamisel arvestatakse ka väljastpoolt planeeringuala tulenevate oluliste mõjudega ning mõjude kumuleerimisega.

Keskkonnamõju strateegilise hindamise aruandes kirjeldatakse loodus-, tehis- ja sotsiaal-majanduslikule keskkonnale avaldatava otsese ja kaudse, negatiivse ja positiivse mõju iseloomu, suurust, ulatust, esinemise tõenäosust ja kestvust. Hindamise tulemusena tehakse ettepanekud negatiivse mõju vältimiseks ja/või leevendavate meetmete kasutamiseks kavandatava tegevuse elluviimisel. Töö käigus täpsustatakse ka piiriülese mõju esinemise võimalikkust. Käesoleval ajal ei näe KSH töögrupp piiriülese mõju esinemist.

Keskkonnamõju hindamise ja üldplaneeringu koostamise käigus toimub piirkonnaga tutvumine looduses, kasutatakse olemasolevaid planeeringute, uuringute ja muude allikate materjale. Töö teostamisel võetakse arvesse avalikkuse ettepanekud ning tuuakse välja nendega arvestamise või mitteamarvestamise põhjendused.

Keskkonnamõjude laiapõhjalise hindamise abil püütakse jõuda strateegilise arengudokumentini, mis arvestab ka Eestis aset leidvate sotsiaalsete protsessidega, samuti Lääne-Viru maakonna ja Eesti Vabariigi strateegiliste arengudokumentidega.

3. KSH huvigrupid

Isikud ja asutused, keda strateegilise planeerimisdokumendi alusel kavandatud tegevus võib eeldatavalt mõjutada või kellel võib olla põhjendatud huvi selle strateegilise planeerimisdokumendi vastu on esialgsel andmetel (KSH programmi koostamise ajal) esitatud alljärgnevas tabelis.

Isik või asutus	Mõju ja/või huvi	Teavitatakse kirjaga (Vastavalt KMHKJS § 37 lõikele 1)
Rakvere Vallavalitsus	Kohaliku arengu edendaja ja tasakaalustatud avalike huvide kaitsja	
Lääne-Viru Maavalitsus	Maakonna tasandil avalike huvide kaitsja	Lääne-Viru Maavalitsus
Eesti Vabariik (Kultuuriministerium)	Arengu edendaja ja tasakaalustatud avalike huvide kaitsja	Muinsuskaitseamet
Keskkonnaameti Viru regioon	KSH järelvalvaja huvi ja funktsioon on tagada protsessi vastavus seaduse nõuetele	Keskkonnaameti Viru regioon
Eesti Keskkonnaühenduste Koda	Keskkonnakaitse edendamine	Eesti Ornitoloogia Ühing
Kohalikud mittetulundusühingud	Kohaliku elu edendamine, ühistegevuste organiseerimine	MTÜ Levala Külaselts, MTÜ Viikingid
Piirkonna ettevõtjad	Piirkonna majandusliku potentsiaali suurendamine	Kirjaga ei teavitata. Teavitatakse ajalehtedes ja Ametlikes Teadaannetes
Piirkonna elanikud ja laiem avalikkus	On huvitatud maksimaalselt kõrge kvaliteediga keskkonnast	Kirjaga ei teavitata. Teavitatakse ajalehtedes ja Ametlikes Teadaannetes

KSH käigus asjaolude selgumisel võib mõjutatavate ja/või huvitatud isikute ja asutuste nimekiri täieneda.

4. KSH tulemuste avalikustamise ajakava

Rakvere valla üldplaneering on koostamisel. Keskkonnamõju strateegilise hindamise ja selle tulemuste avalikustamise prognoositav ajakava, on esitatud alljärgnevas tabelis.

Strateegilise keskkonnamõju hindamise etapp	Aeg
KSH algatamine	26.märts 2008
KSH programmi koostamine	juuni 2008
Seisukohtade küsimine KSH programmi sisu osas pädevatelt asutustelt	juuli 2008
KSH programmi avalik arutelu ja selle eelnev avalik väljapanek (vähemalt 14 päeva).	september – oktoober 2008
KSH programmi heakskiitmine Lääne-Virumaa KKT poolt	november 2008
KSH aruande koostamine	november – detsember 2008
KSH aruande avalik arutelu ja sellele eelnev avalik väljapanek	jaanuar 2009
KSH aruande heakskiitmine Lääne-Virumaa Keskkonnateenistuse poolt	veebruar 2009

5. Programmi koostanud eksperdi ja strateegilise planeerimisdokumendi koostaja andmed

Rakvere valla üldplaneeringu koostamise korraldaja on:

Rakvere Vallavalitsus

Vallikraavi 8
44306 Rakvere
Lääne-Virumaa

KSH programmi koostanud ja KSH teostavaks eksperdiks on:

Hendrikson&Ko OÜ

Raekoja plats 8
51004 Tartu

Töörühm

Üldplaneeringu osakonna juhataja, projektijuht
Looduskeskkonna spetsialist
Sotsiaalse keskkonna spetsialist
Kartograaf

Pille Metspalu
Triin Vall
Tiit Oidjärv
Ülli Reimets

KSH projektijuht Pille Metspalu omab keskkonnamõju strateegilise hindamise õigust (vastavalt Keskkonnamõju hindamise ja keskkonnajuhtimissüsteemi seadus §34 lg 3), sest:

- On omandanud kõrghariduse inimgeograafias (sh ruumiline planeerimine ja keskkonnakorraldus) Tartu Ülikoolis. Omab teadusmagistri kraadi inimgeograafias.
- Omab planeerimis- ja arendusalast kogemust alates aastast 1999, planeeringute keskkonnamõju strateegilise hindamisega tegelenud alates aastast 2005.
- Õpingud Tartu Ülikoolis sisaldasid planeerimisalast koolitust 40 tunni ulatuses.
- Ekspert tunneb keskkonnamõju strateegilise hindamise põhimõtteid, protseduuri ja hindamisega seotud õigusakte.

6. Projektiga seotud olevate pädevate asutuste seisukohad

Vastavalt keskkonnamõju hindamise ja keskkonnajuhtimissüsteemi seaduse § 36 lõikele 3 peab keskkonnamõju strateegilise hindamise programmi koostamisel sisu osas seisukohta küsima olenevalt strateegilise planeerimisdokumendi iseloomust vähemalt Sotsiaalministeeriumilt, Kultuuriministeeriumilt, Keskkonnaministeeriumilt, keskkonnateenistusest või kohaliku omavalitsuse organilt.

Käesoleva programmi koostamise käigus on seisukohta küsitud Lääne-Virumaa Keskkonnateenistusest ja Kultuuriministeeriumi valitsemisalas olevalt Muinsuskaitseametilt. Lääne-Virumaa Keskkonnateenistusest saabus vastuskiri, kuid ettepanekuid ja vastuväiteid KSH programmile ei esitatud. Muinsuskaitseametilt vastust ei saadud.

KSH programmi avalik väljapanek toimus 22.septembrist 06.oktoobrini 2008.a. Avaliku väljapaneku jooksul ühtegi täiendus- ega parandusettepanekut ei esitatud. KSH programmi avalik arutelu toimus 08.oktoobril 2008.a Rakvere Vallavalitsuses. Arutelust võtsid osa Rakvere vallavalitsuse ja Lääne-Viru maavalitsuse spetsialistid. Arutelul juhiti tähelepanu järgmistele asjaoludele:

- arvestada ka Rakvere põhjapoolse ümbersõiduga;
- nitraaditundlik ei ole mitte kogu vald, vaid lõunapoolne osa;
- suur nitraadireostus kaevudes, vesi reostatud ilmselt põllumajanduslikust tegevusest;
- augustis 2006 tühistati veekaitseala määrus, nüüd ainult nitraaditundlik ala.

Avaliku arutelu protokoll on esitatud programmi lisades.

KSH programm esitati Lääne-Virumaa Keskkonnateenistusele heakskiitmiseks 10.oktoobril 2008.a ja kiideti heaks 03.novembril 2008.a Lääne-Virumaa Keskkonnateenistuse juhataja korraldusega nr 36-1-1/2465.

LISAD

- Lisa 1. KSH algatamise otsus
- Lisa 2. KSH programmile laekunud seisukohad
- Lisa 3. KSH programmi avalikustamisest teavitamine
- Lisa 4. KSH programmi avaliku arutelu protokoll
- Lisa 5. KSH programmi heakskiitmine

Lisa 1. KSH algatamise otsus

17-SEP-08 11:55

RAKVERE VALD

23243103

P.01

RAKVERE VALLAVOLIKOGU**OTSUS**

Rakvere

26.märts 2008 nr 11

Rakvere valla üldplaneeringu
keskkonnamõju strateegilise
hindamise algatamine

Aluseks võttes Keskkonnamõju hindamise ja keskkonnajuhtimissüsteemi seaduse § 31 ja § 33 lõike 1 punkti 2 Rakvere Vallavolikogu

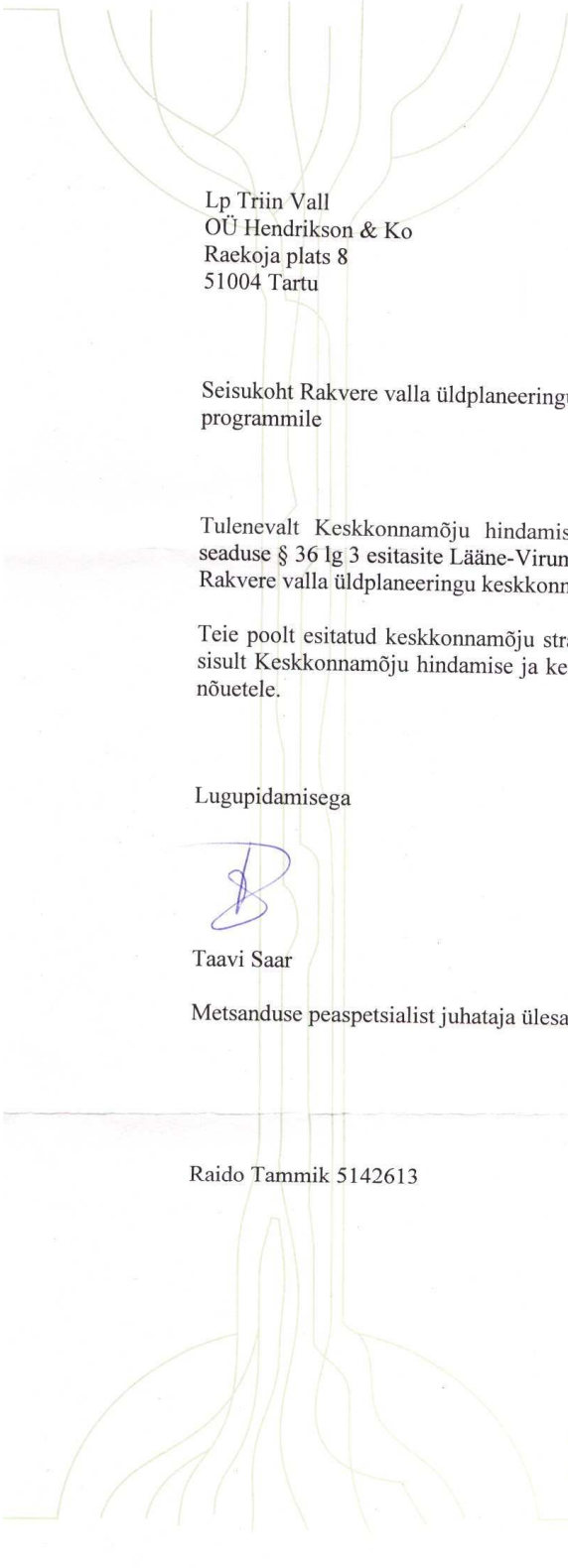

otsustab:

1. Algatada Rakvere valla üldplaneeringu keskkonnamõju strateegiline hindamine.
2. Rakvere valla üldplaneeringu keskkonnamõju strateegilist hindamist korraldab Rakvere Vallavalitsus.
3. Avaldada käesolev otsus ühe kuu jooksul Rakvere valla koduleheküljel, ajalehtedes Virumaa Teataja ja Postimees ning Ametlikes Teadaannetes.
4. Saata käesoleva otsuse ärakiri 14 päeva jooksul Lääne-Viru maavanemale.
5. Otsus jõustub Ametlikes Teadaannetes avaldamise kuupäevale järgnevast päevast.
6. Tulenevalt haldusmenetluse seaduse §-ist 75 võib käesoleva otsuse peale esitada 30 päeva jooksul arvates otsuse teatavaks tegemisest haldusmenetluse seaduse § 76 sätetele vastava vaide Rakvere Vallavolikogule ja taotleda otsuse kehtetuks tunnistamist, otsuse osa kehtetuks tunnistamist või ettekirjutuse tegemist haldusakti andmiseks. Menetlusosaline võib 30 päeva jooksul otsuse teatavaks tegemisest pöörduda kaebusega Tartu Halduskohtu Jõhvi kohtumaja, aadress: Jaama 26, 41532 JÕHVI, poole halduskohtumenetluse seadustiku § 9 lg 1 sätete kohaselt ka vaiet esitamata.

Handwritten signature of Enn Palm.

Enn Palm
Vallavolikogu esimees

Lisa 2. KSH programmile laekunud seisukohad

	<p>KESKKONNAMINISTEERIUM Lääne-Virumaa Keskkonnateenistus </p> <p>Teie: 09.07.2008 nr 672/08 Meie: 21.07.2008 nr 36-11-4/34078-2</p> <p>Lp Triin Vall OÜ Hendrikson & Ko Raekoja plats 8 51004 Tartu</p> <p>Seisukoht Rakvere valla üldplaneeringu keskkonnamõju strateegilise hindamise programmile</p> <p>Tulenevalt Keskkonnamõju hindamise ja keskkonnajuhtimissüsteemi (KMHKJS) seaduse § 36 lg 3 esitasite Lääne-Virumaa keskkonnateenistusele seisukoha saamiseks Rakvere valla üldplaneeringu keskkonnamõju hindamise programmi.</p> <p>Teie poolt esitatud keskkonnamõju strateegilise hindamise programmi eelnõu vastab sisult Keskkonnamõju hindamise ja keskkonnajuhtimissüsteemi seaduse § 36 lõige 2 nõuetele.</p> <p>Lugupidamisega</p> <p> Taavi Saar Metsanduse peaspetsialist juhataja ülesannetes</p> <p>Raido Tammik 5142613</p> <p>Narva mnt 7a telefon 325 8401 Postiaadress: 15172 Tallinn faks 325 8403 Kunderi 18 Reg nr 70001231 keskkonnateenistus@l-viru.envir.ee 44307 RAKVERE</p>
--	---

Lisa 3. KSH programmi avalikustamisest teavitamine

**Lääne-Viru Maavalitsus
Lääne-Virumaa Keskkonnateenistus
Muinsuskaitseamet
Eesti Ornitoloogia Ühing
MTÜ Levala Külaselts
MTÜ Viikingid**

17.09.2008 nr 741/08

Rakvere valla üldplaneeringu keskkonnamõju strateegilise hindamise programmi avalikustamine

22.septembrist kuni 06.oktoobrini 2008.a toimub Rakvere valla üldplaneeringu keskkonnamõju strateegilise hindamise programmi avalik väljapanek.

Rakvere valla üldplaneeringu koostamise algatajaks ja kehtestajaks on Rakvere vallavolikogu ning koostamise korraldajaks Rakvere vallavalitsus. Keskkonnamõju strateegilise hindamise läbiviijaks on OÜ Hendrikson&Ko.

KSH programmi ja üldplaneeringu esialgse eskiisiga saab tutvuda tööajal Rakvere vallavalitsuses (Vallikraavi 8, Rakvere) ning OÜ Hendrikson&Ko kontoris (Raekoja plats 8, Tartu). Programmiga saab tutvuda ka Rakvere vallavalitsuse ja OÜ Hendrikson&Ko veebilehtedel aadressil: <http://www.rakverevald.ee> ja <http://www.hendrikson.ee> (alajaotus Avalikud dokumendid – Lääne-Virumaa).

Avalikule väljapanekule järgnevalt toimub **8.oktoobril kell 13 Rakvere vallamajas Rakvere valla üldplaneeringu keskkonnamõju strateegilise hindamise programmi avalik arutelu.**

Üldplaneeringu koostamise eesmärk on täpsustada valla ruumilised arengusuunad, määrata maa- ja veealade üldised kasutamise- ja ehitamistingimused ning detailplaneeringu koostamise kohustusega alad ja juhud, määratleda tiheasustusala. Samuti määratakse ehitamistingimused hajaasustusala ning väärtuslike maastike kaitse- ja kasutustingimused.

KSH programmi kohta ettepanekuid, vastuväiteid ja küsimusi saab esitada 6.oktoobrini kirjalikult OÜ-le Hendrikson&Ko (Raekoja plats 8, Tartu 51004, e-mail triin.vall@hendrikson.ee).

Lugupidamisega,

Triin Vall
OÜ Hendrikson&Ko
7 409 802

Ametlikud Teadaanded

17.09.2008

Keskkonnamõju hindamise teated

[Prindi](#)

Rakvere valla üldplaneeringu keskkonnamõju strateegilise hindamise programmi avalikustamine

22.septembrist kuni 06. oktoobrini 2008. a toimub Rakvere valla üldplaneeringu keskkonnamõju strateegilise hindamise programmi avalik väljapanek.

Rakvere valla üldplaneerinu koostamise algatajaks ja kehtestajaks on Rakvere vallavolikogu ning koostamise korraldajaks Rakvere vallavalitsus. Keskkonnamõju strateegilise hindamise läbiviijaks on OÜ Hendrikson&Ko.

KSH programmi ja üldplaneeringu esialgse eskiisiga saab tutvuda tööajal Rakvere vallavalitsuses (Vallikraavi 8, Rakvere) ning OÜ Hendrikson&Ko kontoris (Raekoja plats 8, Tartu). Programmiga saab tutvuda ka Rakvere vallavalitsuse ja OÜ Hendrikson&Ko veebilehtedel aadressil: <http://www.rakverevald.ee> ja <http://www.hendrikson.ee> (alajaotus Avalikud dokumendid – Lääne-Virumaa).

Avalikule väljapanekule järgnevalt toimub 8. oktoobril kell 13 Rakvere vallamajas Rakvere valla üldplaneeringu keskkonnamõju strateegilise hindamise programmi avalik arutelu.

Üldplaneeringu koostamise eesmärk on täpsustada valla ruumilised arengusuunad, määrata maa- ja veealade üldised kasutamise- ja ehitamistingimused ning detailplaneeringu koostamise kohustusega alad ja juhud, määratleda tiheasustusalad. Samuti määratakse ehitistingimused hajaasustusalal ning väärtuslike maastike kaitse- ja kasutustingimused.

KSH programmi kohta ettepanekuid, vastuväiteid ja küsimusi saab esitada 6. oktoobrini kirjalikult OÜ-le Hendrikson&Ko (Raekoja plats 8, Tartu 51004, e-mail: triin.vall@hendrikson.ee, tel 740 9802).

Lisa 4. KSH programmi avaliku arutelu protokoll

Rakvere valla üldplaneeringu keskkonnamõju strateegilise hindamise programmi tutvustav avalik arutelu

08.10.2008.a kell 13 Rakvere vallavalitsuse saalis

Protokoll

Päevakord:

Avasõnad – vallavanem Aivar Aruja

ÜP KSH programmi tutvustus – Triin Vall (H&Ko)

Küsimused, ettepanekud, arutelu

Osalejate nimekiri eraldi lehel.

Küsimused:

- arvestada ka Rakvere põhjapoolse ümbersõiduga;
- nitraaditundlik ei ole mitte kogu vald, vaid lõunapoolne osa;
- suur nitraadireostus kaevudes, vesi reostatud ilmselt põllumajanduslikust tegevusest – ÜPga määrata, et esimesse horisonti uusi kaeve ei tehtaks;
- täpsustada rohevõrgustiku piire;
- augustis 2006 tühistati veekaitseala määrus, nüüd ainult nitraaditundlik ala.

Protokollis

Triin Vall

OÜ Hendrikson&Ko

OSALEJATE NIMEKIRI

RAKVERE VALLA ÜLDPLANEERINGU KESKKONNAMÕJU
STRATEEGILISE HINDAMISE PROGRAMMI
AVALIK ARUTELU

Hendrikson & Ko

08.10.2008 kell 13 Rakvere vallavalitsuses

Osalejad:

	Nimi	Osapool või esindatav institutsioon	Kontaktandmed
1.	Elvin Jamp	dra ⁿⁱ - Vee maastatus	38 58016
2.	Jaana Kanger	dra ⁿⁱ - Vee Maastatus	52 58015
3.	Aino Räsberg	Rakvere Vallavalitsus	32 48247
4.	Liia Nõuval	Rakvere Vallavalitsus	52 88097
5.	Kiira Kõrgel	Rakvere V	5187119
6.	Tairi Vell	õie haldamiskeskus	7 409 802
7.			
8.			
9.			
10.			
11.			
12.			
13.			
14.			

Lisa 5. KSH programmi heakskiitmine

Lääne-Virumaa Keskkonnateenistus
 KOOPIA ÕIGE 2 lehel
 S. Kukk (allkiri) *Heena*
 "04" 11. 2008 aasta
 KESKKONNAMINISTEERIUM
 Lääne-Virumaa Keskkonnateenistuse
 juhataja

KORRALDUS

Rakvere

03.11.2008 nr 36-1-1/2465

Rakvere valla üldplaneeringu keskkonnamõju strateegilise hindamise programmi heakskiitmine

Lääne-Virumaa keskkonnateenistus on tutvunud OÜ Hendrikson & Ko poolt koostatud Rakvere valla üldplaneeringu keskkonnamõju strateegilise hindamise programmiga.

Lähtudes keskkonnamõju hindamise ja keskkonnajuhtimissüsteemi seaduse § 39 lõige 2 sätestatust ja kooskõlas Keskkonnaministeeriumi Lääne-Virumaa keskkonnateenistuse põhimääruse punkti 8 alapunktiga 2, otsustan:

1. Kiita heaks Rakvere valla üldplaneeringu keskkonnamõju strateegilise hindamise programm.

Otsuse tegemise põhjendus:

Lääne-Virumaa keskkonnateenistus on keskkonnamõju hindamise ja keskkonnajuhtimissüsteemi seaduse (KeHJS) § 38 lõike 1 alusel Rakvere valla üldplaneeringu keskkonnamõju strateegilise hindamise (KSH) järelevalvaja.

KSH programmi heakskiitmise või heakskiitmata jätmise üle otsustamiseks peab Lääne-Virumaa keskkonnateenistus KSH järelevalvajana hindama programmi vastavust seadusest tulenevatele nõuetele. Samuti tuleb hinnata KSH menetluse vastavust õigusaktide nõuetele ning KeHJS § 39 lõikes 3 nimetatud KSH programmi heakskiitmata jätmist tingivate asjaolude puudumist.

Lääne-Virumaa keskkonnateenistus on KSH järelevalvajana kontrollinud Rakvere valla üldplaneeringu keskkonnamõju strateegilise hindamise programmi koostamise ja menetluse vastavust kehtivate õigusaktide nõuetele ning on seisukohal, et antud KSH programm vastab KeHJS § 36 lõikes 2 sätestatud nõuetele. Leiame, et puuduvad KeHJS § 39 lõikes 3 nimetatud KSH programmi heakskiitmata jätmist tingivad asjaolud ning programm on asjakohane ja piisav kavandatava tegevuse keskkonnamõju hindamiseks. Otsus Rakvere valla üldplaneeringu keskkonnamõju strateegilise hindamise programmi heakskiitmise üle on tehtud KeHJS § 38 lõike 1, lõike 2 punktide 1, 2 ja 5 ning § 39 lõike 2 alusel.

Isik, kes leiab, et antud haldusaktiga on rikutud tema õigusi või piiratud tema vabadusi, võib

esitada kolmekümne (30) päeva jooksul arvates päevast, millal isik sai või pidi teada saama vaidlustavast haldusaktist vaide Lääne-Virumaa keskkonnateenistusele aadressil Kunderi 18, Rakvere või pöörduda kaebusega halduskohtusse.

Aivar Lainjärv
Juhataja

Kinnitatud koopia saata: OÜ Hendrikson & Ko
Raekoja plats 8
51004 Tartu

KOOPIA ÕIGE
04. 11. 2008
[Handwritten signature]

Lisa 2. KSH aruande avalikustamine

Hendrikson & Ko

Lääne-Viru Maavalitsus
Muinsuskaitseamet
Eesti Keskkonnaühenduste Koda
MTÜ Levala Külaselts
MTÜ Viikingid

12.06.2009 nr 1047/09

Rakvere valla üldplaneeringu keskkonnamõju strateegilise hindamise aruande avalikustamine

15.juunist kuni 07.juulini 2009.a toimub **Rakvere valla üldplaneeringu keskkonnamõju strateegilise hindamise aruande avalik väljapanek.**

Rakvere valla üldplaneerinu koostamise algatajaks ja kehtestajaks on Rakvere vallavolikogu ning koostamise korraldajaks Rakvere vallavalitsus. Keskkonnamõju strateegilise hindamise läbiviijaks on OÜ Hendrikson&Ko.

KSH aruande ja üldplaneeringu eskiisi materjalidega saab tutvuda tööajal Rakvere vallavalitsuses (Vallikraavi 8, Rakvere) ning OÜ Hendrikson&Ko kontoris (Raekoja plats 8, Tartu). Materjalidega saab tutvuda ka Rakvere vallavalitsuse ja OÜ Hendrikson&Ko veebilehtedel aadressil: <http://www.rakverevald.ee> ja <http://www.hendrikson.ee> (alajaotus Avalikud dokumendid – Lääne-Virumaa).

Avalikule väljapanekule järgnevalt toimub **9.juulil kell 10 Rakvere vallas Tobia külas AS OG Elektra saalis Rakvere valla üldplaneeringu eskiisi ja üldplaneeringu keskkonnamõju strateegilise hindamise aruande avalik arutelu.**

Üldplaneeringu koostamise eesmärk on täpsustada valla ruumilised arengusuunad, määrata maa- ja veealade üldised kasutamise- ja ehitamistingimused ning detailplaneeringu koostamise kohustusega alad ja juhud, määratleda tiheasustusalad. Samuti määratakse ehitustingimused hajaasustusalal ning väärtuslike maastike kaitse- ja kasutustingimused.

KSH aruande kohta ettepanekuid, vastuväiteid ja küsimusi saab esitada **7.juulini** kirjalikult OÜ-le Hendrikson&Ko (Raekoja plats 8, Tartu 51004, e-mail triin@hendrikson.ee) või tel 7 409 802. Üldplaneeringu eskiisi kohta saab küsimusi ja ettepanekuid esitada Rakvere vallavalitsusele (Vallikraavi 8, Rakvere 44306, e-mail vallavalitsus@rakverevald.ee).

Lugupidamisega,

Triin Vall
OÜ Hendrikson&Ko
7 409 802

Keskkonnaameti Viru regioon
Kunderi 18
44307 RAKVERE

12.06.2009 nr 1048/09

Rakvere valla üldplaneeringu keskkonnamõju strateegilise hindamise aruande avalikustamine

15.juunist kuni 07.juulini 2009.a toimub **Rakvere valla üldplaneeringu keskkonnamõju strateegilise hindamise aruande avalik väljapanek.**

Rakvere valla üldplaneeringu koostamise algatajaks ja kehtestajaks on Rakvere vallavolikogu ning koostamise korraldajaks Rakvere vallavalitsus. Keskkonnamõju strateegilise hindamise läbiviijaks on OÜ Hendrikson&Ko.

KSH aruande ja üldplaneeringu eskiisi materjalidega saab tutvuda tööajal Rakvere vallavalitsuses (Vallikraavi 8, Rakvere) ning OÜ Hendrikson&Ko kontoris (Raekoja plats 8, Tartu). Materjalidega saab tutvuda ka Rakvere vallavalitsuse ja OÜ Hendrikson&Ko veebilehtedel aadressil: <http://www.rakverevald.ee> ja <http://www.hendrikson.ee> (alajaotus Avalikud dokumendid – Lääne-Virumaa).

Avalikule väljapanekule järgnevalt toimub **9.juulil kell 10 Rakvere vallas Tobia külas AS OG Elektra saalis Rakvere valla üldplaneeringu eskiisi ja üldplaneeringu keskkonnamõju strateegilise hindamise aruande avalik arutelu.**

Üldplaneeringu koostamise eesmärk on täpsustada valla ruumilised arengusuunad, määrata maa- ja veealade üldised kasutamise- ja ehitamistingimused ning detailplaneeringu koostamise kohustusega alad ja juhud, määratleda tiheasustusala. Samuti määratakse ehitamistingimused hajaasustusalal ning väärtuslike maastike kaitse- ja kasutustingimused.

KSH aruande kohta ettepanekuid, vastuväiteid ja küsimusi saab esitada **7.juulini** kirjalikult OÜ-le Hendrikson&Ko (Raekoja plats 8, Tartu 51004, e-mail triin@hendrikson.ee) või tel 7 409 802. Üldplaneeringu eskiisi kohta saab küsimusi ja ettepanekuid esitada Rakvere vallavalitsusele (Vallikraavi 8, Rakvere 44306, e-mail vallavalitsus@rakverevald.ee).

LISA: KSH aruanne

Lugupidamisega,

Triin Vall
OÜ Hendrikson&Ko
7 409 802

Ametlikud Teadaanded

12.06.2009

Keskkonnamõju hindamise teated

[Prindi](#)

Rakvere valla üldplaneeringu keskkonnamõju strateegilise hindamise aruande avalikustamine.

15.06-07.07.2009. a toimub Rakvere valla üldplaneeringu keskkonnamõju strateegilise hindamise (KSH) aruande avalik väljapanek.

Nimetatud üldplaneeringu koostamise algatajaks ja kehtestajaks on Rakvere vallavolikogu ning koostamise korraldajaks Rakvere vallavalitsus. Üldplaneeringu KSH läbiviijaks on OÜ Hendrikson&Ko.

KSH aruande ja üldplaneeringu eskiislahendusega saab tutvuda tööajal Rakvere vallavalitsuses (Vallikraavi 8, Rakvere) ning OÜ Hendrikson&Ko kontoris (Raekoja plats 8, Tartu). Aruande ja planeeringu eskiisiga saab tutvuda ka Rakvere vallavalitsuse ja OÜ Hendrikson&Ko veebilehtedel aadressil: <http://www.rakverevald.ee> ja <http://www.hendrikson.ee> alajaotus "Avalikud dokumendid - Lääne-Virumaa".

Avalikule väljapanekule järgnevalt toimub 09.07.2009. a kell 10 Tobia külas OG Elektra saalis KSH aruande ja üldplaneeringu eskiisi avalik arutelu.

KSH aruande kohta ettepanekuid, vastuväiteid ja küsimusi saab esitada kuni 07.07.2009 kirjalikult OÜ-le Hendrikson&Ko (Raekoja plats 8, Tartu 51004, e-mail triin@hendrikson.ee) või tel 740 9802. Üldplaneeringu eskiisi kohta saab küsimusi ja ettepanekuid esitada Rakvere vallavalitsusele (Vallikraavi 8, Rakvere 44306, e-mail vallavalitsus@rakverevald.ee).

Kuulutus ajalehes „Virumaa Teataja“ 13.06.2009

Virumaa Teataja

R E K L A A M

13. juuni 2009

Rakvere valla üldplaneeringu keskkonnamõju strateegilise hindamise aruande avalikustamine

15. juunist 7. juulini kuulab Rakvere valla üldplaneeringu keskkonnamõju strateegilise hindamise (KSH) aruande avalik väljapanek.

Nimetatud üldplaneeringu koostamise algataja ja kehtestaja on Rakvere vallavolikogu ning koostamise korraldajaks Rakvere vallavalitsus. Üldplaneeringu KSH koostas OÜ Hendrikson&Ko.

KSH aruande ja üldplaneeringu eskiislahendusega saab tutvuda tööajal Rakvere vallavalitsuses (Vallikraavi 8, Rakvere) ning OÜ Hendrikson&Ko kontoris (Raekoja plats 8, Tartu). Aruande ja planeeringu eskiisiga saab tutvuda ka Rakvere vallavalitsuse ja OÜ Hendrikson&Ko veebilehtedel aadressil <http://www.rakverevald.ee> ja <http://www.hendrikson.ee> alajaotus "Avalikud dokumendid - Lääne-Virumaa".

Avalikule väljapanekule järgneb 9. juulil kell 10 Tobia külas OG Elektra saalis KSH aruande ja üldplaneeringu eskiisi avalik arutelu.

KSH aruande kohta ettepanekuid, vastuväiteid ja küsimusi saab esitada kuni 7. juulini kirjalikult OÜ-le Hendrikson&Ko (Raekoja plats 8, 51004 Tartu, e-mail triin@hendrikson.ee) või tel 740 9802. Üldplaneeringu eskiisi kohta saab küsimusi ja ettepanekuid esitada Rakvere vallavalitsusele (Vallikraavi 8, 44306 Rakvere, e-mail vallavalitsus@rakverevald.ee).

RAKVERE LINNAVALITSUSE
8. juuni k. a korraldusega nr.562 algatati Kungla tn 20 kinnistu ning sellega piirneva maaala detailplaneeringu koostamine, mille eesmärk on elisüüdisliku mõõramise, elise elisemata arhitektuurilise seadmine, tänavate maaalade ja liikluskorralduse määramine, hajatuse ja heekorralduse põhimõtte määramine, servituutide vajaduse määramine, küada määramine, tehnovõrkude ja rajatiste asukohta määramine ning muude seadusest ja teistest õigusaktidest tulenevate kinnisomandi küsimuste ulatuses määramine planeeritava maaala.
Planeeritava ala suurus 1,900 m².

Dr Tiina Mäeker ja Merike Tooming
ootavad oma patsiente alates 15. juunist aadressil
Tuleviku 4, Rakvere.
Kontakttelefon andmed 322 3232.
Meeldivate kohtumisteni.

Forestry OÜ müüb:
Keskprändideks hind 180 000 kr/m³
Vastikude hind 180 kr/m³
Hälvikuid 25 kr/m³
Käsitöökoht müüb:
Hälvik, 1000 ja 1500-2000ml
1000 kg ja 1500 kg kaalu tootmist.

Lainaja
SOODUSHINNAD
Panklaenu- ja hüpoteeklaenu
määrustik
Lainajale 200%
Klientidele 80%
Lainajale 200%
Klientidele 80%

Päik, õhk, jää, niiskus, arvutid ja elu! Hurraa!
Dnge Kokkonen
Õnnitleme!

Lisa 3. KSH aruande avaliku arutelu protokoll

Rakvere valla üldplaneering

Üldplaneeringu eskiislahendust ja KSH aruannet tutvustav avalik arutelu

Tobia külas AS OG Elektra tootmishoones 09.07.2009 algusega kell 10.00

Osalejate nimekiri eraldi lehel

Päevakava:

1. Avasõnad (Aivar Aruja, Rakvere vallavanem)
2. Valla üldplaneeringu koostamise tutvustus (Pille Metspalu, H&Ko)
3. Rakvere valla eskiislahenduse tutvustus (Aivar Aruja, Rakvere vallavanem)
4. KSH aruande tutvustus (Triin Vall, H&Ko)
5. Arutelu

Arutelu, küsimused, ettepanekud:

Sisulisi küsimusi, ettepanekuid ja vastuväiteid avaliku arutelu käigus ei esitatud.

Protokollis

Triin Vall
OÜ Hendrikson&Ko

RAKVERE VALLA ÜLDPLANEERINGU ESKIISI JA
KESKKONNAMÕJU STRATEEGILISE HINDAMISE ARUANDE
AVALIK ARUTELU

09.07.2009 kell 10.00 Tobia külas

Osalejad:

Nimi	Osapool või esindatav institutsioon	Kontaktandmed
1. Oleg Gross	Päide küla elanik	5043327
2. Kadlyn Muts	KKK Vinnuugoor	kadlyn.muts@helsinimaamt.ee
3. Tane Tambrik	Keskkoostamet praktikant	tane6@hotmail.ee
4. Karolina Kaldla	Keskkoostamet praktikant	caro18@hotmail.ee
5. Enn Pahn	Rõnnu vald, valik. isik	5545088
6. Rein Tamme	Tõrunda küla elanik	5138343
7. Toivo Kasemets	Hidapee küla elanik	5055360
8. Tiit Hansson	Rakvere valla arhitekt	3224003
9. Ilco Nisemann	Rakvere vallavalitsus	5588097
10. Maarit Kovero	Rakvere valla voliniku Amma	5647668
11. Eva-Pille Mõnnik	Rõhne vallavalitsus	5239176
12. Aino Riiberg	Rakvere vallavalitsus	3278267
13. Tiina Aarepo	Reheere vi	
14. Tiina Vall	Oli Hendrikson & Ko	7403802
15. Pille Keetsalu		

Lisa 4. KSH aruande heakskiitmine

KESKKONNAAMET
Viru regioon

Keskkonnaamet
Narva mnt 7A, 15172 Tallinn, registrikood 70008658
Tel 627 2193, faks 627 2182, info@keskkonnaamet.ee
www.keskkonnaamet.ee

OÜ Hendrikson&Ko

Teie nr

Rakvere Vallavalitsus

Meie 18.08.2009 nr V 6-8/16474-3

Rakvere valla üldplaneeringu keskkonnamõju strateegilise hindamise aruande heakskiitmine

Rakvere Vallavalitsus on 10.07.2009 esitanud Rakvere valla üldplaneeringu keskkonnamõju strateegilise hindamise aruande heakskiitmiseks, mis on Keskkonnaameti Viru regioonis registreeritud 15.07.2009 dokumendina nr V6-8/16474-2.

Keskkonnaameti Viru regioon on tutvunud Rakvere valla üldplaneeringu keskkonnamõju strateegilise hindamise aruandega ja lisatud materjalidega. Strateegiline keskkonnamõju hindamine algatati Rakvere Vallavolikogu 26.03.2008 otsusega nr 11. Arendaja ja KSH koostamise korraldaja on Rakvere Vallavalitsus. Strateegilise keskkonnamõju hindaja on Hendrikson ja Ko OÜ.

Programmi avalik arutelu toimus 08.10.2008 kell 13.00 Rakvere vallamajas. Programm kiideti heaks Lääne-Virumaa Keskkonnateenistuse 03.11.2008 otsusega nr 36-1-1/2465.

Aruande valmimisest ja avalikust arutlust teatati väljaandes Ametlikud Teadaanded 12.06.2009 ning ajalehes Virumaa Teataja 13.06.2009. Avaliku väljapaneku jooksul seisukohti ei laekunud. Avalik arutelu toimus 09.07.2009 kell 10 Rakvere vallas Tobia külas AS OG Elektra saalis. Avaliku väljapaneku kestvus vastab nõutud minimaalsele 21-le päevale. Aruande avalikustamisel on kinni peetud keskkonnamõju hindamise ja keskkonnajuhtimissüsteemi seaduse nõuetest.

KSH aruanne on koostatud lähtudes keskkonnamõju hindamise ja keskkonnajuhtimissüsteemi seadusest ning hindab Rakvere valla üldplaneeringuga kavandatud. Hinnatud on planeeringu vastavust varasematele planeeringutele ja strateegilistele dokumentidele. Kirjeldatud on planeeritava ala keskkonda. Üldplaneeringu eelnõus pakutud lahenduste negatiivse keskkonnamõju vältimiseks ja vähendamiseks ning positiivse keskkonnamõju tugevdamiseks on välja pakutud rida leevendavaid meetmeid. Samuti on kaalutud KSH käigus erinevaid objektipõhiseid alternatiive, mis on esitatud KSH aruandes.

Üldised alternatiivid:

I-alternatiiv ehk suunatud arengu alternatiivne stsenaarium-valla strateegiliste ruumiliste arengusuundade ja maakasutuse planeerimine toimub läbi avaliku planeerimisprotsessi ja arvestab erinevate osapoolte huvidega;

Ida-Virumaa
Pargi 15, 41537 Jõhvi
Tel 332 4401, faks 332 4403
ida-viru@keskkonnaamet.ee

Lääne-Virumaa
Kunderi 18, 44307 Rakvere
Tel 325 8401, faks 325 8403
laane-viru@keskkonnaamet.ee

Lääne-Virumaa
Palmse küla, 45435 Vihula vald
Tel 329 5535, fax 329 5531
lahemaa@keskkonnaamet.ee

Hendrikson & Ko
Töö nr 1104/08

Rakvere Vallavalitsus
2009

0-alternatiiv ehk suunamata arengu alternatiivne stsenaarium-jätkub senine areng ning puudub avalik planeerimisprotsess ja selle läbi saavutatud avalik kokkulepe valla ruumiliste arengusuundade osas.

Teede lahendus Pärnu-Rakvere-Sõmeru maantee äärsetel ärimaadel:

- 0 alternatiiv - olemasolev olukord, juurdepääs ärimaale sisuliselt puudub
  - alternatiiv I - juurdepääs kavandatakse Rakvere-Väike-Maarja-Vägeva tugimaanteelt
  - alternatiiv II - juurdepääs kavandatakse ringteelt lisa haruna
- KSH eesmärged arvestades osutus parimaks lahenduseks alternatiiv II.

Hinnatud on olulised keskkonnamõjud, mis kavandatud alternatiividega kaasnevad ning on esitatud leevendavad meetmed. Esitatud on olulise keskkonnamõju seireks kavandatud meetmed ja esitatud on kokkuvõtte kus on välja toodud olulisemad järeldused.

-Esitatud leevendavate meetmetega tuleb arvestada planeeringu kehtestamisel ja elluviimisel.

Keskkonnaamet Viru regiooni on seisukohal, et aruanne vastab keskkonnamõju hindamise ja juhtimissüsteemi seaduse § 40 kehtestatud nõuetele.

Eeltoodust tulenevalt kiidan keskkonnamõju hindamise ja keskkonnajuhtimissüsteemi seaduse § 42 alusel aruande heaks ning kehtestan järgnevad seiremeetmed:

Omavalitsuse seire kavandamisel ja teostamisel arvestada aruande peatükis 4 esitatud seire valdkondade ning indikaatoritega;

Seire tulemustega tuleb arvestada üldplaneeringu ülevaatamisel (planeerimisseadus § 29).

Juhin tähelepanu, et keskkonnamõju hindamise ja keskkonnajuhtimissüsteemi seaduse § 43 kohaselt tuleb hindamise tulemustega arvestada planeeringu kehtestamisel. KeHJS § 44 kohaselt tuleb detailplaneeringu kehtestamise järel 14 päeva jooksul teatada lõikes 1 nimetatud asutustele ning tagada lõikes 2 nimetatud info kättesaadavus (nõutavate ülevaadete olemasolu).

Lugupidamisega

/Allkirjastatud digitaalselt/

Jaak Jürgenson
juhataja kt

Kätlyn Mets 325 8411